

GŁOS
BIBLIOTEK PUBLICZNYCH
Województwa Podlaskiego

BIULETYN
INFORMACYJNO-METODYCZNY

Nr 1 (21)
Białystok 2021

Redaguje

zespół pracowników Książnicy Podlaskiej:

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Biblioteka Powiatu Białostockiego

Korekta: Klaudia Pisanko

Redakcja zastrzega sobie prawo do adiustacji
i skracania tekstów.

Nadesłanych materiałów nie zwracamy.

Nakład 100 egz.

Adres redakcji:

Książnica Podlaska

im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku

15-097 Białystok, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 14A

Tel. (85) 67-67-267

e-mail: instrukcyjny@ksiaznicapodlaska.pl

bpb@ksiaznicapodlaska.pl

Skład i druk

SPIS TREŚCI

WARSZTAT

Anna Żarska-Kopras

- Audiobooki w bibliotekach publicznych województwa
podlaskiego w 2020 roku – wyniki sondażu 7

Paulina Miłkowska

- Lapbook – kreatywne szaleństwo 19

Małgorzata Rokicka-Szymańska

- Biblioteki i czytelnictwo w okresie pandemii
w powiecie białostockim. 25

Grzegorz Zys

- Badanie potrzeb szkoleniowych wybranych
bibliotekarzy woj. podlaskiego w ramach projektu
„Nie siedź! Sieciuj!” 33

BIBLIOTEKI

Małgorzata Dobkowska

- Tylko jeden przykład. Co możemy (nie) zrobić? 49

Izabela Szymańska

- Książki z prywatnej biblioteki Elizy Orzeszkowej
w zbiorach Książnicy Podlaskiej 55

Maria Niemyjska-Czarnow

- Esperanto w Książnicy Podlaskiej. 62

Ewa I. Nowik

- Wystawa fotografii „Podlaskie kąty” Dariusza Myhana
jako przykład edukacji kulturalnej i historycznej w bibliotece 66

Anna Źarska-Kopras

- Pozabudżetowe źródła pozyskiwania środków finansowych przez biblioteki publiczne województwa podlaskiego na działalność bieżącą i inwestycje w 2020 r. 72

PROJEKTY I PROGRAMY**Joanna Trusiuk**

- Bibliotek@(rz) – kierunek nowoczesność. Projekt szkoleniowy dofinansowany z programu MKDNIŚ
Partnerstwo dla książki 2021 89

Monika Łapińska

- Akademia rodzinna – projekt czytelniczy dofinansowany w ramach programu MKDNIŚ
Promocja czytelnictwa 2021 94

Anna Źarska-Kopras

- Akcja „Mała książka – wielki człowiek” w filiach Książnicy Podlaskiej 97

Małgorzata Sałęga

- „Nasi Lokalni Bohaterowie – oczami młodzieży” – projekt realizowany w MBP w Wysokiem Mazowieckiem ... 103

Paulina Miłkowska

- Książnica nowej generacji – wyposażenie sali szkoleń. Projekt dofinansowany z programu MKDNIŚ
Infrastruktura Kultury 2021 106

SPRAWOZDANIA I RELACJE**Paulina Miłkowska**

- Literackie inspiracje – e-Konferencja Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego 109

Małgorzata Rokicka-Szymańska

- Konkurs powiatowy „Zareklamuj swoją bibliotekę” 113

Małgorzata Dobkowska	
„Tu się czyta!”	116
POMOCE METODYCZNE	
Paulina Miłkowska	
Bajkowe stwory lekiem na wszystkie zmory	119
Anna Źarska-Kopras	
Miś o czarnym nosku	121
Anna Źarska-Kopras	
Kalendarz rocznic 2022	124
DYSKUSYJNE KLUBY KSIĄŻKI	
Nagrodzone relacje i recenzje Dyskusyjnych Klubów	
Książki w woj. podlaskim za II półrocze 2020 r.	147
STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH	
Małgorzata Rokicka-Szymańska	
Sprawozdanie z działalności ogniw terenowych SBP	
w okręgu podlaskim za rok 2020	155
Katarzyna Węclawska	
Nagrodzeni bibliotekarze w województwie podlaskim.....	168
STATYSTYKA BIBLIOTECZNA	
<i>Sprawozdanie cyfrowe za rok 2020 – Książnica Podlaska</i>	178
<i>Sprawozdanie cyfrowe za rok 2020 – województwo podlaskie</i>	179
<i>Sprawozdanie cyfrowe za I półrocze 2021 r. – Książnica Podlaska</i> .	183
<i>Sprawozdanie cyfrowe za I półrocze 2021 r. – województwo</i>	
<i>podlaskie</i>	184

Anna Źarska-Kopras

Książnica Podlaska

Audiobooki w bibliotekach publicznych województwa podlaskiego w 2020 roku – wyniki sondażu

Niewątpliwie bardzo ważnym, jeśli nie najważniejszym czynnikiem mającym wpływ na codzienne życie w 2020 roku była pandemia COVID-19, powodująca zasadnicze zmiany w dotychczasowym funkcjonowaniu prawie wszystkich instytucji, a także w nawykach czytelniczych. Z raportu Biblioteki Narodowej na temat stanu czytelnictwa w Polsce na 2020 r.¹ wynika, że nastąpił nieduży wzrost zainteresowania literaturą (w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, co najmniej jedną książkę przeczytało 42% respondentów). Czytelnicy zdecydowanie preferują książki papierowe. Publikacje w postaci elektronicznej, czytane z ekranu komputera, czytnika, telefonu lub tabletu wymieniło zaledwie 5% osób czytających. A jak sytuacja wyglądała, jeśli chodzi o audiobooki? Czy zwiększyła się popularność tej formy książki, która wydaje się być bardziej przystępna?

Według definicji audiobook, czyli książka mówiona – inaczej audioksiążka, książka do słuchania² – jako forma foniczna literatury jest alternatywą dla

- 1 *Raport Biblioteki Narodowej, Stan czytelnictwa w Polsce w 2020 r.*
<https://www.bn.org.pl/raporty-bn/stan-czytelnictwa-w-polsce/stan-czytelnictwa-w-polsce-w-2020-r>.
- 2 *Encyklopedia książki*, Anna Źbikowska-Migoń (red.), Marta Skalska-Zlat (red.), t. 2, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2017, s. 152

osób, które nie gustują w doświadczaniu literatury w tradycyjnej formie. Przystępność książki do słuchania wynika z możliwości odsłuchu jej w dowolnym momencie oraz braku konieczności skupienia wzroku i dłoni na konkretnej czynności – czytania.^{3 4}

Na początku audiobooki służyły ociemniałym za pomoc w czytaniu książek, a od dwudziestu lat także prasy informacyjnej, literackiej i naukowej za pośrednictwem Internetu. Potem używane były do celów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. Wymagają od odbiorcy sprawnego zmysłu słuchu, posiadają istotne zalety, m.in.: wprowadzając kulturę słowa mówionego, pozwoliły wrócić ludzkości do pierwotnego przekazu słownego. Małe zużycie materiałów, potrzebnych do ich stworzenia oraz możliwość współlistnienia z innymi wersjami nośnika tradycyjnego i nowoczesnego, czyli druku i ucyfrowienia, a także wygodne, niewielkie rozmiary urządzeń odtwarzających – to niewątpliwie atuty książek mówionych.⁵ „Współczesne audiobooki wylansowali wielkomięscy trendsetterzy w markowych garniturach. Wpisali je w cywilizacyjny trend do upraszczania życia (obok pilota i Internetu). Tak, aby jak najpełniej wykorzystać kurczący się czas.”⁶

Według Aldony Żukowskiej⁷ książka mówiona od ćwierć wieku podbija serca czytelników ze Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Niemiec, a od połowy lat 90. XX wieku również w Polsce. Pionierem w polskiej branży audiobooków stała się Biblioteka Akustyczna, kiedy to w 2008 roku nagrała pierwsze 31 audiobooków. Audiobooki zapisywane są w każdym dostępnym formacie audio, najczęściej MP3 lub WMA. Przed wprowadzeniem nośników

3 Bolonia: Czy audiobooki uratują nas przed spadkiem poziomu czytelnictwa?, instytutksiazki.pl, 28 marca 2018 [dostęp 2021-01-12] (pol.).

4 Izabela Koryś, Roman Chymkowski, *Stan czytelnictwa w Polsce w 2018 roku. Wstępne wyniki*, Biblioteka Narodowa, 2019 [dostęp 2020-02-05]

5 Klukowski B., *Audiobooki w kraju i na świecie*, Warszawa, Wydawnictwo SBP

6 Pietryga E., *Boom na bezszelestne książki*, <https://www.rp.pl/arttykul/520714-Boom-na--bezszelestne-ksiazki.html>

7 Żukowska Aldona, *Audiobooki w bibliotece*, Warszawa, Wydawnictwo SBP

cyfrowych nagrywane były analogowo na kasetach magnetofonowych lub płytach gramofonowych.

Dystrybucja audiobooków odbywa się za pośrednictwem nośników danych, najczęściej płyt CD i kaset lub wraz z odtwarzaczem do odsłuchu, także w Internecie. Upowszechniły się dwa sposoby cyfrowego rozpowszechniania książek mówionych: pobranie pliku lub streaming. Oferta audiobooków online jest coraz szersza, istnieją również portale, na których można uzyskać dostęp do bezpłatnych zasobów książki mówionej w dowolnym formacie. Wśród formatów dystrybucji audiobooków znajdują się również: format DAISY (szczególnie standard czwarty) oraz format „czytak” odtwarzany na specjalnych urządzeniach o tej samej nazwie. Wzrost dostępności i jakości nowych technologii oraz Internetu pozwala na dynamiczny rozwój audiobooków. Oprócz znanych książek mówionych powstały także nowe formuły: seriale audio i podcasty. Według szacunków Biblioteki Analiz udział audiobooków w całkowitym rynku książki w Polsce w 2019 roku stanowił 4,5%, a wartość sprzedaży wyniosła 81 mln zł, podczas gdy jeszcze w 2016 roku opiewała na 41,3 mln zł.⁸

Autorka książki „Audiobooki w bibliotece” przedstawia różne sposoby klasyfikacji audiobooków ze względu na:

- ▶ grupę odbiorców: osoby niewidome i niepełnosprawne, seniorzy, osoby aktywne fizycznie, aktywne zawodowo, osoby zajmujące się domem, dzieci, młodzież szkolna, fanatycy samorozwoju, turyści, koneserzy języka polskiego.
- ▶ osobę lektora: syntezytor mowy, zawodowi lektorzy, profesjonalni aktorzy, słuchowiska, audycje.
- ▶ sposób realizacji nagrań: rejestracja tekstu (sam tekst lub wraz z podkładem muzycznym, tekst z efektami specjalnymi), rejestracja tekstu („czysty” tekst, tekst wraz z naturalnymi odgłosami czytania [np. szelest przekładanych kartek]), rejestracja przypisów (pomijanie, wyróżnianie w tekście przez zaznaczanie początku i końca lub poprzez filtrowanie

8 Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ksi%C4%85%C5%BCka_m%C3%B3wiona

głosu), prezentacja tabel, wykresów i ilustracji (pomijanie, prezentacja w postaci dodatkowych plików w formatach wideo), prezentacja emotikonów (pomijanie symboli przedstawiających stan emocjonalny), skracanie bądź pomijanie fragmentów tekstu (np. opisy przyrody w przypadku lektur szkolnych), użycie funkcji zakładki (rejestracja tekstu w podziale na mniejsze pliki lub „pocięcie” pliku z zarejestrowanym tekstem na mniejsze części).⁹

Biblioteki w Polsce oczywiście korzystają z oferty rynku wydawniczego audiobooków i kształtują charakter zakupów książki mówionej zgodnie z ogólnym profilem danej placówki. Biblioteka Narodowa w swoich zbiorach posiada m.in. materiały archiwalne, będące spuścizną po wybitnych przedstawicielach polskiej kultury muzycznej i literackiej np. przemówienie marszałka Józefa Piłsudskiego. Biblioteka Centralna Polskiego Związku Niewidomych w swoim Dziale Książki Mówionej gromadzi audiobooki, które stanowią alternatywę dla wydawnictw Braille’a. Biblioteka Książek Cyfrowych Uniwersytetu Warszawskiego nie tylko posiada w swoich zasobach audiobooki, ale również zajmuje się ich produkcją, dzięki temu wspomaga studiujące osoby niepełnosprawne. Biblioteki publiczne od paru dobrych lat wychodzą naprzeciw nowym potrzebom czytelniczym.

Wskazana alternatywna forma obcowania z literaturą to doskonałe rozwiązanie dla osób mających problemy ze wzrokiem, zapracowanych, oraz szukających nowych sposobów spędzania wolnego czasu. Oferta bibliotek publicznych w zakresie książki mówionej to literatura dla dorosłych obejmująca znane powieści, najnowsze bestsellery, kryminały, sensacje, literaturę faktu, książki historyczne oraz dla dzieci i młodzieży. Tutaj zbiory zasilają głównie bestsellery z ostatnich lat oraz pozycje, które przeszły do klasyki danego gatunku (dobrze nagrane w ciekawej interpretacji, ze znakomitą wykładnią dźwiękową i aktorską). Dobierając zbiory audio biblioteki publiczne pamiętają o potrzebach uczniów i systematycznie rozszerzają

9 Żukowska Aldona, *Audiobooki w bibliotece*, Warszawa, Wydawnictwo SBP

ofertę lektur szkolnych do słuchania. Coraz częściej w Polsce powstają także mediateki – nowoczesne biblioteki, które również przywiązują dużą wagę do gromadzenia i udostępniania zbiorów audiowizualnych.¹⁰

Dział Instrukcyjno-Metodyczny w Książnicy Podlaskiej postanowił sprawdzić popularność audiobooków wśród czytelników z Podlasia, opierając się na danych statystycznych zebranych za 2020 rok z bibliotek województwa podlaskiego. Do analizy opisowej dołączono pytania do bibliotek (mini sondaż) dotyczące m.in. wielkości zbiorów książek audio w placówkach, ilości wypożyczeń, najpopularniejszych tytułów, a także dotyczące potrzeb i oczekiwań użytkowników i bibliotekarzy w zakresie zaopatrzenia w audiobooki. Zebrane dane, mimo że nie wszystkie biblioteki odpowiedziały i nie wszystkie biblioteki posiadają te zbiory, pozwoliły jednak określić jak wyglądała sytuacja w 2020 r. odnośnie audiobooków.

Biblioteki publiczne województwa podlaskiego także oferują swoim czytelnikom audiobooki. Na 118 bibliotek książki mówione gromadzi 48 placówek. Ponadto w woj. podlaskim funkcjonują 2 mediateki: w Mońkach i Suwałkach, a m.in. Książnica Podlaska, Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży i Biblioteka Publiczna w Suwałkach posiadają Działy Zbiorów Specjalnych, gdzie audiobooki stanowią kluczową część księgozbioru.

Liczbę audiobooków oraz procentowy udział książki do słuchania w zbiorach bibliotek w województwie podlaskim ilustruje poniższa tabela.

10 Żukowska Aldona, *Audiobooki w bibliotece*, Warszawa, Wydawnictwo SBP

Tabela nr 1.

Liczba audiobooków

Powiaty ziemskie i grodzkie	Audiobooki				Zbiory
	Liczba w 2019 roku	Przybyło w 2020 roku	Liczba w 2020 roku	% udział w zbiorach	Liczba zbiorów ogółem
Książnica Podlaska	14 963	2 021	16 981	1,298%	1 307 695
Łomża	4 788	597	5 383	2,392%	224 967
Suwałki	2 196	326	2 522	1,313%	191 954
Powiat augustowski	587	189	776	0,270%	286 370
Powiat białostocki	1 293	475	1 768	0,323%	546 023
Powiat bielski	1 002	212	1 214	0,639%	189 923
Powiat grajewski	627	0	627	0,421%	148 783
Powiat hajnowski	592	29	617	0,275%	223 628
Powiat kolneński	76	0	76	0,048%	156 710
Powiat łomżyński	478	82	552	0,179%	306 951
Powiat moniecki	313	60	373	0,043%	167 912
Powiat sejneński	0	1	1	0,0008%	118 408
Powiat siemiatycki	680	227	907	0,373%	242 599
Powiat sokólski	1 116	157	1 273	0,410%	310 032
Powiat suwalski	2	0	2	0,001%	184 840
Powiat wysokomazowiecki	80	30	110	0,056%	194 234
Powiat zambrowski	241	78	319	0,245%	129 704
Razem	29 034	4 484	33 501		

Jak widać prawie w każdym powiecie ilość audiobooków rośnie i coraz częściej stanowią one stały element corocznego zaopatrzenia. W 2019 roku biblioteki woj. podlaskiego posiadały 29 034 jednostek książki mówionej, a w 2020 roku było ich już 33 501. W porównaniu do roku 2019 można stwierdzić,

że czytelnicy coraz częściej pytają o taką formę książki, a biblioteki widzą w kupowaniu tych zbiorów szansę na pozyskanie dodatkowych odbiorców.

Analizując rok 2019 i 2020 i biorąc pod uwagę liczbę wypożyczeń i udostępnień na miejscu audiobooków wygląda następująco.

Tabela nr 2.

Liczba wypożyczeń i udostępnień na miejscu audiobooków

Powiaty ziemskie i grodzkie	Audiobooki			
	Liczba wypożyczeń		Liczba udostępnień na miejscu	
	W 2019 roku	W 2020 roku	W 2019 roku	W 2020 roku
Książnica Podlaska	22 845	19 391	21	0
Łomża	4 434	3 587	0	0
Suwałki	4 416	4 270	0	0
Powiat augustowski	776	478	0	7
Powiat białostocki	756	602	0	5
Powiat bielski	834	675	0	0
Powiat grajewski	241	250	0	0
Powiat hajnowski	507	361	0	0
Powiat kolneński	110	86	0	0
Powiat łomżyński	290	107	11	4
Powiat moniecki	79	112	0	0
Powiat sejneński	0	1	0	0
Powiat siemiatycki	299	577	52	0
Powiat sokólski	528	499	1	0
Powiat suwalski	0	0	4	0
Powiat wysokomazowiecki	16	15	0	0
Powiat zambrowski	201	146	0	0

Jak wynika ze zgromadzonych danych ilość wypożyczeń książki do słuchania zmalała. Niewątpliwie jest to spowodowane sytuacją związaną z obostrzeniami wprowadzonymi w bibliotekach w związku z pandemią, ale nie tylko. Jak wielokrotnie zaznaczali sami bibliotekarze w pewnym stopniu jest to też wpływ platform internetowych, oferujących dostęp do książek mówionych w formie abonamentu (np. usługi typu Storytell czy EmpikGo, gdzie za niewielką miesięczną opłatę użytkownik ma dostęp do całej biblioteki audiobooków online). Ponadto w 2020 r. kilka bibliotek przystąpiło do konsorcjum Legimi i oferowało czytelnikom dostęp do e-booków, co spotkało się z dużym zainteresowaniem (odbiorcy mogli korzystać z zasobów nie odwiedzając przy tym biblioteki). Na spadek wypożyczeń audiobooków w 2020 r. w niektórych bibliotekach miały też wpływ warunki lokalowe i brak miejsca na zbiory biblioteczne (co było wyraźnym wskaźnikiem, aby utrzymać zakup audiobooków na poziomie niecałego 1% do ogółu zakupów bibliotecznych). Dodatkowo niektóre placówki umożliwiają swoim użytkownikom korzystanie z innych, niestandardowych form książki – są to książki elektroniczne w formacie dedykowanym na Czytak+.

Audiobooki najchętniej wypożyczane są przez rodziców dzieci najmłodszych (do 7 lat), dzieci – grupa 6-12 lat oraz dorosłych 45-65+, w tym przez osoby niewidzące i niedowidzące. Największą popularnością wśród wypożyczających cieszą się audiobooki z literaturą piękną, zarówno dla dorosłych czytelników, jak i dla dzieci. Pozostałe audiobooki prezentują literaturę faktu, poradniki czy audiobooki do nauki języka obcego. Zbiory te są najchętniej wypożyczane w grupie czytelników dorosłych, zwłaszcza przez osoby starsze, które mają problemy z lekturą książek z tradycyjną czcionką. Wśród korzystających z oferty audiobooków znajdują się również osoby słuchające w podróży: kierowcy i pracownicy odbywający podróże w celach służbowych. Dzieci korzystają głównie z lektur szkolnych, które stanowią niemal w całości ofertę audiobooków.

Z literatury dziecięcej największą popularnością cieszą się książki Renaty Piątkowskiej, Agnieszki Stelmazyk, Grzegorza Kasdepke, Grażyny Bąkiewicz, zbiory bajek oraz lektury. Dorośli najchętniej sięgają po nowości wydawnicze,

kryminały (Katarzyny Bondy, Remigiusza Mroza, Wojciecha Chmielarza, Chrisa Cartera, Charlotte Link, Tess Gerritsen, Jo Nesbo), książki obyczajowe polskich autorek (Magdaleny Witkiewicz, Gabrieli Gargaś, Joanny Jax) oraz literaturę faktu. Poza tym w 2020 roku chętnie wypożyczone były takie tytuły jak: „Księgi Jakubowe”, „Bieguni” Olgi Tokarczuk, „Małe życie” Hanya Yanagihara, „Drach” Szczepana Twardocha, „Sapiens. Od zwierząt do bogów” Yuval Noah Harari. Największym zainteresowaniem cieszą się audiobooki nagrane przez Edytę Jungowską czytającą książki Astrid Lindgren („Dzieci z Bullerbyn”, „Pippi Pończoszanka”), „Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek” Justyny Bednarek, seria o Harrym Potterze J.K. Rowling, seria „Pierociniec” Agaty Widzowskiej, „Ja i moja siostra Klara” Dimitera Inkiowa „Niezwyczajne przygody detektywa Pozytywki” Grzegorza Kasdepkego.

W sondażu poproszono uczestników o wypisanie własnych uwag dotyczących wykorzystania audiobooków oraz bibliotekarzy, aby mogli wypowiedzieć się na temat potrzeby rozszerzenia oferty biblioteki o te zbiory. Poniżej przedstawiam kilka wybranych opinii podlaskich bibliotekarzy dotyczących książek do słuchania.

„Pomimo tego, że czytelnicy starsi wolą tradycyjną książkę, to jednak BPG Łomża widzi potrzebę zwiększania swoich zbiorów o audiobooki, dlatego w każdym roku sprawozdawczym są one kupowane. Podstawę zakupów stanowią zgłaszane zapotrzebowania ze strony czytelników.”

BIBLIOTEKA PUBLICZNA GMINY ŁOMŻA

„Audiobooki cieszą się rosnącym zainteresowaniem i korzysta z nich coraz większa liczba osób nie tylko z niepełnosprawnością wzroku. Są też świetną alternatywą dla osób starszych, doskonale sprawdzają się w podróży, przy wykonywaniu domowych obowiązków czy podczas relaksu.”

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W ŁOMŻY

„Obecnie Biblioteka nie posiada w swoich zbiorach audiobooków. Dołożymy wszelkich starań by w bieżącym roku zaopatrzyć swoje zbiory w audiobooki.”

BIBLIOTEKA PUBLICZNA W STAWISKACH

„W Korycinie zaś czytelnicy pytają o audiobooki dla dorosłych i biblioteka ma zaplanowany zakup na 2021 rok.”

BIBLIOTEKA PUBLICZNA GMINY KORYCIN

„W Kuźnicy statystycznie co 16 czytelnik zarejestrowany w bibliotece wypożyczył audiobooka.”

BIBLIOTEKA PUBLICZNA GMINY KUŹNICA

„W bibliotekach na terenie naszej gminy nie ma znaczącego zainteresowania na tego typu zbiory. Wiązać się to może z brakiem sprzętu, obawą przed nieumiejętnością uruchomienia bądź uszkodzenia audiobooka (włączyć sprzęt/pobrać plik itp.) lub po prostu czytelnicy są zwolennikami korzystania z tradycyjnej formy książki.”

BIBLIOTEKA PUBLICZNA GMINY TUROŚL

„Audiobooki w Filii nr 4 cieszą się popularnością i stanowią świetne dopełnienie tradycyjnych książek. Niewątpliwie potrzebne jest dalsze poszerzanie zbiorów – szczególnie nowości wydawniczych, uzupełnianie cykli powieściowych oraz zwiększenie ilości lektur.”

FILIA NR 4 KSIĄŻNICA PODLASKA
IM. ŁUKASZA GÓRNICKIEGO W BIAŁYMSTOKU

„Zdecydowanie należy zwiększać ilość audiobooków dla dzieci. Mamy małych czytelników, którzy słuchają praktycznie wszystkich książek w naszym zbiorze i oczekują nowych tytułów. Zdarzają się też pytania o lektury szkolne w formie audiobooka, więc i tu warto uzupełnić naszą kolekcję o brakujące tytuły. Dorośli czytelnicy rzadko pytają o audiobooki, choć zawsze przy zapisywaniu nowych czytelników informujemy ich o takim rodzaju naszych zbiorów. Nie mamy dużej oferty dla dorosłych, nastawiliśmy się na młodych użytkowników, warto też sukcesywnie uzupełniać i tę kolekcję przynajmniej o najbardziej poczytne bestsellery (np. R. Mróz).”

FILIA NR 7 KSIĄŻNICA PODLASKA
IM. ŁUKASZA GÓRNICKIEGO W BIAŁYMSTOKU

„Czytelnicy oczekują na nowości, ponieważ większość przesłuchała już tego, co mamy na półce. Jest potrzeba gromadzenia audiobooków, głównie sensacyjnych, obyczajowych, ale też popularnonaukowych, bo o takie też są zapytania. Użytkownicy chętnie posłuchaliby pozycji z dziedziny psychologii, reportażu czy też archeologii.”

FILIA NR 17 KSIĄŻNICA PODLASKA
IM. ŁUKASZA GÓRNICKIEGO W BIAŁYMSTOKU

„Biblioteka w Narwi odnotowuje coraz większe zainteresowanie audiobookami i to w różnych grupach wiekowych. Seniorzy słuchają książek mówionych, młodzież zainteresowana jest lekturami a rodzice młodszych dzieci – bajkami. Biblioteka w przyszłości planuje poszerzyć swoje zbiory, aby wyjść z większą i bardziej różnorodną ofertą dla czytelników.”

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W NARWI

„Audiobooki są dość popularną formą kontaktu z książką w hajnowskiej bibliotece. Od kilku lat sukcesywnie uzupełniamy zbiory specjalne o audiobooki, pamiętając, by wśród nowo zakupionych tytułów zachować różnorodność tematyczną i gatunkową.”

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA IM. DR. TADEUSZA
RAKOWIECKIEGO W HAJNÓWCE

„Rok 2020 dla bibliotek z powodu ich parokrotnego zamknięcia okazał się niekorzystny. Skutki pandemii są nie lada wyzwaniem dla środowiska bibliotecznego. W całym kraju odnotowano spadek odwiedzin czytelników i liczby udostępnianego księgozbioru. Bibliotekarze bezustannie starali się popularyzować zbiory i bez względu na ich gatunek i formę, angażowali się w misję propagowania czytelnictwa. Bo, przecież ważne jest czytanie, a nie to, w jaki sposób się czyta...”

BIBLIOTEKA PUBLICZNA POWIATU BIAŁOSTOCKIEGO

„Czytelnicy sporadycznie pytają o audiobooki. Jest to głównie młodzież, która niechętnie czyta książki, albo osoby starsze, którym słabnący wzrok nie pozwala na czytanie książek. W większości czytelnicy jednak wolą papierową formę książki.”

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W WIŻAJNACH

Według opinii niektórych ankietowanych pewną przeszkodą w gromadzeniu audiobooków jest też fakt, że nie wszystko ukazuje się w wersji na płytach CD. Coraz więcej tytułów po wyczerpaniu nakładu można zakupić tylko w formie plików mp3 (do ściągnięcia ze strony sklepu internetowego). Nie można w związku z tym zbyt długo zwlekać z zakupem upatrzonych tytułów, bo może nie być ich już na rynku.

Warto zaznaczyć, że bibliotekarze w większości widzą potrzebę gromadzenia książki mówionej. Aby sprostać wymaganiom czytelników niezbędna jest odpowiednio wysoka jakość zbiorów i duży wybór audiobooków. Bibliotekarze z województwa podlaskiego uzupełniając kolekcje zbiorów specjalnych biorą pod uwagę dostępne środki na zakup oraz korzystają z dotacji MKDNiS. Jednak na ten moment wolą zainwestować w zakup książki tradycyjnej, bo to na publikacje w tej formie mimo wszystko jest większe zapotrzebowanie.

Paulina Miłkowska

Książnica Podlaska

Lapbook – kreatywne szaleństwo

Bibliotekarze, rodzice, nauczyciele stale szukają nowych pomocy dydaktycznych. Prześcigają się w pomysłach. Jedną z form warsztatowych, która staje się w Polsce co raz bardziej popularna, jest tworzenie lapbooka – mapy myśli rozbudowanej graficznie.

Fajny „look” ma ten „book”

Lapbook w wolnym tłumaczeniu oznacza książkę tworzoną na kolanach. Niektórzy mówią o niej książka klapkowa albo warstwowa. Lapbook to przede wszystkim teczka lub większa kartka z możliwością składania. Może zawierać rysunki, zdjęcia, wykresy, otwierane okienka oraz ruchome elementy, które przekazują wybrane treści. Forma lapbooka pozwala na zbieranie informacji i nieskończone rozszerzanie jego zawartości. Można śmiało stwierdzić, że lapbook jest formą kreatywnego zaprezentowania informacji na każdy temat. Lapbook może zawierać różne formy graficzne: zdjęcia, wykresy, zagadki, miarki, opowiadania, wyjaśnienia pojęć. Idealnie sprawdzają się w nim elementy ruchome, skrytki, koperty, obrotowe koła, miarki

Powarsztatowa wystawa
w Filii nr 3 Książnicy Podlaskiej.
Zdjęcie własne

itp. Im więcej tajnych schowków w sobie zawiera tym jest ciekawszy i pobudza więcej zmysłów. Dzięki temu uczymy się już w momencie jego tworzenia.

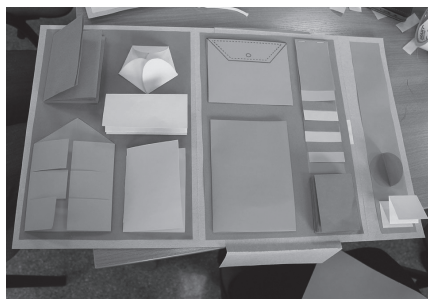
Wykorzystamy to co posiadamy

Przedmioty przydatne do wykonania lapbooka:

- teczka, brystol lub kartka z bloku technicznego formatu A3,
- kolorowe karteczki,
- nożyczki,
- klej, zszywacz, spinacz, taśma dwustronna,
- dziurkacz,
- kredki, mazaki, zakreślacze
- ... i inne elementy, na które zdecyduje się autor.

Kartkę złoż i lapbook stwórz!

Składamy kartkę/teczkę tak, aby jej brzegi stykały się pośrodku. Powstaje w ten sposób teczka-teatrzyk. W wewnętrznej części przyklejamy książeczki, kieszonki, harmonijki w dowolnych kształtach, kolorach i fakturach. Na nich znajdują się informacje, rysunki, zdjęcia zgodne z wybranym tematem. W centralnej części lapbooka umieszczamy najważniejsze, podstawowe dane. Powinniśmy również zagospodarować „skrzydełka” nowo powstałej książeczki. Możemy przyozdobić zewnętrzną część teczki, umieścić tytuł lapbooka, imię autora, przygotować wstążki będące jego zamknięciem. Im więcej ciekawych elementów zawiera w sobie nasz projekt tym jest ciekawszy. Angażuje wówczas więcej zmysłów osoby korzystającej z powstałego dzieła.

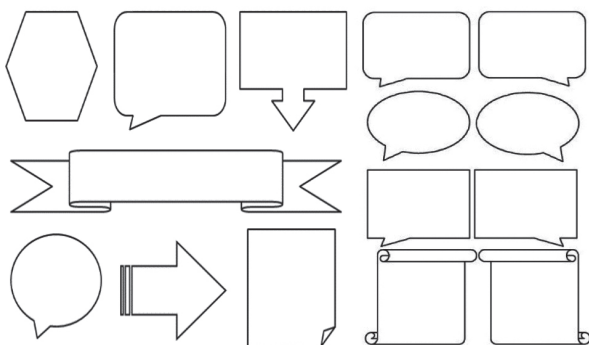
Źródło zdjęć: <http://bp.ostroleka.pl/2018/02/07/relacja-8/>

Od fachowca masz gotowca

Lapbooki cieszą się rosnącą popularnością, dlatego też można znaleźć coraz więcej gotowych materiałów i elementów do jego stworzenia. Gotowe formy czy szablony harmonijek, karteczek czy książeczek znajdziemy na stronach internetowych:

- https://pl.pinterest.com/nikki_renee/lapbook-ideas/
- <https://www.sosrodzice.pl/co-to-jest-lapbook-i-do-czego-nam-sie-moze-przydac/>
- <https://www.nebule.pl/co-to-jest-lapbook-i-dlaczego-tak-szybko-mozna-sie-z-niego-uczyc/>
- <https://www.zaubereinmaleins.de/kommentare/blanko-vorlagen-fuer-lapbook-innenteile....589/>
- <https://www.youtube.com/> – filmiki szkoleniowe ph. jak zrobić lapbooka

Możemy wykorzystywać gotowe materiały i szablony, ale również przygotować własne. W tym momencie ogranicza nas tylko nasza wyobraźnia.

Źródło zdjęć: <https://tikowybelfer.blogspot.com/>

Do czego lapbook służy np. w podróży?

Lapbook jest genialną pomocą dydaktyczną w nauce, ponieważ łączy ją z zabawą. Jest idealny przy powtórzeniach. Uczy wyszukiwania ważnych treści w książkach lub internecie. Pomaga je usystematyzować. Stanowi doskonałe

wsparcie przy omawianiu lektur, nauce nowych terminów czy powtórzeniu materiału. Projektowanie lapbooka jest świetną zabawą bez względu na wiek. Przy jego tworzeniu dobrze bawią się zarówno dzieci, nastolatki jak i dorośli. Lapbook ma przewagę nad klasycznym słowem pisanym, gdyż wzbudza ciekawość i motywuje twórcę do odkrywania ukrytych ciekawostek a także do ich gromadzenia.

O rety! Co za zalety!

- rozwija takie umiejętności jak: czytanie ze zrozumieniem, zarządzanie projektem, selekcjonowanie materiałów, projektowania graficznego, zdolności kaligrafii
- uczy organizacji pracy i planowania oraz samodzielności
- porządkuje wiedzę, jest sposobem na naukę
- rozwija kreatywność
- poszerza logiczne myślenie, pogłębia koncentrację
- wpływa na kreatywność i pomysłowość
- zachęca do powtórek i rozszerzenia wiedzy
- jest sposobem na spędzenie czasu rodzica z dzieckiem
- przyciąga uwagę.

Jak się nazywa alternatywa lapbooka?

Alternatywą lapbooka jest leporello – książka składająca się jak harmonijka czy parawanik. Powstaje albo ze wstęgi kartonowego papieru, naprzemiennie łamanego do postaci harmonijki, albo z wielu kartek tej samej wielkości klejonych taśmą do postaci wstęgi, a następnie składanych w harmonijkę. Z racji kształtu nie może zawierać tylu elementów dodatkowych co lapbook, ale jest równie dobrą pomocą dydaktyczną.

Kilka wspólnych cech z lapbookiem ma również sketchnoting. Z angielskiego oznacza szkic, notowanie. Są to notatki rysunkowe, opisy i hasła, które pomagają nadać rysunkom określone znaczenie. Sketchnoting pomaga wyzwolić kreatywność i pomaga odnaleźć świeże spojrzenie na temat.

Wszystkie opisane przez mnie formy mają na celu ułatwienie zapamiętywania wybranych treści, pobudzają tzw. myślenie wizualne, wspomagają proces uczenia się i dokonywania podsumowań.

By pomysły nam nie przysły

Skoro coraz częściej organizowane są specjalne szkolenia, których tematem przewodnim są lapbooki, warto zastanowić się, w jaki sposób można wykorzystać je w bibliotece. Uważam, że lapbooki:

- przydają się do pracy warsztatowej zarówno z małym jak i z dużym czytelnikiem,
- są doskonałe przy omawianiu książek podczas spotkań Dyskusyjnych Klubów Książek,
- idealnie nadają się do wykorzystania podczas warsztatów artystycznych lub plastycznych
- można je wykorzystać przy każdym temacie zajęć bibliotecznych,
- mogą być narzędziem/ formą upowszechnienia czytelnictwa, np. hasłem przewodnim konkursu.

Nie istnieje jeden przepis na lapbooka i właśnie ta cecha czyni go tak niezwykłym. Moim zdaniem jego forma jest za mało wykorzystywana w bibliotece. Póki co największe triumfy święci w szkole na zajęciach klas I-III. Większość artykułów dotyczących lapbooka napisanych zostało właśnie w oparciu o zajęcia z pedagogiki wczesnoszkolnej.

Dzieci dorastają w świecie cyfrowym. Ważne, żeby biblioteki docierały do nich z atrakcyjnym przekazem. Zachęcam zatem bibliotekarzy do wykorzystywania lapbooka jako alternatywnej formy promocji czytelnictwa. Z pewnością podbije serca nawet zatwardziały „nieczytacz”.

Dla ciekawskich:

1. Co to jest lapbook i dlaczego tak szybko można się z niego uczyć,
<https://www.nebule.pl> (dostęp: 31.10.2020)
2. Co to jest lapbook i do czego może nam się przydać,
<https://www.sosrodzice.pl> (dostęp: 31.10.2020)

3. Lapbook – „książka na kolanach” / Agnieszka Ledzińska//Świetlica w Szkole. – 2016, nr 4, s. 20-21
4. Lapbook w bibliotece szkolnej: warsztaty artystyczne / Katarzyna Stącel//Bibliotecka w Szkole. – 2014, nr 9, s. 24-25
5. Myślenie wizualne – mapy myśli, sketchnoting, lapbooki i inne...: wybór literatury dostępnej w Bibliotece Pedagogicznej CEN w Białymstoku / oprac. Aniela Maciejczuk. – Białystok: CEN, 2018

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Książnica Podlaska w Białymstoku

Biblioteki i czytelnictwo w okresie pandemii w powiecie białostockim

„Książki kochają każdego, kto je otwiera, dając mu poczucie bezpieczeństwa i przyjaźni, niczego w zamian nie żądając”.¹ Zacytowany fragment powieści Cornelia Funke pt. „Atramentowe serce” akcentuje kluczowe znaczenie książki w życiu człowieka, w czasie gdzie wokół „pandemiczny świat”.

Czy mieszkańcy powiatu białostockiego podobnie odbierali kontakt z książką w tym okresie? Tego nie jesteśmy w stanie stwierdzić. Opierając się na informacjach medialnych, w dobie koronawirusa odczuwalne były zmiany w sposobie spędzania czasu w domu. Często w mass mediach prezentowano mieszkania osób publicznych, gdzie eksponowano regały wypełnione książkami. Dla odbiorców oglądających te newsy był to sygnał, że książki pełnią ważną rolę w życiu osób, które „osiągnęły sukces”.

Jak wynika z ostatnich badań przeprowadzonych przez Bibliotekę Narodową, 42% osób w minionym roku przeczytało jedną książkę.² W raportach informacyjnych dodano również, że jest to wynik lepszy niż rok czy dwa lata temu. Ten komunikat pokazuje nam, że mamy do czynienia z zatrzymaniem negatywnego trendu w czytelnictwie.

W okresie pandemii odbiorca książek z przyjemnością „delektował się” słowem drukowanym, które zapewniało mu rozrywkę i ukojenie. Autorzy czytanych publikacji umiejętnie docierali do czytelników, niejednokrotnie tłumacząc trudną rzeczywistość. Przecież „książka stanowi cudowny przedmiot,

1 Cornelia Funke, *Atramentowe serce*

2 Raport Biblioteki Narodowej, *Stan czytelnictwa w Polsce w 2020 r.*
<https://www.bn.org.pl/raporty-bn/stan-czytelnictwa-w-polsce/stan-czytelnictwa-w-polsce-w-2020-r>.

dzięki któremu świat poczęty w umyśle pisarza przenika do umysłu czytelnika...Każda książka żyje tyle razy, ile razy została przeczytana.”³ Wszyscy od lat jesteśmy świadkami zmiany formy książki z klasycznej, papierowej na elektroniczną. Jak będzie wyglądała przyszłość obu tych form? Zapewne dowiemy się już niebawem, ale każdy już teraz może wybrać odpowiednią dla siebie postać.

Rok 2020 dla bibliotek z powodu ich parokrotnego zamknięcia okazał się niekorzystny. Wszelkoczesna pandemia zweryfikowała plany wielu instytucjom. Podczas pierwszych dni wiosennego i jesiennego lockdownu, aktywność użytkowników bibliotek zmalała. Skutki pandemii są nie lada wyzwaniem dla środowiska bibliotecznego. W całym kraju odnotowano spadek odwiedzin czytelników i liczby udostępnianego księgozbioru. Obowiązująca dla zbiorów kwarantanna, zamknięcie czytelni oraz zrezygnowanie z organizacji wszelkich wydarzeń w tradycyjnej formie, miało istotny wpływ na dane statystyczne wykazywane przez biblioteki. Bazując na danych pozyskanych z 31 placówek publicznych powiatu białostockiego za miniony 2020 rok (w tym: 15 bibliotek gminnych i 16 filii biblioteczných), odnotowano – 12 961 osób, które skorzystały z usług bibliotek. Wielkość obsługiwanej populacji wyniosła – 150 333, zatem 11,6 % populacji tego obszaru korzystało z bibliotek. Nie są to imponujące dane i w porównaniu z ubiegłymi latami nie budzą zachwyty. Pomimo pandemii ogólnopolska statystyka wskazuje lekkie zatrzymanie niepokojącej tendencji spadku czytelnictwa w ubiegłych latach.

Wpływ na zaistniałą sytuację wywarły wprowadzone w bibliotekach obostrzenia będące konsekwencją dużej ilości zachorowań na covid-19. Książnice samorządowe skorzystały z rekomendacji Biblioteki Narodowej dotyczącej funkcjonowania bibliotek w tych ciężkich czasach. Każdy klient wchodząc do instytucji miał możliwość zapoznania się z zasadami (obostrzeniami) panującymi w danej placówce. Zamieszczane informacje zawiadamiały o dopuszczalnym limicie czytelników przebywających w bibliotece oraz

innych wymaganiach w stosunku do odbiorców usług w danym budynku. Ostatecznie o tym, czy biblioteki będą otwarte i w jaki sposób ma się zorganizować „proces” wypożyczania książek decydował na początku roku sanitarny oraz organizatorzy bibliotek, a nieco później sami dyrektorzy bibliotek. Ograniczony do minimum kontakt bibliotekarza z czytelnikiem był dla obu stron niekomfortowy. Najczęściej w bibliotekach funkcjonowały zasady polegające na telefonicznym lub e-mailowym zgłoszeniu chęci wypożyczenia danej pozycji. Zestawy książek były przygotowywane, a następnie odbierane wg określonych wcześniej ustaleń w budynku biblioteki, bądź bezpośrednio dostarczane do domu czytelnika.

W okresie poluzowania obostrzeń czytelnik mógł przyjść do biblioteki i wybrać odpowiednią dla siebie literaturę. Obowiązywał reżim sanitarny. W placówkach starano się, aby drogi poruszania się odbiorców były jak najkrótsze, ale jednocześnie umożliwiały sprawne oddanie i wypożyczenie książek. Z przekazanych informacji wynika, że czytelnicy z utęsknieniem czekali na wizytę w bibliotece.

Konsekwencją pandemii było przeniesienie aktywności bibliotek do sieci. Jednakże nie każdy czytelnik zaakceptował taką formę odbioru usług bibliotecznych. Nie wszyscy byli zainteresowani e-bookami czy audiobookami. Czytelnicy zdecydowanie preferowali książki papierowe. Korzystanie z książki w postaci elektronicznej – czytanej z ekranu komputera, czytnika, telefonu lub tabletu, w badaniach przeprowadzonych przez Bibliotekę Narodową wskazało zaledwie 5% osób⁴.

W czasie zamknięcia placówek bibliotekarze realizowali działania ukierunkowane na realizację prac merytorycznych. Zajmowali się zakupem zbiorów, które wzbogaciły zasoby biblioteczne o nowości wydawnicze, prowadzili kontrolę księgozbiorów oraz prace porządkowe. Ponadto uczestniczyli w formule szkoleń wirtualnych podnosząc swoje kwalifikacje zawodowe. Większość bibliotek starała się na bieżąco prezentować w mediach społecznościowych

4 Raport Biblioteki Narodowej, *Stan czytelnictwa w Polsce w 2020 r.*
<https://www.bn.org.pl/raporty-bn/stan-czytelnictwa-w-polsce/stan-czytelnictwa-w-polsce-w-2020-r>.

nowo nabyte zbiory, zachęcając wszystkich użytkowników do ich wypożyczenia. Poza tym niektóre biblioteki w miarę swych możliwości proponowały użytkownikom urozmaiconą działalność edukacyjno-kulturalną. Wszyscy tęskniliśmy za formułą stacjonarną spotkań (zarówno czytelnik i pisarz), „onlajny” nie sprzyjały intymnej atmosferze rozmów z odbiorcami literatury. Od maja 2020 roku przy Bibliotece Wojewódzkiej w Białymstoku powstało konsorcjum umożliwiające zdalny dostęp do bogatej bazy książek elektronicznych przez platformę Legimi. W 2020 roku do konsorcjum należały biblioteki w Łapach i Zabłudowie. Ponadto dostęp do książek z tej platformy oferowała biblioteka w Wasilkowie. W 2021 roku taką usługę udostępniały również biblioteki w: Choroszcy, Poświętnem i Juchnowcu.

Wszystkie placówki powiatu białostockiego starały się być otwarte na potrzeby społeczności lokalnej. Niektóre instytucje realizowały szereg akcji biblioterapeutycznych. Odbiorcy usług bibliotecznych poszukiwali publikacji „na poprawę nastroju”. Odpowiednio dobrana literatura (niejednokrotnie dzięki podpowiedziom bibliotekarzy) pozwala czytelnikom utożsamiać się z głównym bohaterem, który ma często podobne problemy i pozwala spojrzeć na daną sytuację zupełnie inaczej. Dzięki czytanej książce użytkownik mógł odpowiedzieć na wiele nurtujących go pytań oraz „bezpiecznie” skomentować, a także zmienić nastawienie do swych problemów. Bibliotekarze doradzając czytelnikom lektury biorą pod uwagę do jakiej grupy społeczno-demograficznej należy odbiorca, wypytują o jego zainteresowania i upodobania, a także uwzględniają jego aktualne potrzeby i oczekiwania. Chętniej sięgano po książki w formie papierowej niż elektronicznej.

Co najczęściej czytano i wypożyczano w bibliotekach publicznych powiatu białostockiego w ww. okresie? To pytanie zadała bibliotekarzom bibliotek samorządowym autorka mini sondażu zatytułowanego TOP-3 „Najchętniej czytane książki w 2020 roku przez czytelników powiatu”. Zebrane informacje miały na celu przygotowanie zestawienia najpopularniejszych tytułów książek wypożyczanych podczas pandemii w powiecie białostockim. Sporządzony wykaz objął publikacje najczęściej wypożyczonych tytułów książek w 2020 roku wg typu gatunku dokumentu z podziałem na: literaturę dla dorosłych (polską i obcą), literaturę dla dzieci i młodzieży (polską i obcą)

oraz literaturę popularnonaukową. Bibliotekarze przygotowując zestawienie do sondażu skorzystali z podpowiedzi swego programu bibliotecznego, na którym pracują (MAK +, ewentualnie Libra). Pozostali, którzy nie mogli się oprzeć na danych uzyskanych z systemu bibliotecznego (ponieważ go nie posiadali) skorzystali z adnotacji na drukach bibliotecznych tj. karcie czytelnika lub karcie książki. Dodatkowo pracownicy poszczególnych placówek „odtworzali” wypowiedzi czytelników, dotyczące rekomendacji przeczytanych zbiorów. Niejednokrotnie podczas odwiedzin w bibliotece to „czytelnik – czytelnikowi” polecał książkę.

Biblioteki przygotowały swoje zestawienia i wysłały do Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego – organizatora mini sondażu. Z kolei biblioteka powiatowa uporządkowała przekazane informacje wybierając publikacje (bez względu na kategorie), które wielokrotnie powtórzyły się w poszczególnych placówkach powiatu. Zsumowano liczbę typowanych autorów i ich tytułów książek. Przy wybranych autorach i tytułach podano cyfrę, która komunikuje o liczbie gmin, które wykazały zainteresowanie czytelników danym autorem i tytułem książki. Brano pod uwagę pozycje wskazane co najmniej przez trzy placówki. W każdej kategorii wskazano po 6 autorów wypożyczanych najczęściej. Przy wyborze uwzględniono po kilka tytułów danego autora, które powtarzały się wielokrotnie. Dokonując podziału książek na poszczególne typy literatury skorzystano z Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej Biblioteki Narodowej oraz elektronicznego katalogu Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku. Po wnikliwej analizie przesłanych spisów książek z bibliotek, stworzono wykaz zawierający 47 tytułów książek 24 autorów.

Wykaz oparty na sondażu TOP-3 najchętniej czytanych publikacji w powiecie białostockim w dobie pandemii:

Literatura polska piękna:

1. Katarzyna Michalak „Pisarka. Trylogia autorska” (7),
2. Olga Tokarczuk „Czuły narrator”, „Prawiek i inne czasy” (4)
3. Remigiusz Mróz „Behawiorysta”, „Kasacja”, „W kręgach władzy” „Iluzjonista” (3)
4. Katarzyna Bonda „Miłość leczy rany”, „Cztery żywioły” (3)

5. Katarzyna Nosowska „A ja żem jej powiedziała”, „Powrót z Bambuka”, „Moja i Twoja nadzieja Hey” (3)
6. Magdalena Knedler „Położna z Auschwitz” (3)

Literatura obca piękna:

1. Heather Morris „Tatuażysta z Auschwitz” (6)
2. Lucinda Riley „Siedem siostr”, „Przyrodnia siostra” (5)
3. Minka Ken „Musisz mi uwierzyć”, „Dublerka”, „Perfekcyjne kłamstwo”, „Złe miejsce” (4)
4. Danielle Steel „Suknia ślubna”, „Dziesięcioletnia gra”, „W ślady ojca” (3)
5. Kristian Hannah „Słowik”, „Zimowy ogród”, „Odległe brzegi” (3)
6. Guillaume Musso „Apartament w Paryżu”, „Sekretne życie pisarzy”, „Papierowa dziewczyna” (3)

Literatura dla dzieci i młodzieży:

1. Anita Głowińska „Biblioteczka Kici Koci” (seria) (7)
2. Andrzej Maleszka „Magiczne drzewo”(seria) (4)
3. Zdeněk Miler, Eduard Petiška: cykl: „Krecik” (4)
4. Rafał Kosik „Felix, Net i Nika”(seria) (4)
5. John Flanagan „Zwiadowcy” (3)
6. Joanne Kathleen Rowling „Hary Potter”(seria) (3)

Literatura popularnonaukowa:

1. Marek Koprowski „Kaci Wołynia. Najkrwawszy ludobójca Polaków”, „Żołnierze wyklęci” (6)
2. Przygody Małej Reporterki Neli (cykl) (5)
3. Beata Pawlikowska „Blondynka na Wyspie Zakochanych” (seria), „Życie jest wolnością”, „Autobiografia”, „W dżungli samotności” (4)
4. Iwona Kienzler „Europa jest kobietą”, „Kobiety ze słynnych polskich obrazów”, „Korona i kobiety”, „Windsorowie. Celibryci, nudziarze, skandaliści” (4)
5. Heribert Schwan „SS-MANN. Życie i śmierć mordercy”, „Erlich Mielka. Żywot w służbie”(3)

6. Alex Frith „Świat dinozaurów”(seria) (3)

Uzupełnieniem wykazu jest znana sentencja: „Są książki, które się czyta. Są książki, które się pochłania. Są książki, które pochłaniają czytającego”⁵ oraz dodatkowe informacje przekazane autorce sondażu przez bibliotekarzy m.in. podczas rozmów telefonicznych lub newsów przesyłanych pocztą e-mailową.

Przykładowe dopowiedzenia od bibliotekarzy:

1. Poszczególne tytuły książek były czytane częściej przez kobiety niż mężczyzn. Płeć piękna preferowała literaturę obyczajową, której akcja dzieje się współcześnie lub w przeszłości.
2. Czytelnicy najczęściej wypożyczali książki pisane przez kobiety.
3. Milusińscy w towarzystwie opiekunów najchętniej wypożyczali tzw. picture booki, w których ilustracje pełniły tak samo ważną rolę jak tekst, przyciągały najmłodszych. Kolorowe książki dla malucha są znakomitym sposobem na wspieranie jego rozwoju oraz budzenie w nim zainteresowania i przygodę z literaturą od najmłodszych lat.
4. Młodzież ucząca się najczęściej przychodziła do bibliotek po lektury, ewentualnie po streszczenia, dla niektórych była to jedyna forma pozwalająca zrozumieć o czym właściwie pisze autor. Szkoda, że duża część nastolatków nie chciała nawet „wyruszyć w świat z książką i oddać się wspaniałej podróży”.
5. Czytelnicy bez względu na wiek chętnie wypożyczali książki popularnonaukowe, których tytuły były mocno „sprzężone” z ich indywidualnymi zainteresowaniami. W książkach poza wartością merytoryczną szukano publikacji pięknie wydanych.
6. Odbiorcy dorośli z przyjemnością przeglądali literaturę faktu oraz poradniki z danej dziedziny, pozyskując wskazówki, informacje, które zapewne wykorzystywali w codziennym życiu.
7. Bibliotekarze starali się pomagać niezdecydowanym użytkownikom w doborze tytułów często korzystając z listy tzw. evergreenów, czyli książek, które od co najmniej 20 lat cieszą się niesłabnącą popularnością.

5 Maria Pruszkowska, *Przyślę Panu list i klucz*

Pracownicy bibliotek starali się popularyzować książki bez względu na ich gatunek i formę, angażowali się w misję propagowania czytelnictwa. Reagowali także na zmiany zachodzące w otoczeniu i większość z nich z powodzeniem dostosowywała swoje działania do zaistniałej sytuacji.

Grzegorz Zys

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Badanie potrzeb szkoleniowych wybranych bibliotekarzy woj. podlaskiego w ramach projektu „Nie siedź! Sieciuj!”

W latach 2021-2022 Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku będzie uczestniczyć w projekcie „Nie siedź! Sieciuj!”, który koordynować będzie Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Celem projektu, skierowanego do bibliotek wojewódzkich, jest wzmocnienie już istniejących placówek lub powołanie nowych sieci współpracy opartych na zasobach bibliotek działających na terenie województwa. Przedsięwzięcie wspiera rozwój sieci bibliotek publicznych w Polsce, m. in. poprzez udział bibliotekarzy w spotkaniach tematycznych, szkoleniach, wymianie doświadczeń i pomysłów.

Książnica Podlaska zaadresowała ofertę działań projektowych do placówek pełniących zadania powiatowe oraz zlokalizowanych w miastach powiatowych.

Jako biblioteka wojewódzka pragniemy dać impuls do działania. Chcielibyśmy, aby współpraca przyczyniła się do budowania wzajemnych relacji, które zaowocują nowymi pomysłami i wzmocnią potencjał instytucji i ich pracowników. Aby w pełni wykorzystać drżące możliwości planowana sieć powinna skupiać się na potrzebach i relacjach bibliotekarzy, a także bazować na ich wiedzy i doświadczeniu.

Dzięki projektowi poznamy inne spojrzenie na zagadnienie sieci bibliotecznej, dotychczas znane z ustawy o bibliotekach. Wspólnie będziemy uczyli się sieciowania – nowego narzędzia pracy w grupie. Sieciowanie, w tym wypadku, oznacza współpracę różnych instytucji, którym przyświeca ten sam cel. Grupa, która decyduje się działać na rzecz wspólnej idei, formuje się i działa dobrowolnie na własnych zasadach. Chcemy, by nasza sieć była oparta na zaufaniu, zasadzie wzajemności i równości wszystkich członków, bez obowiązywania

hierarchii czy zależności służbowych. Wszystkie członkinie i członkowie powinni mieć te same prawa w ramach działającej sieci.

W 2021 roku Dział Instrukcyjny Książnicy Podlaskiej w Białymstoku w ramach działań projektowych brał udział w szkoleniach i warsztatach online, zainicjował również współpracę sieci bibliotek w województwie podlaskim. Za nami pierwsze spotkanie sieciujących bibliotekarzy¹. Niestety, przez panującą sytuację epidemiczną, nie mogliśmy się spotkać twarzą w twarz i musieliśmy się łączyć za pomocą urządzeń elektronicznych. Tym bardziej cieszy fakt, że nic porozumienia została zawiązana, a sieć zarzucona.

W obecnej chwili jesteśmy na etapie stawiania pytania o cel naszej sieci, kierunku rozwoju i drogi, którą pójdziemy. Jednym z „kierunkowskazów” jest ankieta: „Potrzeby szkoleniowe bibliotekarzy” skierowana do członków podlaskiego ugrupowania. Wyniki badań ankietowych posłużą ponadto do stworzenia planu pracy sieci bibliotek powiatowych i miejskich z aglomeracji powiatowych w ramach projektu „Nie siedź – siecuj!”.

Poniżej krótkie omówienie wyników badania. Ankieta była anonimowa, zawierała 11 pytań i miała formę arkusza on-line. Zebraliśmy 26 odpowiedzi.

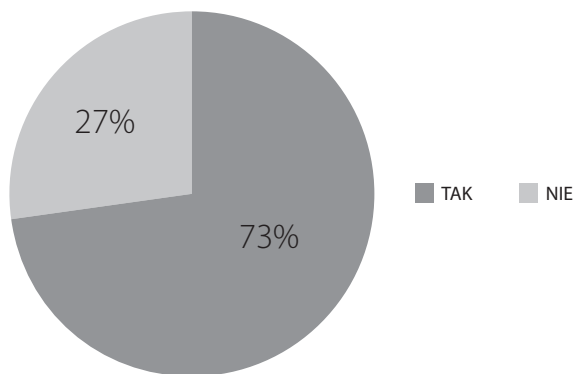
Na pierwsze pytanie *Czy jest Pan/i zainteresowany/a udziałem w różnych formach podnoszenia swojej wiedzy zawodowej?* wszystkie odpowiedzi respondentów (26) były twierdzące. Pierwszy, ale bardzo ważny krok mamy więc za sobą – chęci są.

Kolejne pytanie dotyczyło uzupełniania kwalifikacji bibliotekarskich w ciągu ostatnich 2 lat, ilości szkoleń w jakich uczestniczyli bibliotekarze oraz tematyki obejmującej zagadnienia doksztalcenia.

1 Stan na 20.08.2021

Wykres. 1.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych w ostatnich dwóch latach

Czy uzupełniał/a Pan/i kwalifikacje bibliotekarskie w ciągu ostatnich 2 lat?**Tabela 1.**

Liczba odbytych szkoleń

W ilu szkoleniach w ostatnich 2 latach brał/a Pan/i udział?							
ilość szkoleń	2	3	4	5	8	10	11
ilość odpowiedzi	3	3	2	4	2	2	1

Większość bibliotekarzy biorących udział w badaniu – 19 (73%) w ostatnim czasie uczestniczyła w doskonaleniu zawodowym i nadal chce to robić, co było widoczne w odpowiedziach na poprzednie pytanie.

Średnio w ostatnich dwóch latach ankietowani uczestniczyli w 5 szkoleniach. Jest to ilość z największą liczbą wskazań. Rekordzista uczestniczył w 11 szkoleniach. Ponadto jedna osoba nie podała liczby szkoleń, a jedna określiła, że uczestniczyła w „kilku szkoleniach + regularnie słucha webinarium”.

Tematykę doskonalenia z ostatniego okresu w dużym stopniu zdeterminowała pandemia. Zagadnienia, które dotyczyły podnoszenia kwalifikacji wśród

bibliotekarzy – trzeba dodać, że wymieniono ich ok. 50 – można podzielić na kilka grup, nieraz przeplatających się ze sobą. Wśród nich możemy wymieść:

- szeroko pojęte nowe technologie i kompetencje cyfrowe, np. wykonywanie otwartych zasobów w bibliotece, narzędzia cyfrowe w pracy animatora kultury itp.;
- praca z czytelnikiem, np. senior w bibliotece, formy animacji czytelnictwa dziecięcego;
- promocja biblioteki, np. tworzenie materiałów promocyjnych, media społecznościowe itp.,
- pozyskiwanie środków pozabudżetowych i pisanie wniosków o dotacje;
- organizacja pracy i prawo biblioteczne, no RODO i kontrola zarządcza w bibliotece, prawa autorskie itp.

Celowo zostały wymienione nowe technologie na początku tej analizy. Wspomniane zagadnienia stanowią klamrę łączącą pozostałe grupy – ankiety obejmowały m. in. takie działania, jak wykonywanie narzędzi cyfrowych w animacji zajęć z czytelnikiem, czy też w promocji biblioteki. Również zdecydowana większość szkoleń odbywała się on-line.

Bardzo motywujący jest fakt, że wśród wymienionych zagadnień pojawiła się tematyka szkoleń proponowanych i organizowanych przez Książnicę Podlaską, np. szkolenia moderatorów DKK, Ustawa o dostępności w bibliotekach, czy też literatura skandynawska², itd.

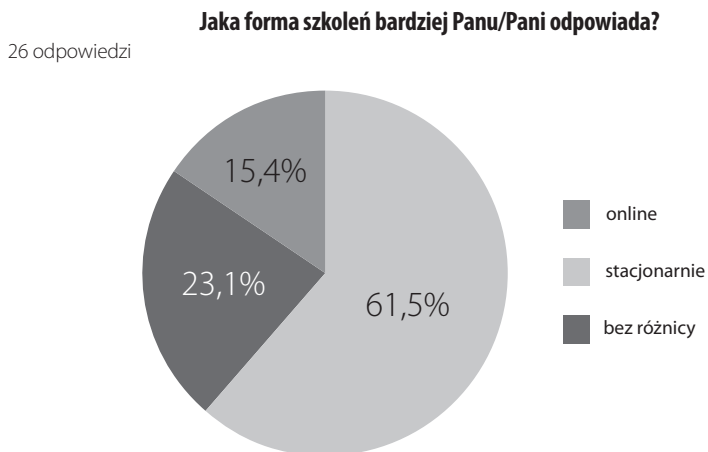
Kolejne dwa pytania ankiety dotyczyły trybu i czasu szkoleń. Wykres 2. przedstawia wyniki preferencji formy szkolenia.

Ponad 60% bibliotekarzy (16 osób) odpowiedziało, iż bardziej odpowiada im stacjonarna, tradycyjna forma spotkania. Dla 6 osób (23,1%) nie stanowiło to różnicy, jakim kanałem mogą się szkolić. Czterem osobom bardziej odpowiadała forma wirtualnego kontaktu.

2 Szkolenie w ramach projektu Na Północ – literatura skandynawska, koordynowanego przez Good Books <https://goodbooks.pl/projekty/na-polnoc-literatura-skandynawska> [dostęp 20.08.2021 r.]

Wykres. 2.

Preferowana forma szkoleń

Obie formy mają swoje plusy i minusy. Gdyby pytanie zostało postawione 2 lata temu, to prawdopodobnie szkolenia stacjonarne zyskałyby jeszcze większą grupę zwolenników. Pandemia wymusiła na organizatorach przeniesienie dużej części aktywności, w tym szkoleniowej, w sferę technologii i spotkań on-line – na odległość, co po pewnym czasie stało się niejako obowiązującą normą. Niemniej człowiek, jako istota społeczna, potrzebuje kontaktu z innymi, a przedłużające się lockdowny, związane z nimi obostrzenia i brak możliwości spotkania się twarzą w twarz w realnym świecie niekorzystnie odbijają się na relacjach. Powrót do stacjonarnej formy spotkań oczekiwany jest w związku z tym z utęsknieniem. Bibliotekarze szybko jednak dostosowali się do nowej, wymuszonej rzeczywistości³.

Pytanie o czas szkoleń stacjonarnych i on-line miało charakter otwarty i badani mogli wpisać dowolną liczbę, ankieta nie narzucała ram czasowych. Wyniki obu typów form szkoleń zebrane są w Tabeli 2.

Średni czas dla szkolenia stacjonarnego zaproponowany przez respondentów wyniósł 4 godziny, a dla szkolenia on-line – 3 godziny. Pierwsza średnia pokrywa się z najczęściej występującymi odpowiedziami, gdyż czterogodzinny czas szkolenia stacjonarnego pojawił się w 9 ankietach. W drugim wypadku najwięcej wskazań miały 2 godziny, ale z dużym prawdopodobieństwem można założyć, że 2-3 godziny szkolenia on-line, to optymalny czas jego trwania – łącznie 15 odpowiedzi (65%).

Tabela 2.

Maksymalny czas trwania szkolenia

Maksymalny czas trwania szkolenia:								
czas	1,5 godziny	2 godziny	2-3 godziny	3 godziny	4 godziny	5 godzin	6 godzin	8 godzin
stacjonarnie	0	3	1	5	9	3	2	1
on-line	2	7	2	6	4	1	1	0

W kolejnym pytaniu badani zostali poproszeni o podanie tematu, z zakresu którego chcieliby dodatkowo podnieść swoją wiedzę, kompetencje lub umiejętności. By nie sugerować odpowiedzi i uzyskać jak największą liczbę zagadnień, pytanie to miało charakter pytania otwartego i ankietowani mieli możliwość wpisania dowolnej potrzeby. Ma to również ten plus, iż często pojawiają się tematy, których nie przewidział twórca ankiety⁴.

Bibliotekarze zaproponowali ponad 50 tematów. Część z nich pojawiła się w kilku ankietach. Odpowiedzi można pogrupować w kilka bloków tematycznych:

4 Szerzej o tym co przewidział twórca ankiety w kolejnym punkcie.

1. Nowe technologie: narzędzia cyfrowe i aplikacje mobilne oraz wykorzystanie ich w pracy z czytelnikiem i w promocji biblioteki;
2. Praca z czytelnikiem: animacja różnych grup czytelników – dzieci, dorosłych, seniorów;
3. Promocja biblioteki: tworzenie plakatów, media społecznościowe, tworzenie filmów promocyjnych;
4. Warsztat biblioteczny – katalogowanie (MAK+, UKD, deskryptory), Academica;
5. Prawo biblioteczne – prawo pracy, łączenia bibliotek itp.;
6. Pisanie projektów i pozyskiwanie środków;
7. Wymiana doświadczeń z innymi bibliotekami tego samego szczebla.

Tabela 3 zawiera zestawienie zbiorcze potrzeb szkoleniowych uzyskanych w badaniach, z podziałem na zbiorcze grupy zagadnień.

Tabela 3.

Tematy proponowane przez ankietowanych

TEMAT	liczba wystąpień
Nowe technologie	15
Różne formy pracy z czytelnikiem	18
Promocja biblioteki	8
Warsztat biblioteczny	6
Prawo okołobiblioteczne	4
Pozyskiwanie funduszy pozabudżetowych	3
Wymiana doświadczeń pomiędzy bibliotekami	2

Podobnie, jak w przypadku wcześniejszego pytania o odbyte szkolenia, nowe technologie przeplatają się z pozostałymi zagadnieniami. W ankietach znalazły się propozycje tematów wykorzystujących nowe technologie, takie jak: *Tworzenie filmów na potrzeby bibliotek, Obsługa programów graficznych,*

Aplikacje mobilne w bibliotece, Animacja czytelnicza w bibliotece (stacjonarna i ta z użyciem narzędzi on-line) itp.

Najwięcej wskazań miały tematy związane z szeroko pojętą animacją czytelnictwa i obsługą użytkowników – czyli „sól ziemi naszej”. Znalazły się tu m. in.: praca z różnymi grupami użytkowników – *Animacja zajęć dla dzieci, młodzieży, dorosłych* oraz *Praca z seniorami*; czy też *Komunikacja z czytelnikami, Praca z trudnym użytkownikiem*, itp.

W zakresie promocji bibliotek tematyka obejmowała głównie zdobycie umiejętności cyfrowych i obsługi portali społecznościowych, np., *Obsługa programów graficznych, Tworzenie grafik, plakatów prezentacji, Obsługa portali społecznościowych, Promocja czytelnictwa w wirtualnej przestrzeni*, itp.

Pojawiły się również propozycje tematów stricte warsztatowych: *Zmiany w przepisach katalogowania, Deskryptory, MAK+, UKD*.

Z tematów prawa wymieniono m. in.: *Prawa i obowiązki pracownika, prawo pracy, organizacja pracy biblioteki, Łączenie GBP z innymi instytucjami kultury – wymiana doświadczeń oraz zagadnienia prawne*.

W odpowiedziach ankietowanych pojawiły się potrzeby szkoleń dotyczących tematów: *Pozyskiwania środków pozabudżetowych i wymiany doświadczeń w tym zakresie, czy też ogólnej Wymiany doświadczeń pomiędzy bibliotekami*.

Jedna z respondentek umieściła wpis: *Jestem zainteresowana każdym tematem*.

Następny punkt badania dotyczył wyboru tematów zaproponowanych przez autora ankiety. Respondenci mogli wybrać dowolną liczbę spośród 17 odpowiedzi. Wyniki prezentuje Tabela 4.

Tabela 4.

Tematy zaproponowane przez autora ankiety

TEMAT	liczba wskazań	wystąpienia w % ankiety
promocja biblioteki, marketing, public relations	18	69,2%
pozyskiwanie funduszy pozabudżetowych	13	50,0%
z zakresu prawa bibliotecznego	12	46,2%
współpraca środowiskowa (z różnymi instytucjami, grupami, stowarzyszeniami, władzami samorządowymi)	12	46,2%
wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (programy komputerowe, strony www, fora, blogi, komunikatory itp.)	12	46,2%
biblioterapia, bajkoterapia	12	46,2%
przygotowanie i prowadzenie różnych form aktywizujących np. lekcji bibliotecznych	11	42,3%
z zakresu psychologii, pedagogiki, relacji interpersonalnych, radzenia sobie w różnych społecznych sytuacjach	11	42,3%
warsztat bibliotekarski (np. opracowanie formalne i rzeczowe, działalność informacyjna itp.)	8	30,8%
autoprezentacja, wystąpienia publiczne, rzecznictwo	8	30,8%
prowadzenie spotkań autorskich	8	30,8%
przygotowanie i realizacja szkoleń on-line	6	23,1%
zagadnienia związane z digitalizacją, tworzeniem zasobów elektronicznych, bibliotek cyfrowych	6	23,1%
prowadzenie badań, np. w zakresie ewaluacji wewnętrznej, jakości pracy, satysfakcji użytkowników	5	19,2%
przygotowanie i realizacja szkoleń e-learningowych	5	19,2%
przygotowanie i prowadzenie szkoleń dla użytkowników bibliotek / bibliotekarzy	4	15,4%
zarządzania biblioteką	3	11,5%

Ankieta była w taki sposób skonstruowana, że wypełniający, udzielając odpowiedzi na pytanie otwarte o potrzebę szkoleniową, nie widział kolejnego pytania z zestawem proponowanych tematów. Przyniosło to zamierzony efekt, gdyż podczas zestawiania obu pytań spostrzeżono zarówno różnice, jak i podobieństwa.

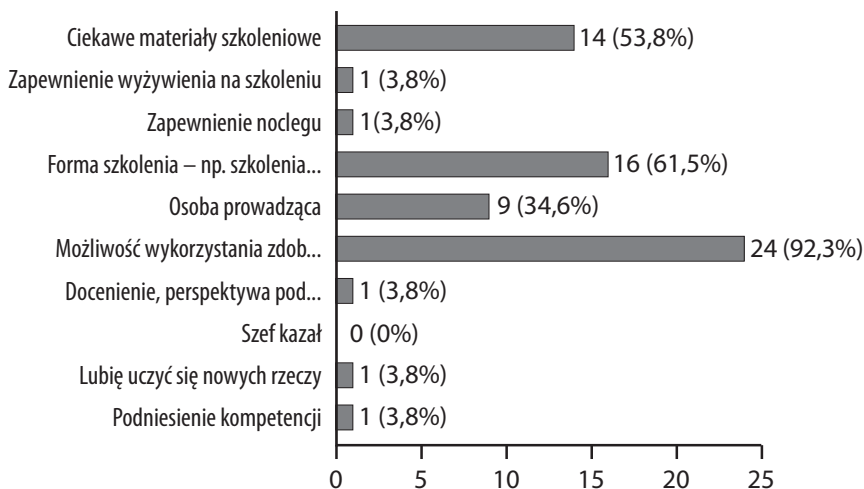
Największe zainteresowanie wzbudził temat, który pojawił się również w poprzednim pytaniu – *Promocja i marketing biblioteczny*. Został on „odhaczony” w 69,2% ankiet (18 wskazań). Połowa badanych (13 ankiet) była zainteresowana tematem *Pozyskiwania funduszy pozabudżetowych* (w poprzednim zestawieniu 3 wystąpienia). Ponadto wyłoniła się grupa zagadnień z ponad 40% „frekwencją” w ankietach. Są tu takie tematy jak: *prawo biblioteczne, współpraca środowiskowa, wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, biblioterapia i bajkoterapia, przygotowanie i prowadzenie różnych form aktywizujących* („lider” z poprzedniego pytania), czy też z zakresu *psychologii, pedagogiki, relacji interpersonalnych, radzenia sobie w różnych społecznych sytuacjach*.

Poprzedni punkt przyniósł konstatację, że doskonalenie dotyczące szeroko pojętych umiejętności wykorzystania współczesnej technologii leży w kręgu zainteresowań bibliotekarzy. Przedstawione w tym pytaniu tematy, poza ogólnym zagadnieniem *wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych*, nie uwzględniały szczegółowych propozycji z nowych technologii.

W kolejnym punkcie ankiety respondenci zostali poproszeni o zaznaczenie 3 priorytetów, które najbardziej motywują ich do udziału w szkoleniach.

Wykres. 3.

Motywatory do udziału w szkoleniach

Niemal każdy ankietowany (24 z 26⁵) wybrał opcję *Możliwość wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce w krótkim czasie po szkoleniu*. Można zatem powiedzieć, że cierpliwość nie jest cnotą bibliotekarzy, ale jest to jak najbardziej naturalny wybór z punktu widzenia psychologii – nic tak nie motywuje, jak możliwość szybkiego zobaczenia efektu naszych działań.

Ważna, wg badanych (16 wskazań, 61,5% ankiet), jest również forma szkolenia⁶, czyli *szkolenia praktyczne / warsztaty* oraz *ciekawe materiały szkoleniowe* (14 wskazań, 53,8% ankiet). Nieco niżej na liście motywatorów znalazła się *osoba prowadząca* szkolenie (9 – 34,6%). Nieco prowokacyjnie została umieszczona w ankiecie odpowiedź *szef kazał*, ale żaden z respondentów jej nie wskazał.

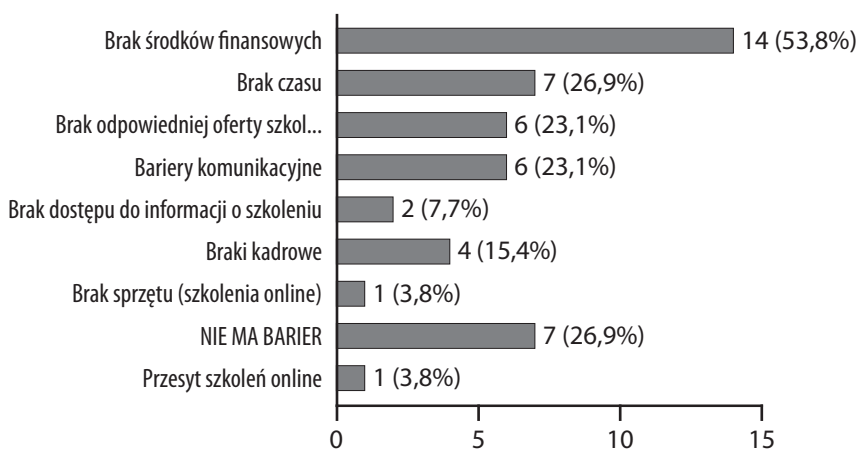
5 % na wykresie odnosi się do ilości ankiet – w ilu z 26 ankiet znalazła się dana odpowiedź

6 Więcej o ocenie form szkoleń w dalszej części ankiety

Skoro znalazły się motywatory, nie mogło również zabraknąć przeszkód w dostępie do szkoleń. Podobnie, jak we wcześniejszym przypadku, również proszono o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

Wykres. 4

Bariery w dostępie do szkoleń

W ponad połowie ankiet został wskazany brak środków finansowych. Niestety, sporo ciekawych szkoleń jest płatna. Biblioteki nie mają również funduszy, by samodzielnie zorganizować szkolenia na interesujący je temat, a nawet zdarzają się przypadki, że biblioteka nie posiada środków na delegację pracownika na szkolenie.

Barierę w postaci *braku czasu* wskazało 7 ankietowanych (26,9%). Również 7 badanych określiło, iż *nie ma barier* w dostępie do szkoleń. Po 6 odpowiedzi uzyskały opcje: *brak odpowiedniej oferty szkoleniowej* oraz *bariery komunikacyjne*. 4 ankietowanych wskazało *braki kadrowe*.

Ankietowani zostali poproszeni o ocenę w skali 1-5 (gdzie 1 najslabiej a 5 najlepiej) różnych form szkoleniowych. Poniższa tabela (Tabela 5) zawiera

zebrane odpowiedzi oraz średnią ocen dla poszczególnych rodzajów form doskonalenia.

Tabela 5.

Ocena form szkoleń (skala 1-5)

Ocena form doskonalenia	oceny					średnia ocena
	1	2	3	4	5	
szkolenia z trenerem (wykłady)	0	1	4	12	9	4,1
konferencje	2	4	6	11	3	3,3
warsztaty	0	3	2	8	13	4,2
doszkalanie w miejscu pracy	0	3	5	8	10	4,0
wizyty w innych bibliotekach	1	2	2	7	14	4,2
e-learning (nie mylić ze szkoleniami on-line)	2	7	8	7	2	3,0
samokształcenie	2	9	5	7	3	3,0

Najwyżej – średnia 4,2 – zostały ocenione *formy warsztatowe* oraz *wizyty w innych bibliotekach*. Nieco niżej (średnia 4,1) respondenci cenią sobie wykłady i szkolenia stacjonarne w miejscu pracy (średnia 4,0). Konferencje cieszą się mniejszą atencją bibliotekarzy (średnia 3,3). Jako najmniej popularne formy – ze średnią 3,0 – wskazano samokształcenie oraz e-learning.

Na koniec ankiety badani zostali poproszeni o ocenę dotychczasowej oferty edukacyjnej dla bibliotekarzy, oferowanej przez Książnicę Podlaską. Pytanie miało charakter otwarty i zostało podzielone na 2 części:

A) *Podobało mi się: ...*

B) *Brakuje mi: ...*

Na pierwszą część uzyskano około 20 wpisów. Znalazły się tam takie odpowiedzi, jak:

- *zróżnicowane tematy szkoleń* – 6 wystąpień;

- szkolenia stacjonarne, wymiana doświadczeń i kontakt z innymi bibliotekarzami – 3 wystąpienia;
- dobór odpowiednich narzędzi, prosta forma przekazywania treści, wciągająca tematyka;
- przygotowanie merytoryczne prowadzących;
- szkolenie z inspiracji na działania biblioteczne w czasie pandemii.

W dwóch ankietach znalazły się bardzo proste, lakoniczne, ale jakże bezpośrednie odpowiedzi: - *bardzo*⁷.

Jak widać pandemia daje się już wszystkim we znaki, gdyż wg ankietowanych w szkoleniach Książnicy Podlaskiej najbardziej brakuje:... *szkoleń stacjonarnych* (3 wskazania)⁸.

Ponadto odnotowano wpisy:

- *szkoleń na temat pozyskiwania środków;*
- *szkoleń z zakresu obsługi programów graficznych i materiałów filmowych;*
- *znanych prowadzących.*
- *Pojedyncze uwagi:*
- *spotkań integracyjnych;*
- *szkoleń z prawa bibliotecznego;*
- *szkoleń z zakresu animacji czytelniczej w bibliotece;*
- *zagadnień związanych z warsztatem pracy bibliotekarza;*
- *w niektórych tematach podziału na stopień zaawansowania (wiedzy) uczestników.*

Trzykrotnie ankietowani wpisali, że w szkoleniach Książnicy Podlaskiej nie brakuje niczego, co bardzo cieszy organizatorów.

Uzyskane w ankiecie wyniki pokazują kwestie, jakie aktualnie są najważniejsze dla bibliotekarzy. Pozwolą pracownikom Książnicy Podlaskiej

7 Przypomnę, iż pytanie miało formę *Podobało mi się*:

8 Cóż... nam też.

na sprawniejsze planowanie przyszłych tematów szkoleń dla bibliotekarzy województwa podlaskiego i wybór optymalnych form doskonalenia

Dodatkowo, wspólnie z siecującymi bibliotekarzami, na podstawie uzyskanych w badaniu rezultatów, organizatorzy zaplanują dalsze kroki rozwoju sieci. Wyniki ankiety pomogą w wypracowaniu planu działania na dalszy okres realizacji projektu „Nie siedź – siecuj!”.

Małgorzata Dobkowska

Książnica Podlaska

Tylko jeden przykład?
Co możemy (nie) zrobić?

„Dopiero kiedy zaczynamy tracić pamięć,
choćby po trochu, zdajemy sobie sprawę,
że pamięć jest istotą całego naszego życia.”

LUIS BUNUEL

„Wyobraźnia to elektrownia pamięci”

TONY BUZAN

Do napisania tego tekstu nakłoniło mnie kilka „nawarstwiających się” ostatnio „przypadków”. Praca stanowi częściowe podsumowanie rozważań i przemyśleń na temat naszego dziedzictwa, pamiątek, dokumentacji i sposobów podejścia do ich zabezpieczania i przechowywania.

Stosunkowo niedawno usiłowałam dokupić jakieś inne nagrania „Czarnego Anioła” oprócz płyt „Ewa Demarczyk śpiewa piosenki Zygmunta Koniecznego” i „Live” z koncertu w teatrze z 1979 r. Ze zdziwieniem spostrzegłam, że takich na polskim rynku w ogóle nie ma. Dostępna jest jeszcze tylko wersja z rosyjskiej „Mielodii” zarejestrowana w 1974 r. W książce Angeliki Kuźniak i Eweliny Karpacz-Oboładze „Czarny Anioł: opowieść o Ewie Demarczyk” (Kraków:

SIW Znak, 2015) przeczytałam, że niezapomniana pieśniarka w swoim prywatnym archiwum posiadała ponad 60 kompozycji, dotąd niewydanych wykonań, prezentacji przeważnie w wersji koncertowej, live (s. 189). Nikt wtedy nie pomógł starszej już artystce w złożeniu i przeprowadzeniu wniosku, w formalnej procedurze, by utwory te miały szansę profesjonalnego zarejestrowania i ukazania się. Czy teraz przy dość skomplikowanym prawie autorskim (pieśniarka zmarła 14 sierpnia 2020 r.) archiwum te na pewno przepadło? Czy można je jednak wydobyć, popracować nad nim, odrestaurować i ocalić mimo że sama artystka nowymi płytami już nie mogłaby się ucieszyć?

Z kolei jakiś czas temu usłyszałam o dużych kłopotach i przykrościach z utrzymaniem domu i archiwum wielce zasłużonego dla Białegostoku i naszego regionu grafika Henryka Wilka (o tym fakcie z żalem pisała żona artysty, pani Halina i inni w pięknym albumie „Ślad piórka. Rzecz o twórczości Henryka Wilka”, s. 61-64, 65-68, 76, 77 oraz wypowiedali się goście i rodzina na promocji wydawnictwa w Famie w BOK-u 3 VII 2018 r.), likwidacji i bezmyślnym, szkodliwym wyrzuceniu do śmietnika w Warszawie w końcu czerwca 2019 r. dorobku z pracowni (rysunków, szkiców, projektów, narzędzi, dokumentacji itp.) i jego rozdrobnienia znanej i lubianej ilustratorki i rysowniczki śp. Szarloty Pawel (twórczyni m. in. „Jonki, Jonka i Kleksa”) czy tym razem szczęśliwym, zupełnie niesamowitym przypadku ocalenia oryginału pamiętnika z czasów II wojny światowej, prowadzonego (na bieżąco) w Białymstoku i Supraślu.

Autorem owego dziennika był młody, siedemnastoletni chłopiec z zamożnej rodziny fabrykanckiej Dawid Szpiro. Dobrze wychowany, ułożony, gimnazjalista, jednak. Sytuacja wychuchanego młodzieńca zaskoczyła i przerosła swoimi rozmiarami i skalą (jak z resztą wszystkich). Aby sobie z nią odrobinę poradzić znalazł formę – pisanie. Zaczął prowadzić diariusz.

Został on dwukrotnie wydany (w 2021 r. szykuje się trzecia edycja). Pierwszy raz ze sporządzonego niegdyś przez kogoś, przechodzącego z rąk do rąk (miał go m. in. w posiadaniu prok. Waldemar Monkiewicz, przewodniczący Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Przeciw Narodowi Polskiemu w Białymstoku), dostarczonego starego maszynopisu (50 ponumerowanych kart formatu A4), w serii „Acta Collegii Suprasliensis”, tom XI : „Rany polskie.

Supraśl”, Supraśl : Stowarzyszenie „Collegium Suprasliense”; Książnica Podlaska, 2008, s. 221 – 299, wraz z dwiema innymi, później spisanyymi historiami. Rozpoczyna się od fragmentu po 17 września 1939 r. Dawid przedstawia wojenne obrazy i chaos obserwowane z pociągu którym próbowali z matką powrócić do Białegostoku oraz narzeka na „rządy bolszewickie”. Krytykę tę rozwija we wpisie z 1 października. Kończy na 12 lipca 1943 r. (choroba, przekazany list od ojca z Dalekiego Wschodu, z Szanghaju). Od lata 1940 do października 1942 r. notatki prowadzone są w Supraślu, gdzie autor wraz z chorą mamą trafia po wyrzuceniu ich z mieszkania przez sowieckie władze. Maszynopis obecnie znajduje się w kolekcji Collegium Suprasliense.

Drugi raz dziennik Dawida „mignął” jesienią 2017 r. Był to już (jeszcze!) oryginał – rękopis bez przedniej okładki i 2 początkowych kartek, z mocno uszkodzonym grzbietem i kilkoma brakami w środku (co jako dawny ubytek stwierdzono także w maszynopisie). Mały notes leżał razem z makulaturą przeznaczoną na wywózkę. Dzięki naprawdę bardzo szczęśliwemu przypadkowi, po chaotycznej wędrówce trafił on w ręce pracowników Galerii im. Sleńdzińskich w Białymstoku. Rękopis nie posiadał już wpisu po 17 września oraz fragmentu z 1 października. Dewastacji bądź zaginięciu uległa początkowa karta (uwzględniona w maszynopisie i pierwszej, supraskiej publikacji). Zostało 70 zapełnionych, niektóre z rysunkami, flagami, mapami. „Pamiętnik” został przetłumaczony na angielski i szybko wydany w podwójnej wersji językowej latem 2018 r. Jego okładka jest z jasnej, brązowej tektury, skromna, ciekawa, grzbiet specjalnie odkryty, „obnażony” (widać nici przeszycia; podobnie, w „tekturze” Galeria wydała później np. album „Białystok w łunie światowej pożogi wojennej: „Echo białostockie” 1934” w 2019 r., podobną formę wyrafinowanej prostoty w publikacjach lubi stosować też m. in. Ośrodek „Pogranicze” z Sejna, okazjonalnie Opera i Filharmonia Podlaska). Edycję dopełniono krótką notą, reprodukcjami niektórych stron notatnika oraz wyciągiem ze źródeł historycznych (dokumenty archiwalne, metryki przeważnie od strony ojca autora).

Dziennik – źródło jest sumą (?), niesamowitym zapisem, prywatnym, osobistym dokumentem życia młodego człowieka, jeszcze delikatnego dziecka, wrzuconego nagle „bez znieczulenia” w bardzo trudne, ciężkie, niepewne jutro

warunki. I nie mogącego się (jak i inni) odnaleźć w okrutnym i absurdalnym świecie – czasie. Rozpieszczony, naturalnie ufny, inteligentny, energiczny, żwawy musi błyskawicznie, pośpiesznie dorosnąć. Po wyjeździe ojca pracuje, zajmuje się chorą mamą, przyjaźni się i konspiruje, pisze teksty wywrotowych piosenek, kocha w Lizie Sokołowskiej (z wzajemnością), balansuje, usiłuje przeżyć pod władzą NKWD (np. groźba deportacji i późniejszej, przymusowej „branki” do wojska) i następną, niemiecką. A problemy, nieszczęścia piętrzą się ciągle jak i u innych (choć są małe, stwarzane sobie też chwile wytchnienia, w końcu Dawid to bardzo młody człowiek skłonny do zabawy i buntu). Trudno oderwać się od lektury, która zawiera w sobie olbrzymi, obejmujący szczerą łąkę uczuć, emocji, ciągłego napięcia, obrazów z dawnych ulic Białegostoku i Supraśla. Diarysta jest świadkiem kompletnie niewyobrażalnych, szokujących wypadków (m. in. tzw. „Akcji lutowej” z 1943 r.). Uczestnictwo w nich przypłyca „jedynie” chorobą, pamięcią, nieustannym napięciem, stresem. Pisze: „Wydaje mnie się nieprawdopodobnym, żebym mógł coś podobnego przeżyć” (s.97). I „Poruszam się jak automat i na wszystko patrzę, zda się, nie swoimi oczami” (s. 101). Zaczyna zdawać sobie sprawę, że jego zapiski mają większe szanse przetrwania niż on (!). Notuje: „Czy jeśli ktoś będzie czytał mój pamiętnik, to będzie mógł uwierzyć w coś podobnego, na pewno nie, powie: banialuki i fantazja, ale to prawda ohydna i okropna, dla mnie rzeczywistość...” (s.110). Przytacza m. in. słowa bojownika I. Malmeda przed straceniem (s.105). Jako potomek fabrykanta jest wraz ze znajomymi szantażowany. Adoptuje małego, zagłodzonego chłopca Jasia. W czerwcu i lipcu 1943 r. wszystko się naraz kumuluje: groźby, szantaż, załamanie, choroba, wysiłki uzyskania schronienia sobie i rodzinie, coraz większe szykany i prześladowania, zatrzymanie działających w podziemiu przyjaciół z Supraśla (Dobrowolskich, ojca i synów) w początkach sierpnia („Druh Leonard”, Supraśl: SWIH, 2008, s. 17-19), całkowity brak nadziei. O świcie 16 sierpnia 1943 r. w getcie białostockim wybucha powstanie. Za sobą pozostawia dym, wypalone mury i ziemię. Czy dzieje 21 – letniego Dawida Szpiro są przesądzone, podobne do innych? Czy miał jakąkolwiek szansę? Przypadek, „szczęście”? Przecież próbował, zmagął się, walczył sam ze sobą. 12 lipca 1943 r. to ostatni zachowany wpis w „Dzienniku”. Nie mamy już żadnej informacji o losach autora.

Szantażysta Dawida zaś, pragnący zemsty Przestrzeleniec mógł przetrwać okupację.

W sążnistej księdze pamiątkowej z 1982 r. – „The Bialystoker Memorial Book” opublikowanej w Nowym Jorku i przesłanej we wrześniu 1985 r. przez Zarząd Stowarzyszenia Białostoczan (Bialystoker Center) z dedykacją do Książnicy Podlaskiej (jest w zasobach regionalnych Czytelni Ogólnej) została umieszczona niezbyt obszerna, częściowa lista mieszkańców, którzy żywi pojawili się i zostali zarejestrowani przez ochotników na przełomie 1945 i 1946 r. Widnieje na niej nazwisko: Ch. Przeszczelenec (wersja w jęz. angielskim, s. 118). Czy ten człowiek mógł posiadać jakąś informację na temat D. Szpiro?

Przez internet szukano krewnych ze strony ojca i stryjów, którym udało się z rozlicznymi perypetiami i kłopotami przedostać na Daleki Wschód aż do Szanghaju. Nieoczekiwanie zareagowała, dała znak rodzina z USA i Francji. Odezwał się także przyrodni brat z Davos ze Szwajcarii. Przyrzekł ojcu, który poszukiwał Dawida m. in. przez Czerwony Krzyż, że będzie się nadal starał uzyskać informacje o starszym bracie. Był w Białymstoku ze swoją mamą w 2009 r. Otrzymali kopię aktu urodzenia Dawida. Historia zawraca, powraca i niespodziewanie znowu mówi do nas. Czy ją usłyszymy? Tak bardzo dużo w niej tajemnic, niewyjaśnionych do końca zagadek, czy uda się je rozwiązać?

Po rozejściu się niedużego nakładu Galeria im. Słędzińskich szykuje drugą edycję „Pamiętnika”. Powinni zdążyć przed rocznicą w sierpniu. Mogliby się wtedy na niej pojawić reprezentanci rodziny. Byłoby to dla nich na pewno szczególne, emocjonujące przeżycie.

Galeria jest również wydawcą „Śladu piórka. Rzecz o twórczości Henryka Wilka” (Białystok, 2017).

Jako Książnica Podlaska, biblioteka publiczna, staramy się kompletować, stale zasilać, wzbogacać nasz zasób, w tym regionalny, dla nauki, pamięci, dokumentacji, dla naszych Czytelników. Dla siebie również. Sprawy zbiorów regionalnych (i nie tylko) są niezwykle ważne i mają dla nas szczególne znaczenie, stanowią jedno z naszych zadań. Rzutuje ono, ma wpływ także na sprawy osobiste, środowisko rodzinne. Hej bibliotekarze! I przyjaciele bibliotekarzy! Naprawdę wstrzymajmy się, zastanówmy głęboko kilka razy nim czegoś prędko się pozbędziemy, ubytkując, robiąc selekcję. Dokumenty,

archiwalia, wpisy, noty, akta, fotografie, stare papiery, tomy, wydania (mocny przykład wycofywanych książek siostr Woźnickich z „Nie ma” M. Szczygła, które można wyrzucić bo przepisy nawet na to pozwalają, a przecież niektóre osoby nadal je pamiętają, mają sentyment; bardzo kapryśna i nieprzewidywalna „moda” też może powrócić, znajdują się nowi, ciekawi, chętni na lekturę jak choćby na zabawnego, przypomnianego stosunkowo niedawno „Piotrka i Jaśka” już! z cyklu Lucyny Legut). Sporo niektórych rzeczy może okazać się nagle, niby przypadkiem znamiennym świadectwem, wytłumaczeniem, nabrać sensu, wagi, swoistego znaczenia dla nas osobiście, domowników, krewnych, rodziny, szerszego ogółu. Pomyślmy więc chwilę, spójrzmy, sprawdźmy, okażmy szacunek. Może ktoś z tych materiałów jeszcze skorzysta, komuś będą potrzebne? W pisaniu pracy, książki, do badań, dokumentacji (nie naruszając z krzywdą życia osobistego)? W sporządzaniu albumu, kroniki? Przyniosą radość, wzruszenie, satysfakcję osobie zainteresowanej, rodzinie? Czy może ewentualnie przekazać je dalej np. jako dar, kopię, dublet, starsze wydanie innej, większej czy mniejszej bibliotece, muzeum (np. tematycznemu, historycznemu, Pamięci Sybiru), archiwum, Ośrodkowi KARTA, badaczom, naukowcom, profesjonalistom? Aby zaistniała okazja ich ocalenia, zabezpieczenia. By miały szansę, nie musiały wydobywać się z nicości jak zbiegiem okoliczności, szczęśliwie udało się rękopisowi dziennika pisanego przez D. Szpiro, pojedynczemu głosowi, który niespodziewanie, po ponad 75 latach przemówił do nas z czasu ciemności.

Nie bądźmy „za szybą”, obojętni, postarajmy się nie o(d)puszczać, szanować, dbać o świadectwa naszego istnienia. Próby. Nasze połączone sensory. Bądźmy rozważni, uważni i...czuli. Jesteśmy rozsypnymi kamykami układanymi w zbiory. Czy sensowne? Jesteśmy bibliotekarzami, szukajmy wzoru, wytłumaczenia choćby go nawet nie było. Próbujmy docenić każdy wysiłek człowieka i natury. Wyobraźnię i fantazję, uczucia poszerzające pole widzenia, nasze postrzeganie i tłumaczenie światów.

maj 2021 r.

Izabela Szymańska

Filia nr 3 Książnicy Podlaskiej

Książki z prywatnej biblioteki Elizy Orzeszkowej w zbiorach Książnicy Podlaskiej

Kolekcja *Z biblioteki Elizy Orzeszkowej* w Książnicy Podlaskiej

Publikacje tworzące kolekcję *Z biblioteki Elizy Orzeszkowej* trafiły do Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Białymstoku w latach 1975, 1985 i 1986. Pod tymi datami zostały wpisane do inwentarza. Prawdopodobnie pochodzą z darów od osób prywatnych. Niestety nie udało się ustalić, od kogo konkretnie. Początkowo zasilają zbiory Czytelni Książek, w których pozostawały do 2015 roku. Przeprowadzka biblioteki do nowego budynku przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie i reorganizacja jej struktury spowodowały przeniesienie kolekcji do nowego miejsca. Stała się częścią Działu Zbiorów Specjalnych.

Posiadany przez nas fragment zbiorów Elizy Orzeszkowej składa się z **trzydziestu woluminów**; dwadzieścia trzy to wydania XIX wieczne. Kolekcję stanowią pozycje wyłącznie z literatury pięknej, w zdecydowanej większości polskiej. Jedenaście książek jest autorstwa samej Orzeszkowej, osiem Józefa Ignacego Kraszewskiego. Pozostałe woluminy są dziełami rozmaitych twórców i należą do różnych gatunków. Znajdujemy wśród nich lirykę, prozę, oraz dramaty. Kolekcję wzbogaca publikacja etnograficzna *Piosenek gminnych ludu pińskiego* zebranych przez Romualda Zienkiewicza. Dwa utwory obcego pochodzenia to dzieła bardzo popularnych i cenionych pisarzy drugiej połowy XIX wieku: Charles'a Dickensa *Z głębi morza* oraz *Fasma* Arturo Collauttiego.

Losy księgozbioru Elizy Orzeszkowej

Dokładne odtworzenie losów księgozbioru z prywatnej biblioteki Elizy Orzeszkowej nie jest w pełni możliwe. Wielokrotna zmiana miejsca przechowywania i działania wojenne doprowadziły do znacznego rozproszenia

księgozbioru pisarki. W 1885 roku, w wielkim pożarze Grodna, spłonęła prawie cała ówczesna drewniana zabudowa centrum. Wiele osób straciło swoje majątki, w tym także książki. Częściowemu zniszczeniu uległ również księgozbiór Elizy Orzeszkowej, wraz z pozostałościami biblioteki jej ojca Benedykta Pawłowskiego.¹

Eliza Orzeszkowa zapisała swoją bibliotekę – liczącą 2 294 dzieła w 4 500 tomach – Marii i Maksymilianowi Obrębskim. Spadkobiercy przekazali księgozbiór **Towarzystwu Przyjaciół Nauk w Wilnie**, którego pisarka była współzałożycielką i pierwszym członkiem. Dzieła z prywatnej biblioteki Orzeszkowej znajdowały się w Książnicy Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie do wybuchu II wojny światowej.² Ostatnim opiekunem zbiorów był Stanisław Kościałkowski, który dbał o ich zabezpieczenie i należyte przechowywanie. Sytuacja ta trwała do 1941 roku, kiedy to Kościałkowski został aresztowany i wywieziony do obozu na Uralu. Wtedy rozgrabiono bibliotekę i archiwum, zniszczono grafiki i dział numizmatyczny. Wiele eksponatów przywłaszczyły sobie osoby prywatne. W 1943 roku Niemcy umieścili szwalnię wojskową w budynku byłego już Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie. Wydano rozkaz usunięcia pozostałych książek i zbiorów muzealnych. Decyzją pełnomocnika niemieckiego przy litewskim Urzędzie do Spraw Oświaty w Wilnie przekazano je do kilku instytucji: księgozbiór do Centralnej Biblioteki Litewskiej Akademii Nauk; część rękopisów do Archiwum Państwowego, a część do Biblioteki Synodu Ewangelicko-Reformowanego. Zbiory i pamiątki historyczne trafiły do litewskiego Towarzystwa Naukowego; zbiory artystyczne do Państwowego Muzeum Sztuki w Wilnie; zabytkowe meble zabrali Niemcy.³

W Polsce zachowały się tylko dwa fragmenty księgozbioru Elizy Orzeszkowej. Część znajduje się w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego. Trafiły

- 1 L. Kowkiel, *Prywatne księgozbiory na Grodzieńszczyźnie w pierwszej połowie XIX wieku*, Kraków 2005, s. 147.
- 2 T. Górniak, *Księgozbiór Elizy Orzeszkowej w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego – rekonesans badawczy*, [w:] *Zbiory Specjalne w bibliotekach polskich*, pod red. A. Borysowskiej, Szczecin 2015, seria „Bibliotekarza Zachodniopomorskiego”, T. 24, s. 200-201.
- 3 H. Ilgiewicz, *Societates Acasemicae Vilnenses*, Warszawa 2008, s. 430-438.

tam sześćdziesiąt trzy tytuły z prywatnej biblioteki pisarki, a także część pamiątek osobistych, fotografii i listów.⁴ Kolejny fragment księgozbioru znajduje się obecnie w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku.

Oznaczenia i znaki własnościowe

Wszystkie książki wchodzące w skład kolekcji zostały opatrzone niewielką, podłużną pieczętką z czerwonego tuszu o treści: *El. Orzeszkowa*. Na czterech woluminach pisarka pozostawiła swój autograf. Dużą ciekawostką stały się numery wpisane piórem w prawym górnym rogu pierwszych stron książek, które prawdopodobnie są oznaczeniami numerycznymi z prywatnej biblioteki pisarki.

Niektóre książki zostały opatrzone ekslibrysami Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie, posiadają także granatową, okrągłą pieczętkę o średnicy 3 cm, zawierającą pochodnię – znicz. Zachowane znaki własnościowe wskazują, że książki, które trafiły do zbiorów Książnicy Podlaskiej, pochodzą właśnie stamtąd.

Dedykacje

Szczególną uwagę zwracają woluminy opatrzone osobistymi dedykacjami współczesnych Elizie Orzeszkowej pisarzy, tłumaczy i publicystów. Zachowały się dedykacje Hieronima Druckiego-Lubeckiego, Wilhelma Feldmana, Zofii Grudzińskiej, Heleny Pajzderskiej (Hajoty), Teresy Prażmowskiej, a także **Ludwika Zamenhofa**. Szczególnie zainteresowanie wzbudza wpis tego ostatniego. Twórca języka esperanto w przetłumaczonej przez siebie powieści Orzeszkowej *Marta* złożył wpis następującej treści: *Al glora verkistino kaj nobla odealistino kun plej Singera kaj profundal estymo dedicas L. Zamenhof 22.IV.1910 (Sławnej pisarce i szlachetnej idealistce z najszczerzym i głębokim szacunkiem dedykuję; tłumaczenie E. Karczewska)*⁵. Powieść ta po opublikowaniu w 1873 roku odniosła znaczny sukces, tak w kraju, jak również

4 T. Górniak, *Głos znad Niemna. Nowe spojrzenie na twórczość Elizy Orzeszkowej w świetle badań nad prywatnym księgozbiorem pisarki*, „Bibliotekarz Podlaski”, nr. 28, 2014, s. 88-89.

5 E. Orzeszkowa, *Marta*, Paryż 1900.

za granicą, co uczyniło z Orzeszkowej jedną z czołowych postaci ruchu emancypacyjnego.

Kolejnym ciekawym wpisem jest autograf Zofii Grudzińskiej, która w imieniu zmarłego męża zamieściła dedykację w wydanej w 1887 roku książce Stanisława Grudzińskiego *Nowele*. Na stronie przedtytułowej umieściła: *Pani Elizie Orzeszkowej imieniem zgasłego autora, jako wielbicielka Jej Talentu pracy i zasług ofiarują, Zofia Grudzińska Warszawa 17* [data dzienna niewyraźna – I. Sz.] III 1887.⁶

Uwagę zwraca także wpis Wilhelma Feldmana w wydanym drukiem w 1901 roku w Przemyślu nakładem Leona Schwarza dramacie *Cudotwórca*. Wystawiany na scenach Warszawy, Lwowa i Krakowa, poruszał bliską pisarce kwestię asymilacji Żydów, walki z syjonizmem, zacofaniem, ortodoksją. Feldman opisywał w nim dobrze sobie znane środowisko. Był przechrztą pochodzącym z ubogiej rodziny chasydzkiej, który przyjął wyznanie katolickie dopiero przed śmiercią. Na stronie tytułowej złożył następującą dedykację: *Pelen głębokiej wdzięczności i czci W. Feldman*.⁷

Eliza Orzeszkowa i jej działalność księgarska

W 1878 roku zmarła matka pisarki, zostawiając jej spory spadek. Ten przyływ gotówki Eliza Orzeszkowa postanowiła zainwestować w nieco śmiały pomysł uruchomienia księgarni nakładowej. Była to próba ożywienia polskiego ruchu wydawniczego na Litwie. Zachowały się do dnia dzisiejszego tylko nieliczne druki wydane przez firmę *E. Orzeszkowa i S-ka*, która działała w Wilnie w latach 1879-1882. Wiosną 1879 roku zakupiono podupadłą księgarnię Gustawa Wołka i Stefana Romanowskiego w Wilnie wraz z koncesją i inwentarzem. Orzeszkowa nawiązała szerokie kontakty z wydawcami, księgarzami, autorami, głównie warszawskimi. Zakupiła od Gebethnera i Wolfa książki za 2 tys. rubli, a drugie tyle wzięła w komis. Z lwowskiego wydawnictwa Altenberga sprowadzano fotografie i oleodruki (odbitki naśladowujące obraz olejny). Pod względem zaopatrzenia księgarnia

6 S. Grudziński, *Nowele*, Warszawa 1887.

7 W. Feldman, *Cudotwórca*, Warszawa-Lwów 1901.

Elizy Orzeszkowej mogła śmiało rywalizować z największą ówczesnie firmą wileńską Józefa Zawadzkiego. W listopadzie 1879 roku powiększono ofertę o dział muzyczny. Klienci księgarni chwalili ją za dobre zaopatrzenie w literaturę piękną, naukową i popularnonaukową (głównie obcojęzyczną) oraz zachwycali się pomysłowym wyeksponowaniem w witrynach. W pierwszych miesiącach działalności księgarnia swobodnie zarabiała na swoje utrzymanie.⁸

Serię wydawniczą otworzyło wydanie w styczniu 1880 roku rozprawy *Patriotyzm i kosmopolityzm* autorstwa Elizy Orzeszkowej. Książka jednak nie stała się wydawniczym wydarzeniem i nie podbiła Wilna. Na początku 1880 roku ukazał się katalog reklamujący nadchodzące druki. Zawierał 12 pozycji z zakresu beletrystyki i literatury naukowej, jednak działalność księgarni Elizy Orzeszkowej stawała się dla władz rosyjskich coraz bardziej kłopotliwa: *jest w sprzeczności z warunkami zezwolenia i w ogóle szkodliwa dla tego kraju jako służąca w charakterze przewodnika i podtrzymująca polską agitację.*⁹ 27 lutego 1882 roku generał gubernator wydał polecenie zamknięcia księgarni, co doprowadziło do zlikwidowania firmy *E. Orzeszkowa i S-ka.*¹⁰

Zabezpieczenie zbioru

Realizowany przez Książnicę Podlaską projekt Skarbiec Dziedzictwa Kulturowego, umożliwił zabezpieczenie przed degradacją szczególnie cennych zbiorów, w tym opisywanej kolekcji. Wszystkie książki z prywatnej biblioteki Elizy Orzeszkowej zostały zdigitalizowane i od 2012 roku są dostępne w *Podlaskiej Bibliotece Cyfrowej* (www.pbc.biaman.pl). Nie tworzą one odrębnego zbioru. Zostały przypisane do zbioru *Dziedzictwo kulturowe*, który obejmuje najcenniejsze zabytki piśmiennictwa znajdujące się w zbiorach bibliotek Białegostoku. Aby przejrzeć poszczególne książki z kolekcji *Z biblioteki Elizy Orzeszkowej* należy na stronie głównej *Podlaskiej Biblioteki Cyfrowej* w okienku wyszukiwarki wpisać autora lub tytuł.

8 M. Zięba, *Eliza Orzeszkowa jako księgarz i wydawca*, [w:] *W świecie Elizy Orzeszkowej*, pod red. H. Bursztyńskiej, Kraków 1990, s. 193-197.

9 M. Zięba, *Eliza Orzeszkowa jako księgarz i wydawca*, [w:] *W świecie Elizy Orzeszkowej*, pod red. H. Bursztyńskiej, Kraków 1990, s. 205.

10 Tamże, s. 197-203, s. 205.

Zakończenie

Eliza Orzeszkowa zmarła 18 maja 1910 roku, w Grodnie, po ciężkiej chorobie serca. Pochowano ją na grodzieńskim cmentarzu parafialnym (farnym).

Jej prywatna biblioteka oraz pamiątki osobiste zostały przekazane przez spadkobierców – Marię i Maksymiliana Obrębskich – Towarzystwu Przyjaciół Nauk w Wilnie. Niestety koleje losu i zawirowania historii doprowadziły do ich rozgrabienia, a niewielka zachowana część uległa rozproszaniu. W Polsce fragmenty prywatnej biblioteki Elizy Orzeszkowej przetrwały w zbiorach tylko dwóch instytucji; Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego oraz w Książnicy Podlaskiej w Białymstoku. Niniejszy artykuł jest jedynie fragmentem w ustaleniu losów prywatnego księgozbioru pisarki.

Wykaz książek z kolekcji *Z biblioteki Elizy Orzeszkowej*

Feldman Wilhelm, *Cudotwórca*, Warszawa-Lwów 1901.

Gawalewicz Marian, *Szkice i obrazki. O niej*, Kraków 1887

Grudziński Stanisław, *Nowele*, Warszawa 1887.

Horwat Jerzy (Czarnowska-Loevy Maria), *Wykłe dusze*, Warszawa 1878.

Kraszewski Józef Ignacy, *Jasełka, Wyciąg z pamiętników Ktosia*, Warszawa 1878.

Kraszewski Józef Ignacy, *Miljon posagu*, Lwów-Warszawa 1872.

Kraszewski Józef Ignacy, *Powieści szlacheckie*, Warszawa 1885.

Kraszewski Józef Ignacy, *Powieść bez tytułu. Część I*, Warszawa 1878.

Kraszewski Józef Ignacy, *Powieść bez tytułu. Część II*, Warszawa 1879.

Kraszewski Józef Ignacy, *Rzym za Nerona. Pamiętnik Mrocza*, Warszawa 1878.

Kraszewski Józef Ignacy, *Utwory dramatyczne*, Warszawa 1890.

Kraszewski Józef Ignacy, *Żacy krakowscy*, Lwów-Warszawa 1873.

Lieder Waclaw Rolicz, *Wierszów księgi pierwsze. Pieśni niepodległe*, Kraków 1898.

Orwicz Jerzy, *Bartłomiej Słomka*, Warszawa 1900.

Orzeszkowa Eliza, *Drobiazgi*, Warszawa 1888.

Orzeszkowa Eliza, *Dziurdziowie*, Warszawa 1888.

Orzeszkowa Eliza, *Marta*, Paryż 1910.

- Orzeszkowa Eliza, *Meir Ezofowicz*, Warszawa 1886.
Orzeszkowa Eliza, *Niziny*, Warszawa 1888.
Orzeszkowa Eliza, *O kobiecie*, Warszawa 1888.
Orzeszkowa Eliza, *Pan Graba*, Warszawa 1884.
Orzeszkowa Eliza, *Pompalińscy*, Warszawa 1886.
Orzeszkowa Eliza, *Widma*, Warszawa 1908.
Orzeszkowa Eliza, *Złote myśli*, Warszawa 1903.
Orzeszkowa Eliza, *Zygmunt Ławicz i jego koledzy*, Warszawa 1886.
Pajzderska Helena Janina (Hajota), *Poezyje*, Warszawa 1884.
Piosenki gminne ludu pińskiego, Kowno 1851.
Prażmowska Teresa, *Romans Gąski*, Warszawa 1904.
Rogosz Józef, *Dzisiejsi bohaterowie*, Lwów 1884.
Zyndram-Kościałkowska Wilhelmina, *Dwóm bogom*, Warszawa [1902].

Bibliografia:

- Feldman Wilhelm, *Cudotwórca*, Warszawa-Lwów 1901.
Górniak Teresa, *Głos znad Niemna. Nowe spojrzenie na twórczość Elizy Orzeszkowej w świetle badań nad prywatnym księgozbiorem pisarki*, „Bibliotekarz Podlaski”, nr. 28, 2014, s. 87-106.
Górniak Teresa, *Księgozbiór Elizy Orzeszkowej w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego – rekonosans badawczy*, [w:] *Zbiory Specjalne w bibliotekach polskich*, pod red. Agnieszki Borysowskiej, Szczecin 2015, seria „Bibliotekarza Zachodniopomorskiego”, T. 24, s. 200-212.
Grudziński Stanisław, *Nowele*, Warszawa 1887.
Ilgiewicz Henryka, *Societates Acasemicae Vilnenses*, Warszawa 2008.
Kowkiel Lidia, *Prywatne księgozbiory na Grodzieńszczyźnie w pierwszej połowie XIX wieku*, Kraków 2005.
Orzeszkowa Eliza, *Marta*, Paryż 1900.
Zięba Michał, *Eliza Orzeszkowa jako księgarz i wydawca*, [w:] *W świecie Elizy Orzeszkowej*, pod red. H. Bursztyńskiej, Kraków 1990, s. 191-209.

Maria Niemyjska-Czarnow

Filii nr 14 Książnicy Podlaskiej Esperanto Libraro

Esperanto w Książnicy Podlaskiej

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, która w 2010 roku świętowała 100-lecie działalności, posiada cenne zbiory dokumentujące historię, życie kulturalne i społeczne Białegostoku oraz szeroko rozumianego regionu białostockiego. Spośród jej zasobów szczególną wartość przedstawiają starodruki supraskie pochodzące z drukarni O.O. Bazylianów działającej w XVIII wieku w Supraślu. W zbiorach znajdują się także teksty Łukasza Górnickiego, związanego z Podlasiem patrona biblioteki. Mieszczą się tu również rękopisy współczesnych twórców literatury, między innymi Sokrata Janowicza, Wiesława Kazaneckiego, Edwarda Redlińskiego oraz wieloletniego dyrektora placówki, Jana Leończuka, który zawsze podkreślał, że jest przede wszystkim poetą. Przed 11 laty Książnica wzbogaciła się również o cenny i wyjątkowy księgozbiór wydawnictwa w języku esperanto.

Specjalnie na potrzeby zbiorów esperanckich została utworzona nowa filia KP. Jak do tego doszło, że w czasach spadku czytelnictwa, zamykania małych bibliotek i wcielania ich do większych jednostek, udało się stworzyć nową placówkę biblioteczną? Otóż twórca języka międzynarodowego Ludwik Zamenhof urodził się w 1859 roku w Białymstoku, tutaj spędził dzieciństwo oraz rozpoczął kształcenie. W wieku 10 lat napisał dramat „Wieża Babel, czyli tragedia białostocka w pięciu aktach”. Jak sam stwierdził: „Miejsce moich urodzin zdeterminowało całą moją przyszłość. Białystok zamieszkiwali Rosjanie, Polacy, Niemcy i Żydzi. Wszyscy oni rozmawiali innymi językami i byli do siebie nieprzyjaźnie nastawieni. W takim mieście bardziej niż gdzieś indziej, wrażliwa natura czuje ciężar nieszczęść spowodowanych różnorodnością językową. Na każdym kroku przekonywałem się, że różność języków jest jedynym, a przynajmniej głównym powodem, który dzieli ludzkość i rozdziera

ją na nieprzyjacielskie obozy”. Młody Zamenhof mieszkał w Białymstoku do 14 roku życia, następnie wraz z rodzicami i rodzeństwem przeprowadził się do Warszawy. Studiował medycynę w Moskwie, Warszawie oraz Wiedniu, gdzie zdobył specjalizację w dziedzinie okulistyki. Pracował zawodowo, założył rodzinę, lecz nie zapomniał o marzeniu z dzieciństwa – stworzeniu języka uniwersalnego. Za datę narodzin esperanto uważa się publikację książki „Język międzynarodowy: przedmowa i podręcznik kompletny” w roku 1887. Realizacja tego karkołomnego przedsięwzięcia przyniosła mu aż ośmiokrotną nominację do Pokojowej Nagrody Nobla.

Od początku swego istnienia, esperanto cieszyło się w Białymstoku dużym zainteresowaniem. W okresie międzywojennym tutejsze Towarzystwo Esperantystów liczyło około 300 członków, co stawiało go na 3 miejscu za Krakowem i Warszawą. Miasto – niczym Mekka, było i wciąż jest odwiedzane, jako punkt obowiązkowy na mapie esperanckich podróży. A trzeba wiedzieć, że podróżują oni dużo, odwiedzając się w najdalszych zakątkach świata.

Nic więc dziwnego, że w 150 rocznicę urodzin Ludwika Zamenhofa kolejny, 94 Światowy Kongres Esperantystów postanowiono zorganizować w Białymstoku. Staraniem białostockich esperantystów, przy współpracy z władzami miasta, w 2009 roku do miasta przybyło ponad 2 tys. miłośników esperanto z 63 krajów. Uczestnicy Kongresu, odpowiedzieli na wezwanie prezeski Białostockiego Stowarzyszenia Esperantystów – Elżbiety Karczewskiej i przywieźli ze sobą książki w języku esperanto wydane w ich rodzimych krajach, często tak odległych jak Japonia czy Kanada. Zgromadzone w ten sposób książki – wcześniej zebrane przez Fundację im. Ludwika Zamenhofa – a także publikacje pochodzące z akcji „100 książek na 100-lecie” Książnicy Podlaskiej (akcję przeprowadziło Białostockie Towarzystwo Esperantystów), stały się zrębem utworzonej rok później biblioteki. Mieści się ona w Centrum im. Ludwika Zamenhofa, powołanego z okazji Kongresu. Prowadzeniem placówki zajmuje się Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku. W taki oto sposób powstała filia nr 14 Książnicy – Esperanto-Libraro. W 2020 roku Esperanto Libraro świętowało 10-lecie swojego istnienia. Swój jubileusz w tym czasie obchodziła również Elżbieta Karczewska, która od 10 lat z powodzeniem kierowała placówką przy ul. Warszawskiej.

Dziś zbiory filii liczą ponad 3 tysiące wydawnictw, ponadto 1 100 znajduje się w innych lokalizacjach Książnicy, nie licząc najstarszych i najcenniejszych, znajdujących się w skarbcu biblioteki. Język esperanto narodził się w 1887 roku, więc pierwsze wydawnictwa pochodzą jeszcze z końca XIX wieku. Ogromna popularność języka sprawiła, że zbiory z początku XX wieku są bardzo bogate. Literatura esperancka składa się z utworów oryginalnie napisanych w tym języku oraz przetłumaczonych z języków narodowych. Jest wśród nich powieść Elizy Orzeszkowej „Marta”, przetłumaczona przez Ludwika Zamenhofa w 1910 roku, z jego własnoręczną dedykacją dla autorki. W księgozbiory filii przeważa literatura piękna. Nie brakuje materiałów do nauki języka, słowników i płyt z nagraniami. Literatura naukowa i popularnonaukowa ma tu również swoich reprezentantów. Są to książki o religii, filozofii, medycynie, odżywianiu. O języku esperanto, jego powstaniu i wybitnych esperantystach można przeczytać w języku polskim. Młodzież i dzieci także znajdą tu coś dla siebie, na przykład komiksy i gry edukacyjne. Ważną częścią zbiorów są czasopisma (ok. 173 tytułów), choć nie zawsze kompletne rocznikowo. Stanowią bardzo cenny zabytek – wiele z nich rozpoczęto wydawać przed stu laty. Z mojego punktu widzenia – osoby z zamiłowaniem do historii, właśnie te najstarsze wydawnictwa są najbardziej interesujące. Wśród nich odnajdziemy serie tłumaczeń literatury światowej na esperanto: *Serio da Eldonaĵoj de „Internacia Socia Revuo”* czy seria wychodząca w Amsterdamie przed I wojną światową (np. *„La mizeruloj de Victor Hugo”* z 1914). Bogato reprezentowana jest berlińsko-drezdeńska seria ukazująca się w 20-leciu międzywojennym: *„Esperanta Biblioteko Internacia”*. Obok literatury pięknej ukazała się także Biblia przetłumaczona przez Zamenhofa. Szczególnie zachwyca jeden egzemplarz z подарowanych bibliotece, wydany już po wojnie, oprawiony w miękką skórę, z połączanymi brzegami, dodatkowo zabezpieczony tekturowym pudełkiem. Sprzed drugiej wojny światowej pochodzi zestaw płyt gramofonowych do samodzielnej nauki języka, wydany przez znaną londyńską firmę, specjalizującą się w tworzeniu kursów językowych *Linguaphone Institute*. Dla historii Polski i Białegostoku ważny będzie spis białostockich esperantystów z 1931 roku: *„Księga adresowa esperantystów Polski i Praktyczny Informator Esperancki”* (wydano

w Warszawie). Wiele z tych pozycji zostało zdigitalizowanych i umieszczonych w Podlaskiej Bibliotece Cyfrowej.

Dlaczego język esperanto – przez twórcę nazwany językiem międzynarodowym, przez wielu językiem pomocniczym – zyskało na świecie tak wielką popularność? Jedni twierdzą, że jest to najłatwiejszy do nauczenia się język. Posiada prostą gramatykę, wymowę zgodną z pisownią, nie ma idiomów ani wyjątków. Słownictwo oparte w 70% na językach romańskich i łacinie jest już w 20% zrozumiałe dla nas, Polaków. Inni cenią esperanto za egalitaryzm – nikt nikomu nie narzuca swojego języka narodowego, dla wszystkich jest to język wyuczony. Przeważa jednak pogląd, że sukces tego języka kryje się w jego nazwie: „espero” oznacza „nadzieję” – nadzieję, że ludzie zdołają się porozumieć.

Kierownik placówki, autorka artykułu serdecznie zaprasza wszystkich zainteresowanych tematem języka esperanto do kontaktu. Filię można odwiedzić osobiście lub skorzystać z prelekcji za pośrednictwem platformy Zoom.

Bibliografia:

Dziedzictwo kulturowe Ludwika Zamenhofa – idea przeszłości czy przyszłości, w: Turystyka kulturowa. - Poznań, Nr 6/2014.

Język międzynarodowy: przedmowa i podręcznik kompletny: por Poloj / Dr. Esperanto. - Warszawa, 1887.

Karta: kwartalnik historyczny. - Nr 105/2020.

Pola Esperantisto: revuo de Pola Esperanto-Asocio. - Nr 3 / 2020, s. 13-17.

Netografia:

<http://www.centrumzamenhofa.pl/p,10,bok>, dostęp 3.06.2021

<https://espero.bialystok.pl/pl/historia/>, dostęp 3.06.2021

<https://ksiaznicapodlaska.pl/o-nas>, dostęp 3.06.2021

<https://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news%2C364213%2Czakonczyli-sie-swiatowy-kongres-esperanto-w-bialymstoku.html>, dostęp 3.06.2021

Ewa I. Nowik

Miejska Biblioteka Publiczna im. Ks. Anny Jabłonowskiej w Siemiatyczach

Wystawa fotografii „Podlaskie kąty” Dariusza Myhana jako przykład edukacji kulturalnej i historycznej w bibliotece

„Żadne medium [poza fotografią] nie utrwała historii w bardziej kompletny i szczegółowy sposób, przy czym „nagie” zdjęcie rzadko bywa całkowicie jednoznaczne”¹.

Pomysł na tworzenie przestrzeni wystawienniczej w bibliotekach publicznych nie jest oczywiście niczym nowym. Biblioteki, szczególnie od czasu uzyskania prawnego statusu instytucji kultury, zaczęły coraz intensywniej poszukiwać swojego miejsca w przestrzeni kultury. Pojawił się pomysł popularyzowania sztuki innej niż literacka, działania w dziedzinie edukacji, inspirowania i kreowania życia kulturalnego. Te, niezupełnie nowe, kierunki działalności biblioteki cieszą się coraz większym uznaniem i zainteresowaniem zarówno wśród społeczności lokalnych, jak też placówek edukacyjnych. Możliwość łączenia literatury i sztuki wydaje się przynosić coraz więcej korzyści wszystkim uczestnikom tych aktywności. Biblioteki, od zawsze kojarzone ze sferą niekomercyjną, mają dużą szansę niesienia pomocy utalentowanym jednostkom w promowaniu wytworów z dziedziny artystycznej. Galerie sztuki nie są bowiem zainteresowane nieznanymi nikomu twórcami. Zaprezentowanie wytworów artystycznych w bibliotece stwarza możliwość dostrzeżenia danego dzieła i jego wykonawcy. Prezentowanie prac uznanego artysty, zorganizowanie spotkania z nim, podnosi rangę instytucji oraz pozwala zbliżyć się do świata sztuki. Uczestników tych wydarzeń skłania

1 W. Sanocki, *Przedmowa*, [w:] M. Tyszkiewicz, *Psychopatologia ekspresji. Twórczość artystyczna chorych psychicznie*, PWN, Warszawa 1987, s.10.

do przemyśleń, pozwala zrozumieć emocje artysty, jego niekonwencjonalne widzenie świata. To właśnie te przesłanki stały się myślą przewodnią do stworzenia w 2014 roku, w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. ks. Anny Jabłonowskiej, bibliotecznej galerii „Odrobina Kultury – galeria na miarę możliwości”. W ciągu niemal ośmiu lat działalności galerii zorganizowano 28 wystaw, 7 wernisaży i spotkań z twórcami. Dzięki działalności bibliotecznej galerii pozyskano nowych czytelników a także znacząco zwiększyła się liczba odwiedzin biblioteki. Często łączono zajęcia biblioteczne i edukację czytelniczą z oglądaniem aktualnie prezentowanej wystawy. Czytelnicy i odwiedzający bibliotekę przyzwyczaili się, że galerię sztuki mają „po drodze” do odbioru zamówionej książki. Nawet osoby początkowo nieprzychylnie nastawione do tego typu działalności, zaczęły odwiedzać to miejsce, a nawet zachęcać do tego swoich znajomych. Działalność wystawiennicza okazała się doskonałym sposobem na promocję biblioteki nie tylko w najbliższym powiecie, ale również na terenie znacznie wykraczającym poza jego granice. Większa liczba czytelników zaczęła odwiedzać bibliotekę, pojawiła się możliwość poszerzenia tematyki, którą pracownicy poruszają na portalach społecznościowych i stronach internetowych. Wymienione działania doskonale wpisują się w kreowanie pożądanego wizerunku instytucji kultury jaką jest biblioteka, tworzą dodatkową przestrzeń dla społeczności zainteresowanych sztuką i rękodziełem, a więc działają też na rzecz wspólnoty i budowania spójności. Obcowanie wśród książek z dziełami sztuki stanowi także element edukacyjny, przygotowujący do odbioru sztuki, uwrażliwiający na jej piękno, niepozbawiony jednocześnie wątków patriotycznych czy też historycznych. Doskonałym przykładem opisanego działania jest chociażby ostatnia wystawa, prezentowana w miesiącach marcu i kwietniu w galerii «Odrobina Kultury».

W związku z obserwowaną w ostatnich latach tendencją do promowania dziedzictwa narodowego i regionalnego, chciałabym zwrócić uwagę na ekspozycję fotografii, zatytułowaną „Podlaskie kąty” autorstwa Dariusza Myhana, aktualnie pokazywaną w bibliotecznej galerii. Wystawa cieszy się dużym zainteresowaniem. Chociaż same prace zostały wykonane w latach 2010-2011,

Fot. 1-2 Wystawa fotografii „Podlaskie kąty” Dariusza Myhana
(źródło: archiwum MBP Siemiatycze)

nic nie straciły na aktualności artystycznej i tematycznie doskonale wpisują się w dziedzictwo kulturowe regionu. Dzięki treści, którą przedstawiają, stanowią również doskonały dokument socjologiczny.

W skład ekspozycji „Podlaskie kąty” wchodzi 13 prac. Fotografie zebrane przez autora w tym cyklu są zarówno dokumentami socjologicznymi jak i dziełami sztuki. Ich autor, dzięki swojej niezwyklej wrażliwości oraz wycuciu chwili, zabiera odbiorcę w podróż w czasie (czasie, który jeszcze trwa, jednak coraz szybciej odchodzi). Otwiera drzwi, które wielu z nas dawno zamknęło. Pokazuje świat pełen trosk, prostoty, niekiedy bałaganu i niedostatku, niezwykle autentyczny. Jednak w tym świecie widz dostrzega także to, co jest najbardziej ulotne – upływający szybko czas. Towarzyszą mu często piękne i trwałe więzi oraz uczucia. Prace D. Myhana doskonale odzwierciedlają myśl B. Brauchitscha o fotografii w ogóle:

„Zaklęta na zdjęciu przeszłość to odbicie naszej własnej przemijalności. Jeśli jednak traktujemy śmierć przede wszystkim jako zanikanie, fotografia okazuje się czymś bardzo bliskim życiu, utrwalającym wspomnienia i nie pozwalającym im zginąć. Oczywiście nie chroni to nas przed melancholią, sentymentalizmem czy nawet zazdrością wobec dwuwymiarowych wizerunków, które najwyraźniej całkowicie ignorują prawo nieuchronnego biologicznego rozkładu”².

Świat przedstawiony w „Podlaskich kątach” to nie tylko Podlasie, to także każdy inny zakątek Polski. Z całą pewnością można powiedzieć, że w tamtym czasie – mam na myśli okres wykonywania zdjęć – dokładnie takie same domy i mieszkania były powszechne na terenie całej Europy. Pozwala to myśleć o wystawie w szerszym kontekście, nie tylko lokalnym. Ten fakt przyczynia się także do traktowania fotografii jako dokumentów socjologicznych.

Uważny i wrażliwy widz, przyglądając się fotografiom, przenosi się w czasie, przywołuje dzieciństwo, ukochane zapachy i smaki, zapomniane słowa. Słyszy skrzypienie drzwi starej szafy, dostrzega swoje odbicie w umieszczonym na niej lustrze. Stanowi to wartość dodaną, a zwiedzający wspomnienie tej

2 B. Brauchitsch, *Mała historia fotografii*, Wydawnictwo Cyklady, Warszawa 2004, s. 15.

niecodziennej ekspozycji zabierze ze sobą. Być może, zestawiając współczesny, bardzo sterylny, uporządkowany obraz mieszkań i domów z tym, prezentowanym na wystawie, zacznie odczuwać więcej, dostrzegać nieuchronność zmian. Zrozumie również, że doskonałość i perfekcja dotycząca warunków życia nie zawsze jest wszystkim dostępną.

W pracach D. Myhana odbiorca może odnaleźć specyfikę określonej rzeczywistości społeczno-kulturowej, w której przyszło żyć artyście, oraz wszystko to, co wywarło wpływ na obrazowanie przez niego nieistniejącego już świata.

Można doszukiwać się w fotografiach drugiego wymiaru, podtekstu, czy też tego, co autor chce odbiorcy przekazać. Ile jest w nich samego autora a ile dodaje widz i odbiorca? Należy jednak bezwzględnie pamiętać, że każdy z nas ma inną wrażliwość i doświadczenia. Każdy też w inny sposób postrzega sztukę, posiada inny zasób wiedzy. Owe różnice odczuwania i widzenia świata pociągają za sobą określony sposób jego rozumienia, obcowania z nim, tworzenia go, a „... tworzyć rzeczywistość znaczy tyle, co odkrywać sens świata”³. Być może na pokazanych fotografiach nie należy doszukiwać się autora a raczej siebie, sięgać do swojej wrażliwości, doznań, lęków? „Bo w końcu nikt inny, jak tylko my sami decydujemy o tym, czy rzeczywistość nasza jest płaska czy przestrzenna, czarno-biała czy bajecznie kolorowa”⁴.

Każda fotografia, składająca się na cykl „Podlaskie kąty”, jest swego rodzaju opowieścią o rzeczywistości, której autor doświadczył, która odcisnęła na jego wrażliwości swoje piętno. *Autentyczność utrwalona w fotografii* – podkreśla Dariusz Myhan – *jest jedną z podstawowych wartości sztuki*. Każda spośród prezentowanych prac, jest próbą przekazania określonej informacji o sprawach ważnych, drażliwych, czasami bardzo osobistych, dotyczących określonej chwili. To, czy odbiorca potrafi i zechce wysłuchać tych opowieści z uwagą, czy odnajdzie w nich świadectwo przemijalności, może też znajdzie w nich część siebie, nie leży w gestii autora.

Słusznie W. Sanocki podkreśla, że artystę, pomimo wyjątkowości jego prac poznaje się przede wszystkim po jego warsztacie. W przypadku D. Myhana,

3 W. Sanocki, *Przedmowa*, [w:] M. Tyszkiewicz, *Psychopatologia...*, op. cit., s. 12.

4 *Ibidem*, s. 10.

którego prace charakteryzują się wysokimi walorami artystycznymi, warsztat ten wydaje się być niemal perfekcyjny, co stwarza mu możliwość wejścia do Panteonu Sztuki.

Podsumowując rozważania wypada przytoczyć słowa autora prac, które zachęcą do zwiedzenia wystawy: *Wykonany cykl zdjęć, który obrazuje pewien wycinek przestrzeni, pozostanie na zawsze skrawkiem tej części świata i mnie. Wierzę, że ten cykl zdjęć stanie się częścią układanki ludzkich losów i moich emocji. Po latach chcę powrócić do tych domostw i wykonać zdjęcia, podjąć próbę odnalezienia i porównania miejsc, ludzi i moich doznań. Mam nadzieję, że „Podlaskie kąty” przemówią do odbiorcy i pozwolą każdemu odnaleźć cząstkę mnie.*

Obejrzenie wystawy polecam szczególnie osobom poszukującym swojego miejsca w dziale sztuki, jakim jest fotografia. Wszystkich innych zachęcam do skonfrontowania swoich doświadczeń z tymi, jakie zatrzymał w obiektywie i utrwalił na papierze Dariusz Myhan.

Anna Źarska-Kopras

Książnica Podlaska

Pozabudżetowe źródła pozyskiwania środków finansowych przez biblioteki publiczne województwa podlaskiego na działalność bieżącą i inwestycje w 2020 r.

Biblioteki województwa podlaskiego starają się pozyskiwać środki finansowe ze źródeł pozabudżetowych na działalność bieżącą i inwestycje oraz uzyskać dofinansowanie na realizowane programy i przedsięwzięcia o charakterze czytelnicznym.

Książnica Podlaska w 2020 roku uzyskała dofinansowanie na następujące projekty:

- **IV Festiwal Literacki „Autorzy i książki. Podlaskie podsumowanie”**, który obejmował warsztaty, spotkania autorskie, sejmik poetycki, turniej jednego wiersza oraz wystawę fotografii, dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – kwota 12 360 zł.
- **Bibliotek@ON** – projekt, na który instytucja otrzymała dofinansowanie w ramach programu dotacyjnego Narodowego Centrum Kultury „Kultura w sieci”. Celem projektu było zapewnienie jak najszerszemu gronu odbiorców, w różnym wieku, bezpłatnego dostępu do kultury i edukacji kulturalnej, rozwój ich kompetencji cyfrowych i kulturowych oraz promocja czytelnictwa. Całkowity koszt realizacji projektu: 17 000 zł.
- **Projekt Wsparcie dla czasopism naukowych**, którego celem było podniesienie poziomu merytorycznego praktyk wydawniczych „Bibliotekarza Podlaskiego”, a przez to modernizacja czasopiśma, dostosowanie go do europejskich standardów wydawniczych dla czasopism naukowych; aplikacja do prestiżowych baz

bibliograficznych, takich jak SCOPUS, Erih Plus i inne. Projekt dofinansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (program Unii Europejskiej „Pomoc de minimis”) oraz wkład własny Książnicy Podlaskiej (refundowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego). Całkowita kwota 99 404 zł. Realizacja projektu lata 2019-2020.

- **Z książką w podróż do świata nauki** – dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Partnerstwo dla książki w kwocie 9 200 zł. Głównym celem tego przedsięwzięcia było niekonwencjonalne promowanie i inspirowanie kultury literackiej oraz czytelnictwa, a także edukacja społeczności lokalnej.
- **Mała książka – wielki człowiek** – projekt dla trzylatków, finansowany ze środków MKiDN, a realizowany przez Instytut Książki, dzięki któremu dzieci, które zapisały się do filii Książnicy Podlaskiej otrzymały Wyprawki Czytelnicze.
- **Kontynuacja naukowej, krytycznej edycji „Pism rozproszonych” Zygmunta Glogera: edycja rękopisów, pism etnograficznych, rysunków i korespondencji w siedmiu tomach** – grant edytorsko-naukowy Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (moduł: Dziedzictwo narodowe, I/2017). Projekt finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, całkowity koszt projektu obejmujący 48 miesięcy wynosi 623 000 zł. Zakłada on krytyczne opracowanie i wydanie rękopisów, druków rzadkich i niewznawianych oraz rękopiśmiennych listów, a więc niedostępnych lub najtrudniej dostępnych dzieł Zygmunta Glogera, znanego podlaskiego „starożytnika”, archeologa, historyka, publicyisty. Owocem prac (lata realizacji 2018-2022) będzie siedmiotomowa edycja dzieł twórcy „Encyklopedii staropolskiej ilustrowanej”.
- **Skarbiec kultury – edycja II – digitalizacja zasobów** – projekt ten został wyłoniony do dofinansowania w ramach działania 8.1 RPOWP – rozwój usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną, typ projektu: Digitalizacja zasobów będących w posiadaniu

instytucji publicznych oraz ich ponowne wykorzystanie. W dniu 30 grudnia 2019 roku podpisano umowę. Łączny koszt inwestycji wynosi 1 144 023 zł, dotacja w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego w wysokości (85%) stanowi 972 419,55 zł, pozostała kwota stanowi wkład własny Książnicy Podlaskiej (finansowany z budżetu województwa). Termin realizacji projektu: marzec 2020 – czerwiec 2021. W ramach projektu Książnica Podlaska zdigitalizuje oraz udostępni poprzez nowoczesny system informatyczny, dziewięć archiwalnych roczników „Gazety Współczesnej” z lat 1992-2000 (w sumie ok. 2200 obiektów), będących w posiadaniu tejże biblioteki. W tym celu instytucja zakupiła aparat do digitalizacji z osprzętem, niezbędny sprzęt komputerowy, sprzęt do serwerowni, system informatyczny (aplikację) oraz usługę udostępniania zdigitalizowanych materiałów w chmurze.

- **Wydanie zbiorcze poezji Wiesława Kazaneckiego** – finansowanie Urząd Miasta w Białymstoku przy współpracy z Oddziałem Białostockim SBP.

Książnica Podlaska koordynowała następujące programy ogólnopolskie, adresowane do bibliotek publicznych:

- Dotację na **zakup nowości wydawniczych w ramach programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa Priorytet 1 – Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”**, którego operatorem jest Biblioteka Narodowa, w minionym roku otrzymało 114 bibliotek woj. podlaskiego. Kwota przyznana dla placówek zorganizowanych w formie instytucji kultury to 813 492 zł. Pozyskane środki pozwoliły bibliotekom województwa podlaskiego zakupić 36 445 woluminów książek. Książnica Podlaska dzięki podjętym staraniom otrzymała o 160 000 zł więcej na zakup zbiorów bibliotecznych – 250 000 zł, pierwotny plan zakładał 96 000 zł. Zakupiono 11 227 woluminów książek za kwotę 231 691,75 zł oraz 1 016 audio-booków za kwotę 18 308,25 zł.

- Z II naboru do „Priorytetu 1 – Zakup usług dostarczania publikacji drogą elektroniczną” skorzystało 10 bibliotek z woj. podlaskiego – przyznana kwota to 62 300 zł. Otrzymane środki wykorzystano na zakup darmowych dostępów dla czytelników do ebooków Legimi.
- Kontynuowano program **Dyskusyjne Kluby Książki**, realizowany przez Instytut Książki przy współpracy z bibliotekami wojewódzkimi. W 2020 roku Książnica Podlaska otrzymała dofinansowanie w kwocie 47 800 zł, które pozwoliło na zakup książek do 50 klubów w województwie oraz organizację szkoleń i spotkań autorskich dla klubowiczów.
- **Analiza Funkcjonowania Bibliotek Publicznych** – koordynacja na terenie woj. podlaskiego ogólnopolskich badań efektywności bibliotek publicznych, realizowanych w ramach projektu SBP Analiza Funkcjonowania Bibliotek (zatwierdzanie wypełnionych formularzy, weryfikacja i analiza danych statystycznych wprowadzonych do bazy przez biblioteki za 2019 r.).

Ponadto Książnica Podlaska w 2020 roku składała wnioski o dofinansowanie poniższych inicjatyw do **Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego**:

- ❖ W ramach programu Partnerstwo dla książki 2021:
 - **Festiwal Literacki „Autorzy i książki. Podlaskie podsumowanie” edycja V w formule online**, rodzaj zadania: prowadzenie działań animujących czytelnictwo w bibliotekach publicznych,
 - **Bibliotek@(rz) – kierunek nowoczesność** – rodzaj zadania: prowadzenie szkoleń bibliotekarzy zatrudnionych w bibliotekach publicznych.
- ❖ W ramach programu Promocja czytelnictwa 2021:
 - **Akademia rodzinna** – rodzaj zadania: kampanie społeczne, edukacyjne i promocyjne,
 - **OGARNAĆ Orzeszkową – tradycja i nowoczesność**, rodzaj zadania: wydarzenia literackie i promocja nowości wydawniczych.
- ❖ W ramach programu Czasopisma 2021:

- **Wydanie 3 numerów czasopisma naukowego „Bibliotekarz Podlaski” w 2021 roku** – rodzaj zadania: wydawanie ogólnopolskiego czasopisma naukowego, w zakresie nauk humanistycznych (punktowanego przez MNiSW) w wersji papierowej i/lub elektronicznej.
- **Wydanie 2 numerów nieregularnika Epea. Pismo Literackie 2021** – rodzaj zadania: wydawanie ogólnopolskich czasopism kulturalnych, w tym dla dzieci i młodzieży, w wersji papierowej i/lub elektronicznej.
- ❖ W ramach programu Infrastruktura kultury 2021:
 - **Książnica nowej generacji** – wyposażenie sali szkoleń, rodzaj zadania: zakup wyposażenia na potrzeby działalności kulturalnej.

Biblioteki terenowe brały udział w grantach i konkursach oraz pozyskały dodatkowe środki finansowe z następujących źródeł:

- **Środki Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego:**
 - ▶ **Program Wieloletni NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 „Koalicje dla Niepodległej” – #wiktoria 1920:**
 - Biblioteka Publiczna Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu dofinansowanie zadania „Wstań Ofiarny Orle Biały – obchody 100-lecia Bitwy Warszawskiej” na kwotę 31 920 zł,
 - Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży, zadanie „Łomżyński Bastion 1920” – kwota 27 150 zł.
 - ▶ **Promocja Czytelnictwa:**
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku – projekt „Lubię książki” kwota
 - 9 670 zł.
 - ▶ **Teatr i Taniec:**
 - Biblioteka Publiczna Gminy Wizna – placówka otrzymała tranżę dotacji z MKiDN na zadania z projektu „Ostatni schron Góry Strękowej” przypadające na 2020 r. w wysokości 15 200 zł.
 - ▶ **Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa Priorytet 2 Infrastruktura Bibliotek 2016-2020:**

- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy – na projekt pn. „Przebudowa budynku Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Łapy wraz z budową windy dla osób niepełnosprawnych oraz budową pochylni dla osób niepełnosprawnych przy ul. Nowy Rynek 15 w Łapach” otrzymała dofinansowanie w wysokości 603 165 zł,
 - Biblioteka Publiczna Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu – dofinansowanie zadania pn. „Budowa biblioteki w Kupiskach Starych oraz remont i modernizacja pozostałych placówek bibliotecznych Gminy Łomża” na kwotę 166 500 zł,
 - Biblioteka Publiczna w Supraślu – zakończyła budowę nowej siedziby Biblioteki, pozyskana kwota 2 mln zł.
- ▶ **Program Infrastruktura Kultury:**
- Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach – otrzymała dofinansowanie 300 000 zł na projekt „Brylantowa biblioteka – modernizacja wypożyczalni książek, zapewnienie dostępu niepełnosprawnym i seniorom do biblioteki”. W ramach projektu wykonano: modernizację pomieszczeń Wypożyczalni dla Dorosłych, modernizację instalacji elektrycznej w budynku Biblioteki przy ul. E. Plater, modernizację pomieszczeń zbiorów specjalnych, administracyjnych oraz przestrzeni komunikacyjnej wraz z wymianą instalacji ciepłowniczej oraz wykładzin podłogowych, wymianę instalacji wodno-kanalizacyjnej, modernizację łazienek, modernizacja windy. Zakupiono zestaw mebli do Wypożyczalni dla Dorosłych.
- ▶ **Program Partnerstwo dla książki:**
- Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem – dotacja w wysokości 11 354 zł na realizację projektu pn.: „Śladami Jana Pawła II”,
 - Miejska Biblioteka Publiczna w Bielsku Podlaskim – dotacja 9 400 zł na zadanie „Bielskie integracje czytelnicze”,

- Biblioteka Publiczna Gminy Grabowo – dotacja 7 550 zł na zadanie „Łączmy nas kultura”,
 - Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach – projekt „Łąka w bibliotece” – kwota 27 300 zł.
- **Narodowe Centrum Kultury:**
- ▶ **Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2020:**
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym była głównym partnerem wspólnie z grupą nieformalną „Obywatele i obywatelki” w projekcie Kulturalna Pobudka 2 pn. „Gdzie się podziały tamte prywatki?” prowadzonym przez Gminny Ośrodek Kultury Krypno.
 - ▶ **Kultura – Interwencje 2020:**
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem – na realizację projektu, pn. „Spotkania z teatrem” otrzymała dofinansowanie w kwocie 12 000 zł.
 - ▶ **Kultura w sieci:**
 - Biblioteka Publiczna w Mońkach pozyskała fundusze na projekt „Wirtualna podróż w przeszłość” – dotacja w wysokości 15 000 zł,
 - Biblioteka Publiczna w Suwałkach otrzymała fundusze na projekt „Konopnickiej nie czytamy? To zaśpiewajmy!”, dofinansowanie w wysokości 15 000 zł. W ramach projektu zrealizowano działania online tj.: koncert Ani Brody i Oli Bilińskiej, konkurs na piosenkę, warsztaty muzyczne, czytanie wierszy Marii Konopnickiej przez aktorów.
 - ▶ **Bardzo Młoda Kultura 2019-2021:**
 - Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Suchowoli – na realizację projektu „#Suchowola. Znane i nieznanne” ze środków NCK otrzymała kwotę w wysokości 11 175 zł,

- Biblioteka Publiczna w Mońkach – Mediateka pozyskała dofinansowanie w kwocie 7 000 zł na realizację inicjatywy „#55” upamiętniającej 55. rocznicę założenia miasta Mońki,
 - Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży – projekt „HistoGranie” otrzymał dofinansowanie na kwotę 2 921 zł w 5. edycji konkursu „Zapraszamy do Gry – Lokalne projekty Edukacji Kulturowej” realizowanym w województwie podlaskim przez Podlaski Instytut Kultury w Białymstoku.
- **Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2020:**
- ▶ Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży – 28 500 zł,
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Zabłudowie – 25 500 zł,
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Filipowie – 22 100 zł,
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Dziadkowicach z siedzibą w Kątach – 17 060 zł,
 - ▶ Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyszynie – 14 675 zł,
 - ▶ Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Suchowoli – 12 700 zł,
 - ▶ Biblioteka Publiczna Gminy Korycin – 12 210 zł,
 - ▶ Biblioteka Publiczna Gminy Miastkowo – 28 900 zł,
 - ▶ Biblioteka Publiczna Gminy Kuźnica – 25 500 zł.
- **Środki Unii Europejskiej:**
- ▶ **W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój**
– Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce w partnerstwie z Ośrodkiem Wspierania Organizacji Pozarządowych, Gminą Miejską Hajnówka, Hajnowskim Domem Kultury, Stowarzyszeniem Kulturalnym Poczta, partnerem ponadnarodowym: Pro Loco Matera – realizacja projektu „Hajnówka dostępna – program dostępności miasta w sferach kultury i turystyki inspirowany rozwiązaniami włoskimi z miasta Matera” – 77 692 zł.
 - ▶ **W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej VII. POPRAWA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ Działania 7.2 Rozwój usług społecznych Poddziałanie 7.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym pomiędzy**

- Województwem Podlaskim** – BPG Łomża z siedzibą w Podgórzu wspólnie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej Gminy Łomża koordynacja projektu pt.: „Rozwój usług społecznych w Gminie Łomża” nr RPO.07.02.01-20-0034/18 skierowanego do Klubu Seniora.
- ▶ **W ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”** – Gminna Biblioteka Publiczna w Juchnowcu Kościelnym otrzymała kwotę 63 264 zł na projekt pt. „Balsam dla duszy małych i dużych” oraz „Szepty kultury”, dofinansowanie objęło PROW na lata 2014 – 2020.
 - ▶ **W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Osi priorytetowej VIII. Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, Działania 8.6 Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego, w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania – Stowarzyszenie „Suwalsko-Sejneńskie”** – Gminna Biblioteka Publiczna w Bakałarzewie w 2020 roku zrealizowała projekt pn. „Doposażenie Gminnej Biblioteki Publicznej w Bakałarzewie i zabezpieczenie dziedzictwa kulturowego poprzez wykorzystanie nowych technologii wraz z lepszym przechowywaniem lokalnych dóbr kultury”. Dzięki pozyskanym funduszom biblioteka zakupiła specjalistyczny sprzęt, którego część stanowi wyposażenie Izby Pamięci Ziemi Bakałarzewskiej znajdującej się w budynku Biblioteki. Całkowita wartość inwestycji wynosi 123 310,74 zł.
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Bakałarzewie uzyskała dofinansowanie w kwocie 74 648,83 zł.
 - ▶ **W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 osi Priorytetowej VIII. Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej** – Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy otrzymała dofinansowanie na projekt pn. „Rewitalizacja centrum Łap poprzez remont i przebudowę budynku Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Łapy” – kwota 870 914 zł.

- ▶ W ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, działanie 3.2 „Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Regionalnego – projekt „Sieć na kulturę w podregionie białostockim”. Po ukończeniu szkoleń ww. projekcie Biblioteki otrzymają laptopy przeznaczone do zajęć edukacyjnych:
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Janowie, Biblioteka Publiczna w Gródku, Gminna Biblioteka w Michałowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Zabłudowie.
- **Regionalny Konkurs Grantowy Programu Równać Szanse 2019:**
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem – otrzymała dotację w kwocie 8 500 zł na realizację projektu pod nazwą „Śladami przeszłości i teraźniejszości”.
 - ▶ Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy – otrzymała dotację – 8 500 zł na projekt „Zamień chemię na energię”.
 - ▶ Biblioteka-Centrum Kultury w Szczuczynie kontynuuje projekt „Akcja Reaktywacja – ludowe pieśni i przyśpiewki z zapaśnika dziadków” – dotacja 4 000 zł. Termin zakończenia marzec 2021.
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym – realizacja projektu „Klucz do...”, wysokość dotacji (II transza) 16 400 zł.
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku – dofinansowanie 7 000 zł na projekt „Wspierajmy młodzież II” (Konkurs na Fora Lokalne II).
- **W ramach projektu „Podlaskie Lokalnie” sfinansowanego przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020:**
 - ▶ Biblioteka Publiczna w Mońkach Filia Biblioteczna w Boguszewie reprezentowana przez grupę nieformalną pozyskała środki finansowe o wysokości 5 000 zł na zrealizowanie inicjatywy lokalnej pn. „Zaprogramujmy świat! Akademia młodego koderka.”
 - ▶ Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyszynie reprezentowana przez grupę nieformalną pozyskała środki na 2 inicjatywy lokalne

pod nazwą: „GRA o KRÓLEWSKI TRON” – 4 015 zł oraz „RAZ na LUDOWO” – 3 750 zł.

- **IV Konkursu Oddolnych Inicjatyw Kulturalnych Mieszkańców Gminy Mońki:**
 - ▶ Biblioteka Publiczna w Mońkach – Mediateka dofinansowanie w kwocie 2 500 zł na projekt „Mońki w fotograficznym wehikule czasu”.
- **Fundacja Sokólski Fundusz Lokalny:**
 - ▶ Biblioteka Publiczna w Sokółce pozyskała 4 000 zł na realizację projektu „Zostań w domu z biblioteką”.
- **Projekt „Biblioteka bezglutenowa”, który powstał z inicjatywy Polskiego Stowarzyszenia Osób z Celiakią i na Dziecie Bezglutenowej oraz firmy Good Books:**
 - ▶ Biblioteka Publiczna w Sokółce – wygrała konkurs i otrzymała komplet książek i materiałów o diecie bezglutenowej dla dzieci i dorosłych oraz zyskała miano „Biblioteki Bezglutenowej”.
- **Program Koduj PRO. Program prowadzony jest przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego oraz Fundację Ligę Niezwykłych Umysłów:**
 - ▶ Biblioteka Publiczna w Mońkach – w ramach programu użytkownicy Mediateki mogli skorzystać z darmowego kursu programowania i obsługi baz danych w językach Python oraz SQL – poziom 1 (online).
- **Urząd Marszałkowski:**
 - ▶ Biblioteka Publiczna Gminy Wizna dofinansowanie w kwocie 6 000 zł na organizację „Zlotu Pamięci Września”.
- **Instytut Pamięci Narodowej:**
 - ▶ Biblioteka Publiczna w Sokółce włączyła się w akcję Instytutu Pamięci Narodowej, który realizuje swoją misję edukacyjną poprzez popularyzację książek historycznych. Pozyskano 13 książek historycznych o wartości 348,87 zł.
- **Program Odnowy Wsi Województwa Podlaskiego 2020:**

- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Bakałarzewie była pomysłodawcą oraz koordynatorem projektu realizowanego dla Gminy Bakałarzewo pn. „Kultywowanie patriotyzmu i tradycji w celu rozwijania integracji społecznej”. Przedsięwzięcie obejmowało doposażenie 3 sołectw z terenu gminy Bakałarzewo: sołectwa Bakałarzewo, sołectwa Maślak, sołectwa Stary Skazdub. Całkowita wartość zadania wyniosła 24 551,81 zł. Kwota dofinansowania z budżetu Województwa Podlaskiego stanowiła 50% wartości całego zadania.
- **Fundusz Naturalnej Energii – GAZ SYSTEM:**
 - ▶ Biblioteka Publiczna w Rajgrodzie otrzymała dotację na realizację projektu „Z ekologią za Pan brat”, kwota wsparcia 10 000 zł.
- **Konkurs „Od pierwszej litery do pierwszego zdania” zorganizowany przez Lustró Biblioteki:**
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Bakałarzewie znalazła się w gronie 5 zwycięskich bibliotek z całej Polski i otrzymała od Wydawnictwa Egmont zestaw edukacyjny „Czytam sobie. Pierwsze słowa” i pięć nowych tytułów z serii „Czytam sobie”.
- **Powiatowy Urząd Pracy:**
 - ▶ Biblioteka Publiczna Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu – dofinansowanie w 93 % miesięcznie z PUP w Łomży na dodatkowego pracownika biblioteki.
- **Fundusze Sołeckie:**
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach – zakupiła 160 woluminów na kwotę 4 028,49 zł.
 - ▶ Centrum Kultury i Biblioteki Gminy Augustów w Żarnowie na zakup nowości wydawniczych w kwocie 757 zł, oraz Filii w Necie Folwark w kwocie 2 000 zł.
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Dubiczach Cerkiewnych – 5 000 zł z przeznaczeniem na doposażenie biblioteki.
 - ▶ Biblioteka Publiczna w Supraślu – kwota 8 812 zł na zakup książek do FB w Sobolewie.
- **Mała książka – wielki człowiek edycja 2020-2021 – wyprawki czytelnicze dla 3 latków można odebrać w bibliotekach z następujących**

miejsowości: Augustów, Bakałarzewo, Bielsk Podlaski, Augustowo, Boćki, Kalnica, Choroszcz, Ciecchanowiec, Czarna Białostocka, Czyżew, Dubicze Cerkiewne, Dubiny, Grajewo, Grodzisk, Gródek, Hajnówka, Janów, Jaświły, Juchnowiec Kościelny, Klukowo, Czerwone, Kolno, Knyszyn, Korycin, Krynki, Krypno, Kuźnica, Łomża, Miastkowo, Michałowo, Mielnik, Mońki, Narew, Narewka, Nowe Piekuty, Nowinka, Nowogród, Nurzec-Stacja, Orla, Perlejewo, Piątница, Płaska, Podgórze, Poświętne, Przerośl, Przytuły, Raczki, Radziłów, Rajgród, Ruda, Rutka-Tartak, Rutki-Kossaki, Sejny, Siemiatycze (m. i gm.), Sokoły, Sokółka, Suchowola, Suraż, Suwałki, Szczuczyn, Sztabin, Szudziałowo, Szumowo, Szypliszki, Śniadowo, Trzcianna, Turośl, Turośń Kościelna, Tykocin, Wasilków, Wąsosz, Wizna, Wizajny, Jabłonka Kościelna, Wyszki, Zabłudów, Zambrów, Zawady, Zbójna, Żarnowo.

■ **Budżet Obywatelski:**

- ▶ z Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego Biblioteka Publiczna w Suwałkach we współpracy z Rodzinnymi Ogrodami Działkowymi w Suwałkach otrzymała dofinansowanie w wysokości 20 000 zł na realizację projektu kulturalnego „Pamiętajcie o ogrodach”.

■ **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:**

- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku – dofinansowanie na projekt „Lubię książki” w kwocie 600 zł.
- ▶ Biblioteka Publiczna Gminy Nowinka – otrzymała w darze książki o tematyce terapeutycznej na wartość 500 zł.
- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym – dofinansowanie działań z okazji Tygodnia Bibliotek 2020 – kwota 2 500 zł.
- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Filipowie – otrzymała książki – 120 woluminów na sumę 3 000 zł.
- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Wizajnach – biblioteka pozyskała kwotę 8 979 zł. Wykorzystano to na zakup i montaż mebli (regały, stoliki, półki) do nowej siedziby, gdzie inny układ pomieszczeń wymusił nowe rozwiązania dla funkcjonalnego użytkowania biblioteki.

- ▶ Biblioteka Publiczna Gminy Śniadowo – ze środków Komisji zakupiono książki na sumę 2 660 zł.
- ▶ Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Jedwabne – pozyskała 1 000 zł z przeznaczeniem na zakup 37 książek.
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:**
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem – pozyskała dofinansowanie na działania związane z profilaktyką uzależnień ph. „Nie bądź obojętny – reaguj!”. Instytucja otrzymała 1 800 zł na prowadzenie zajęć oraz zakup nagród w konkursie.
- **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku:**
 - ▶ Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Sztabinie pozyskało środki na działalność edukacyjną na realizację projektu pod nazwą „Graj w Zielone”, dotacja w wysokości 7 626,70 zł z przeznaczeniem na organizację edukacyjnego pikniku ekologicznego.
- **Darowizny, sponsoring, środki wypracowane**
 - ▶ Miejska Biblioteka Publiczna w Siemiatyczach – pozyskała książki na kwotę 3 301,21 zł.
 - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Bakałarzewie – za wynajem sali na szkolenia i inne imprezy okolicznościowe wypracowała środki własne w wysokości 10 610 zł.
 - ▶ Biblioteka Publiczna Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu – pozyskała dodatkowe źródła pozabudżetowe z dzierżawy gruntu, z usługi ksero, z wynajmu sali konferencyjnej na uroczystości oraz od sponsorów indywidualnych na działalność kulturalną.
 - ▶ Miejska Biblioteka Publiczna w Zabłudowie – od darczyńców i prywatnych sponsorów, wydawnictw otrzymała książki na akcję „Bezpłatne pakiety/seniorzy 65+”.
 - ▶ Biblioteka Publiczna w Gibach otrzymała darowiznę w postaci gier i książek dla najmłodszych.
 - ▶ Biblioteka Publiczna w Mońkach – sprzedaż książek zużytkowanych, usługi drukowania i skanowania – kwota 1 140 zł.

- ▶ Biblioteka Samorządowa w Radziłowie pozyskała środki z tytułu najmu sali Centrum Kultury na różnego rodzaju imprezy okolicznościowe, kwota jaka zasilila budżet jednostki to 4 580 zł.
- ▶ Biblioteka Publiczna w Kuźnicy – uzyskała wsparcie finansowe z firmy Metal-Fach, które umożliwiło zorganizowanie wystawy pt. „Karol Wojtyła. Narodziny”.
- ▶ Biblioteka Publiczna w Sokółce – od sponsorów uzyskała 1 200 zł, wypracowane środki w kwocie 21 195 zł, które przeznaczono na cele statutowe.
- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem – wsparcie ze strony sponsorów na realizację projektów z następujących programów: „Program Równać Szanse”, „Partnerstwo dla Książki” i „Kultura-Interwencje” łącznie wyniosło 9 740 zł, zwolnienia z opłacenia należności do ZUS, w wysokości 5 267,11 zł.
- ▶ Biblioteka Publiczna w Gródku – otrzymała od sponsorów 37 woluminów na kwotę 550 zł.
- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Bakałarzewie prowadzi działalność w Wiosce Zapomnianych Wojów. Animacje i zwiedzanie dla grup zorganizowanych i turystów są płatne. W 2020 roku dochód z „wioski bajek” wyniósł 1 000 zł.
- ▶ Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego Książnicy Podlaskiej w ramach partnerstwa zawodowego pozyskała i przekazała (na różne cele) do placówek terenowych 600 publikacji na kwotę ok. 7 800 zł oraz 26 zbiorów specjalnych o wartości 340 zł, które pozyskano od wydawnictw i prywatnych ofiarodawców. Większość darów skierowano do GBP w Turośni Kościelnej. Ponadto na rzecz działań merytorycznych (działalności popularyzującej książki i czytelnictwo) pozyskano dodatkowe wsparcie od darczyńców w postaci: 2 spotkań autorskich, artykułów papierniczych i edukacyjnych. Reasumując, ze wsparcia zewnętrznego uzyskano dofinansowanie na działania merytoryczne na kwotę ok. 10 340 zł.
- ▶ Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Wyszkach – przychody (w tym wynajem pomieszczeń) w wysokości 11 284 zł.

- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Narwi – środki wypracowane przez bibliotekę na kwotę 6 986 zł.
- ▶ Miejska Biblioteka Publiczna w Kolnie – pieniądze ze zwrotu ZUS i refundacji robót publicznych, które dodatkowo zasiliły budżet biblioteki zostały wykorzystane na zakup sprzętu komputerowego, nowego programu bibliotecznego i regałów bibliotecznych dostosowanych do potrzeb najmłodszych czytelników.
- ▶ Biblioteka Publiczna Gminy Turośl – kwota 9 033,29 zł.
- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Narewce pozyskała kwotę 300 zł z Banku Spółdzielczego w Narewce na zakup wyposażenia do Oddziału dla Dzieci.
- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Narwi – kwota 5 754 zł.
- ▶ Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce – pozyskała dodatkowe środki finansowe w kwocie 18 349 zł.

Opracowano na podstawie materiałów przygotowanych przez biblioteki terenowe województwa podlaskiego na potrzeby Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Joanna Trusiuk
Książnica Podlaska

Bibliotek@(rz) – kierunek nowoczesność
Projekt szkoleniowy dofinansowany z programu MKDniS
Partnerstwo dla książki 2021

Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego w Białymstoku w 2021 roku pozyskała dotację na szkolenia dla bibliotekarzy z województwa podlaskiego w ramach programu Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pod nazwą **Partnerstwo dla książki**.

Projekt szkoleniowy Bibliotek@(rz)-kierunek nowoczesność realizowany będzie w miesiącach czerwiec – listopad 2021 r. Głównym celem proponowanego doskonalenia zawodowego jest uzyskanie przez pracowników bibliotek publicznych woj. podlaskiego nowych umiejętności i kompetencji osobistych, zawodowych oraz informatycznych w zakresie skutecznej pracy z czytelnikiem oraz tworzenia nowoczesnej oferty biblioteczej dla różnych grup odbiorców, z wykorzystaniem nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Pięć modułów szkoleniowych oraz konferencja regionalna odbędzie się w formie online lub – o ile będzie taka możliwość – stacjonarnie, w siedzibie głównej Książnicy Podlaskiej.

Tegoroczna tematyka proponowanego doskonalenia zawodowego jest w dużej mierze odpowiedzią na potrzeby bibliotekarzy z naszego terenu. Ograniczone funkcjonowanie wielu bibliotek publicznych w ostatnim czasie sprawiło, że większość działań instytucji kultury przeniesiono do sieci, a ich

pracowników postawiono przed nowym i dla wielu z nich trudnym zadaniem odnalezienia się w rzeczywistości cyfrowej. Sygnalizowali oni chęć pozyskania nowej wiedzy i umiejętności, aby rozszerzyć zakres usług swoich placówek i dostosować je do czytelników, zwłaszcza młodych, którzy mogliby efektywniej korzystać z oferty bibliotecznej również w cyberprzestrzeni oraz z zasobów kultury w sieci. Do tej pory Książnica Podlaska nie realizowała tak szerokiego i wielotematycznego projektu szkoleniowego m. in. dotyczącego działalności bibliotek w przestrzeni wirtualnej, ale obecna sytuacja związana z epidemią koronawirusa potwierdza konieczność realizacji doskonalenia zawodowego z tego zakresu.

Do realizacji szkoleń i warsztatów Dział Instrukcyjno-Methodyczny KP zaprosił znanych trenerów, szkoleniowców i specjalistów z różnych dziedzin, mających praktykę w pracy z dorosłymi, wykorzystujących innowacyjne i aktywne metody szkoleniowe. Warsztaty poprowadzą: dr Grzegorz Gmiterek, Dominik Sołowiej, Cecylia Leonik, Maciej Rynarzewski, dr Marcin Karwowski i Renata Wrona.

W ramach projektu odbyły się następujące moduły szkoleniowe:

1. Jak wykorzystać środowisko internetu społecznościowego oraz mobilne technologie do pracy z użytkownikiem w bibliotece?

Celem warsztatów jest charakterystyka i analiza zjawiska biblioteki drugiej generacji oraz mobilności urządzeń i usług w świetle tradycyjnych działalności instytucji bibliotecznych, których oferta jest skierowana zarówno do starszych, jak też młodszych użytkowników.

Uczestnicy szkolenia nabędą teoretyczną i praktyczną wiedzę między innymi z zakresu następujących zagadnień:

- Zjawisko Biblioteka 2.0 oraz towarzyszące mu narzędzia cyfrowe.
- Książka i prasa a media społecznościowe i technologie mobilne.
- Interaktywność narzędzi internetu społecznościowego a usługi informacyjno – biblioteczne.
- Nowe technologie w pracy ze starszym i młodszym użytkownikiem.
- Urządzenia i aplikacje mobilne w bibliotece.

- Współtworzenie z użytkownikiem multimedialnych treści oraz udostępnianie ich w sieci.
- Społecznościowa organizacja informacji o dokumentach.
- Otwartość zasobów a działalność bibliotek.

2. Jak efektywnie animować i promować czytelnictwo i kulturę literacką w wirtualnej przestrzeni?

Bibliotekarze dowiedzą się jak skutecznie i efektywnie działać na wybranych platformach w social mediach oraz opracują strategię rozwoju własnego profilu i strukturę publikowanych postów. W ramach szkolenia będą mogli założyć własny blog, korzystając z platformy Wordpress, zainstalować wybrane pluginy, wspierające prowadzenie strony internetowej oraz nauczą się podstaw optymalizacji i pozycjonowania witryny. Poznają także podstawy korzystania z Google Analytics – narzędzia badającego zachowania użytkowników odwiedzających strony www. Bibliotekarzom przybliżone zostaną sposoby wykorzystania platformy Adobe Spark, oferującej narzędzia do tworzenia krótkich filmów promocyjnych. Zapoznają się z możliwościami portali społecznościowych takich jak: Facebook, You Tube, Instagram, Twitter, Snapchat, Peddit, Flickr w zakresie popularyzacji literatury. Nauczą się zasad publikacji postów w mediach społecznościowych, budowania grup odbiorców oraz promocji stron blogerskich i kanałów w social mediach.

3. Jak posługiwać się darmowymi narzędziami online do tworzenia oryginalnych materiałów graficznych?

W trakcie szkolenia warsztatowego uczestnicy nabędą kompetencje tworzenia funkcjonalnych grafik, ikonografik, plakatów, ulotek i innych materiałów graficznych przydatnych w pracy biblioteki, oraz jak wykorzystać do tego celu dostępne w sieci internetowej bezpłatne programy graficzne. Szkolenie przeprowadzone zostanie w oparciu o m. in.: następujące aplikacje i programy: Canva, Vectr, pixlr, darmowe narzędzia i aplikacje pakietu Adobe. Użytkownicy poznają także przydatne podczas pracy nad materiałami wizualnymi bezpłatne repozytoria zasobów graficznych oraz ikon.

4. Jak budować projekty kulturalne dla czytelników z wykorzystaniem narzędzi i zasobów sieciowych?

Bibliotekarze podniosą swoje kompetencje w obszarach: projektowania działań animujących kulturę i czytelnictwo oraz w obrębie aktywizacji środowiska lokalnego przy wykorzystaniu technologii cyfrowych i zasobów sieciowych. Odbiorcy szkolenia naberą umiejętności budowy projektów kulturalnych adresowanych do różnych grup użytkowników bibliotek, wykorzystując w pracy metodologię: Design Thinking, Service Design, teorii przepływu Flow, storytellingu. Pracownicy instytucji kultury będą mieli okazję na szkoleniu porozmawiać o problemach przyszłości czytelnictwa oraz zaprojektować doświadczenia odbiorców procesów i działań, które będą animować.

5. Jak przygotować się do wystąpień w sieci, zmotywować się do działania w rzeczywistości wirtualnej, aby sprawnie i bez stresu prowadzić dialog z czytelnikiem?

Głównym celem szkolenia warsztatowego będzie budowanie pewności siebie oraz kontaktu z odbiorcami w wirtualnej przestrzeni. Dzięki warsztatom pracownicy instytucji kultury dowiedzą się m. in. jak przygotować się do wystąpień publicznych online; prowadzić ciekawe prezentacje, szkolenia i rozmowy; organizować spotkania zdalne z czytelnikami; udzielać informacji czy feedbacku. W efekcie uczestnicy pozyskają umiejętności w zakresie zminimalizowania stresu towarzyszącego wystąpieniom publicznym oraz traktowania ich jako elementu codziennej kreatywnej pracy bibliotekarza i kontaktu z czytelnikami. Zaplanowane szkolenie pozwoli podnieść kompetencje osobiste nowoczesnych bibliotekarzy, tak aby ich działania, różne inicjatywy na rzecz odbiorców bibliotek, także te w sieci, stawały się z każdym dniem coraz ciekawsze, bardziej rozbudowane i interaktywne.

6. Konferencja Regionalna adresowana do bibliotekarzy bibliotek publicznych woj. podlaskiego ph. Bibliotek@(rz) – kierunek nowoczesność.

Zadanie zakończy konferencja regionalna bibliotek publicznych woj. podlaskiego podsumowująca projekt szkoleniowy, na której odbiorcy wysłuchają również wystąpienia doktora Marcina Karwowskiego pt. *Jak być kreatywnym*

i konstruować niebanalne wydarzenia dla różnych grup użytkowników?
Uczestnicy zapoznają się z niestandardowymi metodami pracy z czytelnikiem oraz doświadczą efektów wykorzystania w bibliotekach niektórych nowoczesnych narzędzi, takich jak: gamifikacja, book sprints, gniazda inspiracji. Wystąpienie będzie połączone z przeglądem nowoczesnych nurtów i metod animacji czytelnictwa, wykorzystujących m. in. innowacyjne rozrywki, zajęcia rozwojowe, podchody stacjonarne czy gry tematyczne. Działania te pozwolą uczestnikom na kreatywne podejście do użytkowników we własnych placówkach. Szkolenie umożliwi wymianę doświadczeń oraz dobrych praktyk wśród bibliotekarzy naszego województwa. Przewiduje się, że w konferencji regionalnej online weźmie udział około 80 bibliotekarzy, a w całym projekcie szkoleniowym uczestniczyć będzie 200 pracowników podlaskich instytucji kultury.

Dział Instrukcyjno-Metodyczny – pomysłodawca i organizator szkolenia – zapewni słuchaczom catering, materiały biurowe i promocyjne, środki do dezynfekcji oraz noclegi. Anna Źarska-Kopras, instruktor Dz. I.-M. zaprojektowała już plakat reklamujący zadanie, a także ulotki informujące o modułach szkoleniowych i trenerach.

Współorganizatorzy w realizacji zadania *Bibliotek@(rz)-kierunek nowoczesność* to Podlaski Okręg Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Patronat medialny nad projektem szkoleniowym objęły: Wrota Podlasia – Portal Informacyjny Województwa Podlaskiego, Portal Seniorów Województwa Podlaskiego.

Informacje na temat tego przedsięwzięcia zamieszczone zostaną w elektronicznym *Serwisie Informacyjnym Bibliotekarzy Województwa Podlaskiego* oraz na stronie internetowej Książnicy Podlaskiej.

**Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.**

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW MINISTRA
KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO
I SPORTU POCODZĄCYCH Z FUNDUSZU
PROMOCJI KULTURY

Monika Łapińska
Książnica Podlaska

AKADEMIA RODZINNA
Projekt czytelniczy dofinansowany w ramach programu
MKDNIŚ
Promocja czytelnictwa 2021

W 2021 r. Filia nr 4 Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego będzie realizowała „Akademię rodzinną” – projekt czytelniczy dofinansowany w ramach programu Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu „Promocja czytelnictwa 2021”.

Przedsięwzięcie ma na celu podniesienie kompetencji czytelniczych, rozbudzenie potrzeb literackich oraz rozwinięcie umiejętności rodzicielskich. Projekt zakłada stworzenie miejsca w bibliotece, w której grupa odbiorców – rodziców wraz z dziećmi w wieku do lat 12, weźmie udział w cyklu warsztatów i prelekcji.

Przewidzianych jest dziewięć spotkań, które odbędą się stacjonarnie w Filii nr 4, lub jeśli sytuacja na to nie pozwoli – w formie online. Nazwy spotkań warsztatowych nawiązują m.in. do domu jako miejsca spotkań, rozwoju, bliskości i integracji.

Zaplanowano następujące warsztaty:

1. „**Podwórko, czyli zabawa**” – spotkanie integracyjne dla uczestników projektu połączone z warsztatami rozwijającymi umiejętność twórczego spędzania czasu z dziećmi oraz rozmawiania. Beneficjenci poznają ciekawe zabawy, które jednocześnie pogłębią relacje rodzic-dziecko i będą świetną okazją do dyskusji na temat wspólnego spędzania wolnego czasu.

2. „**W gabinecie – o rozwoju dziecka**” – prelekcja dla rodziców na temat zachęcania dziecka do nauki i czytania, a także podkreślenie roli książek w rozwoju.
3. „**Sięgając gwiazd z Lemem**” – warsztaty z programowania i konstruowania robotów dla dzieci, które będą przeprowadzone przez trenerów z „Misja Robotyka”. Zajęcia mają na celu zachęcenie najmłodszych do świata nauki, nauczania ich analitycznego myślenia i rozwiązywania zadań. Ćwiczenia połączone będą z przedstawieniem sylwetki i twórczości Stanisława Lema, który jest jednym z patronów roku 2021.
4. „**W kuchni pełnej emocji**” – warsztaty dla rodziców, w czasie których będą omawiane zagadnienia związane z powstawaniem emocji i radzeniem sobie z ich skutkami.
5. „**Biblioterapia dla dzieci**” – spotkanie dla dzieci, którego celem będzie zainteresowanie lekturą oraz uświadomienie uczestnikom, że książka może pomóc rozwiązywać codzienne problemy i być inspiracją do radzenia sobie z trudnymi emocjami.
6. „**Na salonach**” – spotkanie dla rodziców na temat tożsamości narodowej i budowania zdrowych postaw patriotycznych u dzieci połączone z pokazem komiksów, które poprowadzi przedstawiciel Instytutu Pamięci Narodowej.
7. „**W jadalni – wspólne świętowanie**” – zakończenie projektu połączone będzie z wystawą zdjęć oraz poczęstunkiem, w którym wezmą udział uczestnicy warsztatów oraz prowadzący. Istotnym elementem tego wydarzenia będzie również wspólna refleksja na temat projektu oraz plany na przyszłość.

W czasie spotkań dla dorosłych, rodzice mogą liczyć na opiekę nad dziećmi, którymi zajmie się wykwalifikowany opiekun organizujący ciekawe działania animujące.

Uzupełnieniem warsztatów będą spotkania autorskie zaplanowane na wrzesień i listopad o charakterze otwartym skierowane do mieszkańców Białegostoku, a zwłaszcza osiedla TBS, na którym znajduje się biblioteka. Pierwszym gościem będzie Julita Bator, propagatorka zdrowego stylu życia,

autorka książek tj. „Zamień chemię na jedzenie” czy „Młodziej, piękniej, zdrowiej” o nieprzetworzonej żywności i przygotowywaniu zdrowych posiłków dla całej rodziny. Drugie spotkanie z autorką Zofią Stanecką, znana z cyku książek o małej Basi, skierowane jest głównie do dzieci.

Promocja zadania odbędzie się poprzez stronę internetową i media społecznościowe Książnicy Podlaskiej, a także media lokalne: Radio I, Polskie Radio Białystok, TVP Białystok. Oprzemy się także na marketingu szeptanym, współpracy z pobliskimi zaprzyjaźnionymi instytucjami (szkoły, przedszkola, parafie). Powstaną plakaty, ulotki a także gadzety promocyjne (m.in. torby, kubki, długopisy) dla uczestników, zaprojektowane przez pracowników Filii nr 4. Na zakończenie projektu zostanie przygotowana wystawa zdjęć relacjonująca poszczególne etapy „Akademii rodzinnej”. Po projekcie można ją będzie oglądać w placówce Książnicy Podlaskiej na Bacieczkach.

Projekt odpowiada na potrzeby mieszkańców osiedla i z pewnością wzmocni funkcję filii Książnicy Podlaskiej oraz wzbogaci ofertę kulturalną skierowaną do społeczności lokalnej. Założeniem przedsięwzięcia jest stworzenie przyjaznej przestrzeni w bibliotece, miejscu w którym przy okazji wypożyczenia książek, można spędzać miło czas oraz rozwijać swoje zainteresowania i pasje. Cykl spotkań projektowych będzie również świetną okazją do stworzenia Klubu Rodzica, który ma szansę stać się stałą formą działalności placówki.

**Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.**

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW MINISTRA
KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO
I SPORTU POCHODZĄCYCH Z FUNDUSZU
PROMOCJI KULTURY

Anna Źarska-Kopras

Książnica Podlaska

Akcja „Mała książka – wielki człowiek” w filiach Książnicy Podlaskiej

Książnica Podlaska, jako największa biblioteka w województwie podlaskim chętnie włącza się i uczestniczy w akcjach ogólnopolskich promujących czytelnictwo. Jedną z nich jest „Mała książka – wielki człowiek”. Jest to największy tego typu projekt w Europie, realizowany od 2017 roku przez Instytut Książki. Opiera się on na kampanii społecznej przypominającej o korzyściach wynikających ze wspólnego, rodzinnego czytania już od pierwszych miesięcy życia dziecka. Instytut poprzez działania promocyjne w telewizji, radiu, Internecie oraz przestrzeni miejskiej zachęca rodziców, dziadków i opiekunów do tzw. czytania generacyjnego i przypomina o roli książki w życiu dziecka.

W pierwszym etapie projektu, który rozpoczął się w grudniu 2017 r. rozdawano pakiety dla nowo narodzonych dzieci na oddziałach położniaczych w szpitalach w całej Polsce. Zawierały one książkę „Pierwsze wiersze dla...”. Kolejny krok, który nastąpił we wrześniu 2018 r. i jest kontynuowany, to Wyprawki Czytelnicze dla trzylatków, można je odebrać w bibliotekach, które zgłosiły się do projektu. Akcja ma na celu zachęcić rodziców do odwiedzania bibliotek i codziennego czytania z dzieckiem. Wyprawka Czytelnicza zawiera książkę „Pierwsze czytanki dla...” oraz Kartę Małego Czytelnika, (na której przy pomocy naklejek monitoruje się wypożyczanie książek), a także broszurę informacyjną dla rodziców „Książką połączeni, czyli o roli czytania w życiu dziecka”. Dziecko po zebraniu dziesięciu naklejek na KMC uhonorowane jest imiennym dyplomem potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowania. Trzecia odsłona kampanii społecznej „Mała książka – wielki człowiek” wystartowała w październiku 2020 r. w szkołach podstawowych w całej Polsce. Uczniowie klas pierwszych otrzymali wyprawkę czytelniczą

dla pierwszaka – „Pierwsze abecadło” przygotowaną szczególnie z myślą o dzieciach rozpoczynających edukację w szkole podstawowej. Jesienią przekaz akcji wzmocniła kampania telewizyjna i radiowa oraz promocja w Internecie i mediach społecznościowych, z udziałem ambasadorów tegorocznej kampanii: Marty Żmudy Trzebiatowskiej i Kamila Kuli. Aktywna jest również dedykowana strona internetowa www.wielki-czlowiek.pl, a także prężnie działająca grupa facebookowa.

Celem projektu „Mała książka – wielki człowiek” jest systemowa poprawa stanu czytelnictwa w Polsce poprzez skoordynowane, wieloletnie działania na rzecz promocji edukacji czytelniczej oraz kształtowania nawyku obcowania z książką od najmłodszych lat. *„Te działania mają charakter kompleksowy i są niezbędne do tego, by w obszarze czytelnictwa w Polsce zaszły nie tylko zmiany znaczące, ale przede wszystkim trwałe.”* – mówi prof. Piotr Gliński, wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego. *„Mamy świadomość, że jest to inwestycja w przyszłość dzieci, ich zawodowy sukces oraz dobre relacje rodzinne i społeczne. Czytelnictwo to rozwój człowieka – obywatela, absolutnie kluczowy obszar i misja polskiego państwa, wymagająca szczególnej uwagi i świadomego działania.”* – dodaje Piotr Gliński.¹ Biblioteki z całej Polski do 20 czerwca 2020 r. mogły zgłaszać się do kolejnej edycji projektu „Mała książka – wielki człowiek” dla dzieci w wieku przedszkolnym. Instytut Książki podkreśla korzyści (m.in. wzrost liczby czytelników w wieku przedszkolnym) płynące z udziału bibliotek w projekcie. Jak wygląda sytuacja w Książnicy Podlaskiej postanowił sprawdzić Dział Instrukcyjno-Metodyczny i przeprowadził mini sondaż na temat akcji wśród naszych 8 filii. Ujęto w nim 5 pytań, na które odpowiedzi udzielili bibliotekarze pracujący w tych placówkach. Wszystkie pytania miały charakter otwarty.

Pierwsze pytanie dotyczyło wpływu akcji na wzrost wskaźników czytelnictwa wśród dzieci. Wypowiedzi w większości potwierdziły założenia projektu. Według bibliotekarki Książnicy Podlaskiej akcja zwiększyła liczbę małych dzieci przychodzących do biblioteki, (zwłaszcza porównując statystyki do lat ubiegłych – wzrost zarejestrowanych czytelników do lat 5) szczególnie na

1 MKWC informacja prasowa

początku kampanii. Jednakże badani zaznaczają też, że wielką zachętą były książki i naklejki przekazywane najmłodszym użytkownikom biblioteki, które spowodowały, że rodzice zamiast dalej wypożyczać książki dziecku na swoje konto, zakładali karty biblioteczne swoim pociechom.

Ankietowani potwierdzają wzrost wskaźników czytelnictwa, a szczególnie podkreślają, że przedsięwzięcie zmotywowało dzieci i rodziców do częstszego odwiedzania placówek. Niestety pandemia koronawirusa utrudniła realizację akcji, wydanych zostało mniej dyplomów niż wcześniej zakładali bibliotekarze. Wśród wypowiedzi respondentów pojawił się też głos, który nie do końca był przekonany o wpływie akcji, a wzrost nowych najmłodszych czytelników przypisywał błędowi statystycznemu. Jedna z filii nie widzi większego wpływu projektu na wzrost wskaźników w swojej placówce: „...czytelnicy docierali do nas niezależnie od możliwości wzięcia udziału w akcji, a jeśli już, to dosłownie w 5-6 przypadkach. To my – bibliotekarze – proponujemy przekazanie pakietów, udział w akcji, informujemy o akcji. Przyjmowane jest to przez dzieci i rodziców najczęściej entuzjastycznie. Muszę dodać także, że my, bibliotekarze, z przyjemnością przekazujemy pakiety i karty, widząc ciekawość i radość dzieci”.

Drugie pytanie odnosiło się do wpływu projektu na zwiększenie zainteresowania czytelników dorosłych (rodziców) ofertą biblioteki. Przeważały odpowiedzi zawierające pozytywne uwagi na temat zaangażowania rodziców, ich zaciekawienia. Rodzice, którzy przychodzili wraz z dziećmi do biblioteki, sami zaczęli się do niej zapisywać i interesować się jej ofertą dla dorosłych. Według jednej z bibliotekarek rodzice przychodzący z dzieckiem rzadko wcześniej rejestrowali siebie, tłumacząc, że dużo pracują i nawał obowiązków nie zostawia im czasu na czytanie, wystarczy, że czytają codziennie swoim maluchom.

W kolejnym etapie mini sondażu postanowiono zapytać pracowników filii o ogólną ocenę przedsięwzięcia, jego wpływu na relację dziecko-bibliotekarz oraz zbadanie, jaka była reakcja dzieci na otrzymywane gadżety. Pytanie brzmiało: Jak ogólnie oceniacie akcję? Czy jest wartościowa? Czy nawiązują się bliższe relacje z dziećmi? Jak dzieci reagują na wyprawki, karty, naklejki lub na wręczenie dyplomu lub przypinki? Okazało się, że bibliotekarze oceniają

to działanie jako wartościowe, wzbudzające zainteresowanie i odpowiadające na potrzeby współczesnego świata. Według ankietowanych projekt przyczynia się do wzrostu zaciekawienia biblioteką, przyciąga nowych czytelników oraz realnie wpływa na wzrost zainteresowania czytelnictwem dzieci z grupy wiekowej objętej akcją. Najmłodszy użytkownicy są najbardziej zafascynowani zbieraniem naklejek. Perspektywa ich zgromadzenia i otrzymania dyplomu wpływa motywująco na częstsze odwiedzanie placówek. To świetny pomysł na wykorzystanie metody grywalizacji. Jakub Wencel, publicysta i współautor książki „Gamification. Critical Approaches”, w wywiadzie dla O2 powiedział, że „gamifikacja ma pomagać użytkownikowi w dyscyplinowaniu się i realizowaniu własnych zamierzeń. Mamy wbudowany mechanizm psychologiczny, który powoduje, że kiedy jesteśmy za coś nagradzani, to nie porzucamy rozpoczętych działań i mamy motywację, żeby dalej się starać”. Uzyskanie dyplomu równocześnie nie oznacza rezygnacji z czytania, a wręcz przeciwnie rozpoczyna przygodę z książką, a u dzieci wyrabia się nawyk regularnych wizyt w bibliotece. Pojawiły się także głosy, że niektóre osoby mieszkające blisko biblioteki, przy okazji korzystania z akcji odkryli, że placówka ma imponujący wybór książek dla ich pociech i można je pożyczyć za darmo. Bibliotekarze docenili też możliwość nawiązania bliższych relacji z dziećmi. Mali czytelnicy czują się wyróżnieni i docenieni podczas wręczania karty, naklejek i dyplomu, które mogą powiesić w swoim pokoju. Młodzi czytelnicy żywiłowo podchodzą do swoich „obowiązków”, z radością zbierają naklejki, z dumą podają karty, cieszą się, gdy otrzymują wyprawkę. Najmłodszy uwielbiają dostawać prezenty i upominki. Nawet najmniejszy gadżet powoduje ich wielką radość. Chwila, kiedy rodzice zapisują je do biblioteki staje się przez to bardziej wyjątkowa, zapamiętana na dłużej. Otrzymany pakiet sprawia, że biblioteka kojarzona jest z „fajnym miejscem”. Moment wręczania dyplomu i przypinki jest pełen radości i podekscytowania – dla dzieci, rodziców i bibliotekarzy. Oznacza to, że maluchy stają się „wykwalifikowanymi” czytelnikami, co jest dla nich motywacją do dalszego odwiedzania biblioteki. Wśród odpowiedzi ankietowanych wyróżnia się głos przychylny wobec przedsięwzięcia. Z przeprowadzonej ankiety także wynika, że informacja

o możliwości korzystania z filii, księgozbiorze, jakości obsługi itp. dociera do rodziców niezależnie od tej akcji i nie ma ona wpływu na decyzje o przyjeździe do biblioteki.

Następne pytanie miało na celu poznanie opinii rodziców na temat przedsięwzięcia. Czy jest pozytywnie odbierane, czy traktują to raczej jak obowiązek oraz czy akcja wpłynęła na czytanie dziecku? Według opinii jednej z bibliotekarek kampania przede wszystkim odczarowuje bibliotekę w oczach rodziców, którzy poprzez doświadczenia z dzieciństwa wciąż postrzegali ją w sposób stereotypowy, a m.in. dzięki takim akcjom jak „Mała książka – wielki człowiek” to się szybko zmienia. Rodzice dostrzegają, że bibliotekarz jest bardziej otwarty na czytelnika, na półkach jest mnóstwo nowych, pięknie wydanych, ilustrowanych książek, a w bibliotece niekoniecznie cały czas trzeba być cicho. Dorośli dopingują dzieci w zbieraniu nalepek i również angażują się w akcję. Nawet wtedy, gdy odwiedzają bibliotekę bez swoich pociech, żeby wypożyczyć dla nich książki, to pamiętają o tym, żeby wziąć ze sobą kartę i kolejnego delfinka czy misia. Ponadto widać, że rodzice są zadowoleni i absolutnie nie traktują tej inicjatywy jako obowiązku. Jest to przyjemność wynikająca z wypożyczania i czytania książek dla dzieci, twierdzą nawet, że dzieci czekają na to by im poczytać. Oto jedna z opinii rodzica: „Wspaniała inicjatywa promująca czytelnictwo, dzieci lubią taką formę zbierania i odznaczania. Imponuje im posiadanie karty bibliotecznej. Mnogość propozycji, jaką biblioteka posiada sprawia, że każda wizyta jest radością”. Dodatkowo bibliotekarki podkreślają, że według nich akcja ta nie wpływa na zwiększenie czasu przeznaczanego na czytanie dzieciom, gdyż w większości rodzice przychodzący do filii są już świadomi, że należy to robić. Niektórzy opiekunowie sugerowali jednak, aby książeczki rozdawane maluchom były bardziej kolorowe, miały mniej tekstu a więcej gadżetów oraz rezygnowali z przypinek z obawy zranienia, ukłucia dziecka.

Ostatnie pytanie mini sondażu dotyczyło wpływu inicjatywy na współpracę biblioteki z przedszkolami. I tutaj odpowiedzi były bardzo podobne. Wszystkie filie podkreśliły, że współpraca z przedszkolami zawsze była dobra i „Mała książka...” nie wpłynęła na nią jakoś znacząco. Nauczycielki oczywiście

zaangażowały się w promowanie akcji opowiadając o niej dzieciom i rodzicom. Była to okazja do tego, żeby dotrzeć do rodziców, którym do tej pory nie było po drodze z biblioteką.

Podsumowując wyniki sondażu adresowanego do filii Książnicy Podlaskiej można stwierdzić, że projekt przyczynił się do aktywizacji czytelnictwa wśród trzyletnich dzieci z Białegostoku i okolic. Z pewnością wpłynął na pozytywny wizerunek biblioteki wśród rodziców i dzieci, niekiedy nawet zmienił ich podejście. Można zdecydowanie powiedzieć, że jest to wspaniała promocja czytelnictwa. „Mała książka – wieli człowiek” to kampania, która przynosi dzieciom, rodzicom i bibliotekarzom wiele korzyści. Niewątpliwie akcja cieszy się powodzeniem wśród czytelników czternastu filii Książnicy Podlaskiej, które będą uczestniczyły w kolejnych odsłonach projektu. Serdecznie zapraszamy do odwiedzania naszych placówek filialnych w 2021 roku i udziału w najnowszej edycji wydarzenia. Mamy do przekazania 500 wyprawek, które otrzymaliśmy od Instytutu Książki pod koniec 2020 roku.

Małgorzata Sałęga

MBP w Wysokiem Mazowieckiem

„Nasi Lokalni Bohaterowie – oczami młodzieży” – projekt realizowany w MBP Wysokie Mazowieckie

Miejska Biblioteka Publiczna w Wysokiem Mazowieckiem wspólnie z młodzieżą zrealizowała projekt w ramach Programu Równać Szanse Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, administrowany przez Polską Fundację Dzieci i Młodzieży.

Uczestnikami było piętnaścioro nastolatków z Wysokiego Mazowieckiego i okolic. Działania ujęte w projekcie w okresie luty – lipiec 2021 roku umożliwiły młodym ludziom zdobycie różnych umiejętności społecznych. Osią projektu była pamięć o lokalnych bohaterach. Młodzież dotarła do wiedzy o ważnych dla naszego środowiska postaciach, aby następnie upamiętnić ich we wspólnie wykonanym wirtualnym albumie.

Spotkania odbywały się 1 raz w tygodniu w pomieszczeniach Biblioteki lub Miejskiego Ośrodka Kultury z udziałem koordynatora. W czasie zwiększonych obostrzeń covidowych część z nich przebiegała w formie on-line. Młodzież miała czas na integrację i bliższe poznanie się, a także na samodzielne planowanie działań projektowych. Podczas jednego ze spotkań za pomocą wycinków z gazet, przedstawiła swoją przyszłość. Miała przy tym dużo dobrej zabawy. Opracowała też mapę swojego środowiska pod kątem potencjału, z którego może skorzystać w projekcie. Innym razem obejrzała kroniki ukazujące życie kulturalne miasta dawniej i dziś. Dużo frajdy sprawiły jej historyczne gry planszowe.

W lutym odbyło się spotkanie z Grupą Rekonstrukcji Historycznej im. Brygady Kawalerii PLIS. Młodzi ludzie zapoznali się z ich działalnością i obejrzała wystawę wyposażenia oraz uzbrojenia kawalerii z okresu międzywojennego. Wzięli udział w szkoleniu musztry i władania szablą. Dowiedzieli się też o działalności bohaterów podziemia niepodległościowego, jakimi

byli Żołnierze Niezlomni. Wszyscy oddali hołd Bohaterom przy Pomniku kpt. K. Kamińskiego HUZARA.

Zorganizowane zostały również 2 warsztaty historyczne. Pierwsze prowadził pan Karol Głębocki – nauczyciel i pasjonat historii lokalnej, zaś kolejne – GRH im. Brygady Kawalerii PLIS.

Oto słowa jednej z uczestniczek projektu – Julii: *Poznaliśmy ważnych dla nas i niesamowicie interesujących lokalnych bohaterów. Rozmawialiśmy o ich przygodach i dokonaniach. Co najważniejsze, utrwaliliśmy zdobytą wiedzę i przybliżyliśmy sobie wiele fascynujących faktów historycznych.*

Odbyły się też 2 warsztaty fotograficzno-graficzne, które poprowadził pan Kamil Olechwirowicz – fotograf/artysta. Młodzi ludzie nauczyli się obsługi aparatu zakupionego na potrzeby projektu. Poznali też zasady wykonywania zdjęć i z zaangażowaniem korzystali ze swoich nowych umiejętności.

W kwietniu młodzież wraz z koordynatorem wybrała się na spacer w małych grupach. Poszukiwała w naszym mieście ważnych miejsc historycznych, by uchwycić je na zdjęciach do albumu. Skorzystała przy tym z konsultacji historycznych z panem Karolem Głębockim-nauczycielem historii i przewodnikiem.

W maju młodzież zorganizowała kolejny spacer historyczny po naszym mieście. Zwiedziła m. in. miejsce pamięci obecności Żydów powstałe przy niedawno wyremontowanym dworcu autobusowym oraz cmentarz żydowski. Udali się też na cmentarz katolicki, na którym odwiedzili miejsca pochówku osób różnych wyznań i klas społecznych. W tym wydarzeniu uczestniczyła pani Dorota Mokrzeska – kierownik MBP. Zaproszony został także pan Karol Głębocki, który udzielił im konsultacji. Młodzi ludzie uzupełnili w ten sposób swoją wiedzę o miejscach pamięci zlokalizowanych na terenie Wysokiego Mazowieckiego.

22 maja cała grupa wraz z panią Anną Kamińską – Dyrektorką Miejskiego Ośrodka Kultury i panią Małgorzatą Sałęgą – koordynatorką projektu, wybrała się na wyjazd edukacyjny. Uczestnicy projektu zwiedzili miejsca pamięci w okolicznych miejscowościach. Młodzież podzielona na zespoły prezentowała przygotowane samodzielnie informacje o każdym miejscu i oddała hołd Bohaterom. Przygotowując się do wyjazdu korzystała z książek znajdujących

się w księgozbiorze Miejskiej Biblioteki Publicznej. Była też w Stokowisku – siedzibie Grupy Rekonstrukcji Historycznej im. Brygady Kawalerii PLIS. Całość zakończyła się wspólnym ogniskiem i obiadem.

Podczas ostatniego majowego spotkania gośćmi byli pani Hanna Kruszevska, córka śp. dr. Karola Mazurkiewicza oraz pan dr Czesław Chorąży. Dzięki opowieściom wyjątkowych gości młodzież dowiedziała się o dawnym szpitalu w Wysokiem Mazowieckiem. Poznała biografię chirurga dr. Mazurkiewicza oraz obejrzała album poświęcony tej zasłużonej dla miasta i regionu postaci. Jest bardzo wdzięczna za przekazanie tych niezwykłych wiadomości.

Dnia 8 lipca br. odbyło się uroczyste spotkanie pn. ŚWIĘTO PROJEKTU, na którym młodzież zaprezentowała wspólnie wykonany album pt. „Nasi Lokalni Bohaterowie”.

Młodzież uczestnicząca w projekcie to bardzo sympatyczna i zaangażowana grupa. Sumiennie realizowała zaplanowane działania, a przy tym świetnie się bawiła. Postrzega bibliotekę, jako dobre miejsce nie tylko do wypożyczenia książek, ale także do rozwoju swojej wiedzy, zainteresowań oraz samorealizacji.

Młodzi ludzie są bardzo zadowoleni z udziału w projekcie, czego dowodem mogą być słowa jednego z uczestników:

Udział w projekcie, przede wszystkim pozwolił mi poznać moje miasto od zupełnie innej strony. Wszak, nie na co dzień mamy okazję dowiedzieć się czegoś o osobach, które mocno wpłynęły na skalę lokalną, jak i całego kraju. Co więcej, pracowałem ze wspaniałymi ludźmi o różnych charakterach, nawiązałem nowe znajomości i świetnie bawiłem się przy tym wszystkim. Czasu spędzonego w ramach projektu nie zapomnę i zapewne nie mógłbym spożytkować go w żaden lepszy sposób.

Julek

Paulina Miłkowska

Książnica Podlaska

Książnica nowej generacji – wyposażenie sali szkoleń Projekt dofinansowany z programu MKDniS Infrastruktura Kultury 2021

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku w ramach programu Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu „Infrastruktura Kultury 2021” otrzymała dotację na wyposażenie sali szkoleń w nowoczesny sprzęt komputerowy i multimedialny.

Projekt pn. „*Książnica nowej generacji – wyposażenie sali szkoleń*” przygotowany przez Dział Instrukcyjno-Metodyczny uzyskał dofinansowanie, które pozwoli zakupić laptopy z oprogramowaniem biurowym i torbami do przechowywania, tablety, smartfony do gogli VR oraz drukarkę 3D.

Biblioteka wojewódzka w Białymstoku w zakresie swojej działalności prowadzi szereg inicjatyw edukacyjnych dla różnych grup użytkowników. Organizuje zajęcia dla dzieci i młodzieży łączące tradycyjną książkę z nowymi technologiami. We wrześniu 2021 r. biblioteka rozpocznie kolejny cykl szkoleń z obsługi komputerów i Internetu dla seniorów. Dzięki wyposażeniu w nowoczesny sprzęt komputerowy będzie mogła uatrakcyjnić oraz udostępnić nową a zarazem poszerzyć dotychczasową ofertę szerokiemu gronu użytkowników biblioteki.

Ważnym elementem działalności biblioteki jest doskonalenie zawodowe i podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych bibliotekarzy – pracowników Książnicy Podlaskiej oraz bibliotekarzy z bibliotek publicznych województwa podlaskiego. Wyposażenie zakupione w ramach projektu „*Książnica nowej generacji – wyposażenie sali szkoleń*” będzie wykorzystane podczas realizacji drugiego przedsięwzięcia Działu Instrukcyjno-Metodycznego, jakim jest cykl szkoleń przeznaczonych dla bibliotekarzy województwa podlaskiego

ph: „Bibliotek@(rz) – kierunek nowoczesność”. Jego głównym celem jest uzyskanie przez bibliotekarzy nowych umiejętności informatycznych w zakresie skutecznej pracy z czytelnikiem. Takie szkolenie bez odpowiedniej bazy technicznej byłoby trudne do przeprowadzenia. Dlatego tym bardziej cieszymy się, że wniosek na wyposażenie sali szkoleń został wysoko oceniony przez MKDNIŚ.

Zakup wyposażenia mający na celu rozszerzenie i uatrakcyjnienie oferty oraz wdrażanie nowoczesnych technologii wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030. Cel strategiczny „Zasobni mieszkańcy” uwzględnia m. in. podniesienie kompetencji cyfrowych oraz działania zapewniające uczestnictwo mieszkańców regionu w dokonującej się rewolucji cyfrowej. Zmiany te wymuszają na bibliotekach wprowadzenie innowacji w działalności metodycznej z użytkownikami. Projekt odpowiada na potrzeby mieszkańców naszego regionu, zarówno czytelników jak i pracowników bibliotek. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury pozwoli na stworzenie lepszych, przyjaznych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej i edukacyjnej. Utworzenie nowoczesnej bazy technicznej przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonych przez Książnicę Podlaską działań.

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW MINISTRA
KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO
I SPORTU POCHDZĄCYCH Z FUNDUSZU
PROMOCJI KULTURY

Paulina Miłkowska

Książnica Podlaska

Literackie inspiracje
e-Konferencja Bibliotek Publicznych Województwa
Podlaskiego

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku w dniu 4 listopada 2020 r. zorganizowała jedenastą konferencję regionalną bibliotek publicznych województwa podlaskiego. Spotkanie odbyło się za pośrednictwem platformy Zoom.

Organizatorami konferencji byli: Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Książnica Podlaska oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Okręg Podlaski. Udział w spotkaniu wzięli samorządowcy, bibliotekarze z terenu województwa oraz pracownicy Książnicy Podlaskiej.

Spotkanie otworzyły: Jolanta Gadek – Dyrektor Książnicy Podlaskiej oraz Joanna Trusiuk – Kierownik Działu Instrukcyjno-Metodycznego. Gościem konferencji był Pan Artur Kosicki – Marszałek Województwa Podlaskiego. Głównym punktem programu było podsumowanie konkursu wojewódzkiego skierowanego do bibliotek publicznych ph. „Literacka gra biblioteczna” oraz prezentacja dokonań laureatów.

Pracownicy Działu Instrukcyjno-Metodycznego Książnicy Podlaskiej zorganizowali w br. konkurs, który polegał na przygotowaniu gry terenowej opartej na dowolnie wybranych elementach literatury z wykorzystaniem nowych technologii np. smartfonów, aplikacji, komunikatorów internetowych.

W pierwszej części konferencji Joanna Trusiuk przedstawiła zasady konkursu, ich uczestników oraz laureatów.

Do konkursu zgłosiło się 7 placówek bibliotecznych (Biblioteka Publiczna w Gródku, Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Zambrowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Choroszczy, Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie, Biblioteka-Centrum Kultury w Szczuczynie, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyszynie).

Komisja konkursowa przyznała nagrody następującym bibliotekom:

- I miejsce – Biblioteka – Centrum Kultury w Szczuczynie,
- II miejsce – ex aequo – Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyszynie oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Zambrowie,
- III miejsce – Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie,

Wyróżnienia przyznano Miejskiej Bibliotece Publicznej w Choroszczy oraz Bibliotece Publicznej w Gródku.

Uczestniczące w konkursie biblioteki wykazały się ogromną kreatywnością. Wykorzystując potencjał nowych technologii, spełniły jednocześnie swą misję upowszechniania wiedzy. Wdrażając usługi, na które powstaje zapotrzebowanie, przyciągnęły kolejnych użytkowników i zaoferowały oryginalne atrakcje dotychczasowym czytelnikom.

Marszałek Województwa Podlaskiego ufundował nagrodę główną – grawerton, nagrodę finansową i rzeczową. Fundatorem pozostałych nagród była Książnica Podlaska oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Okręg Podlaski. Były to m. in.: książki, albumy, gry edukacyjne, dyski pamięci USB, dyplomy.

Kolejnym punktem programu było wystąpienie przedstawicielki Wydawnictwa Dwie Siostry – pani Kingi Kowalskiej, która omówiła dziecięce i młodzieżowe nowości książkowe oraz zapowiedzi wydawnictwa. Przedstawiła również książki poruszające ważne, trudne i delikatne tematy. W swojej prezentacji podkreśliła różną wrażliwość czytelników na problemy, takie jak samotność, niełatwa przyjaźń, tolerancja, uczucia, czy lęk przed starością. W wyczerpujący sposób przedstawiła zalety lektur, które opisują różne spojrzenie na tę samą historię. Wskazała zalety czytania tego rodzaju książek i zaprosiła do korzystania z bogatej oferty wydawnictwa.

Ostatnim punktem programu była prezentacja działań nagrodzonych bibliotek. Dyrektorzy i kierownicy zwyczajnych bibliotek przedstawili zrealizowane inicjatywy przy pomocy przygotowanych prezentacji multimedialnych.

Biblioteka-Centrum Kultury w Szczuczynie do konkursu zgłosiła grę ph. „*Literacki Matrix*”. Przebieg gry zilustrowała bogata w zdjęcia oraz filmy prezentacja. Tematem przewodnim „*Literackiego Matrixu*” była walka z tajemniczym cyfrowym wirusem, celem – znalezienie antidotum, które zatrzyma szalejące maszyny. Projekt był skierowany do mieszkańców Szczuczyna w każdej kategorii wiekowej. Bibliotekarze do przeprowadzenia gry wykorzystali m.in. roboty Photon, aplikacje QR Scanner i Tik Tok, gogle VR. Projekt zawierał najbardziej różnorodne formy zastosowania nowoczesnych technologii w zadaniach skupionych wokół literatury a tym samym w promocji czytelnictwa.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyszynie zaproponowała mieszkańcom swojego miasta „*Grę o królewski tron*”. Polegała ona na przejściu 10 baz i wykonaniu poszczególnych zadań. Tematem przewodnim była postać króla Zygmunta Augusta i jego związki z Knyszynem. Przedsięwzięcie to okazało się niezwyklej podróżą do najciekawszych miejsc związanych z historią Knyszyna, przeplataną zadaniami z użyciem nowoczesnych technologii (smartfonu, Internetu czy komunikatora Messenger). Odbiorcami gry były dzieci i młodzież z Knyszyna w wieku 13-16 lat. Przeprowadzenie inicjatywy byłoby niemożliwe, gdyby nie zaangażowanie wolontariuszy. Biblioteka planuje kontynuację przedsięwzięcia w kolejnych latach.

„*Skarb w bibliotece. Literacki Escape Room*” to tytuł gry przeprowadzonej podczas Nocy Bibliotek przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Zambrowie, która zorganizowana została w oddziale dla dzieci. Wykorzystano wszelkie elementy składające się na wyposażenie biblioteki: regały z książkami, komputery, smartfony, system MAK+ z elektronicznym dostępem do zbiorów bibliotecznych. Literacki pokój zagadek okazał się świetnym sposobem na integrację młodego pokolenia z biblioteką. Przeprowadzenie gry literackiej przysłużyło się promocji biblioteki, a także zmobilizowało pracowników placówki do oswojenia się z nowinkami technologicznymi.

Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie przygotowała „*Literacką podróż do bajek, baśni i legend*”. Komisja konkursowa doceniła precyzyjne przygotowanie

gry wyłącznie w przestrzeni wirtualnej oraz pomysłowość w doborze zadań dla różnorodnych grup wiekowych. Żeby rozpocząć udział w grze należało wejść na stronę internetową biblioteki. Każde zadanie było przygotowane w formie krótkiego filmu umieszczonego na serwisie youtube.com. Aby przejść do kolejnego polecenia wystarczyło kliknąć w link znajdujący się w opisie pod filmem. Przy ostatnim zadaniu znajdował się odsyłacz do quizu końcowego. Uczestnicy gry byli w stałym kontakcie z bibliotekarzem poprzez e-mail i Facebooka.

Wyróżnione biblioteki również przygotowały bardzo ciekawe propozycje. Biblioteka Publiczna w Gródku przeprowadziła grę ph. „*Literacka ulica Chodkiewiczów*”. Przedsięwzięcie było skierowane do młodzieży szkolnej. Miało na celu przybliżenie uczniom twórców związanych z ulicą Chodkiewiczów. Grze towarzyszyła wystawa książek regionalnych twórców. Miejska Biblioteka Publiczna w Choroszczy przygotowała propozycję dla dzieci w wieku 6-10 lat o nazwie „*Literacka gra biblioteczna: Tropem literek*”. Uczestnicy podczas każdego kroku gry, na nośniku jakim był tablet, odtwarzali przygotowane przez bibliotekarkę nagrania audio, które były wskazówkami do zadań. Punktem kulminacyjnym gry było wspólne wystawienie przez dzieci japońskiego teatryku kamishibai.

Nowe technologie na dobre zagościły w bibliotekach zmieniając ich wizerunek, organizację pracy i zakres działań. Zorganizowanie przez Dział Instrukcyjno-Metodyczny Książnicy Podlaskiej opisanego konkursu pokazało, jak ważne a zarazem ciekawe jest łączenie nowoczesności z tradycją-nowych technologii z książką. Nagrodzone biblioteki udowodniły, że są otwarte na innowacje, pełne zapału do pracy oraz energii do działania.

Na zakończenie konferencji głos zabrała Małgorzata Rokicka-Szymańska – przewodnicząca Podlaskiego Okręgu SBP. Podziękowała wszystkim uczestnikom za udział w konkursie i pogratulowała laureatom. Joanna Trusiuk zakończyła spotkanie zaproszeniem do udziału w kolejnych konkursach, szkoleniach oraz webinarjach organizowanych przez Książnicę Podlaską.

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego

Konkurs powiatowy „Zareklamuj swoją bibliotekę”

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku (Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego) wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Białymstoku i przy wsparciu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Okręgu Podlaskiego w Białymstoku, przeprowadziła powiatowy konkurs literacko-fotograficzny pod hasłem „Zareklamuj swoją bibliotekę”. Konkurs skierowany był do bibliotek samorządowych z powiatu białostockiego. Zorganizowano go w oparciu o opracowany regulamin konkursowy, któremu towarzyszył plakat reklamujący dane wydarzenie. Główną ideą konkursu była reklama biblioteki publicznej poszczególnych gmin powiatu białostockiego.

Inicjatorzy konkursu mieli na celu:

- promocję czytelnictwa, zachęcenie użytkowników (bez względu na wiek) do korzystania z usług bibliotek,
- wywołanie pozytywnego wizerunku biblioteki, połączonego z miłą i kompetentną obsługą,
- upowszechnianie informacji o bibliotece, jej zbiorach, roli jaką pełni w środowisku lokalnym i nie tylko,
- pogłębienie zainteresowań marketingowych oraz literackich połączonych z umiejętnościami fotograficznymi,
- uczenie rywalizacji w przyjaznej atmosferze.

Pomysłodawcy przedsięwzięcia pragnęli zachęcić osoby dorosłe, 50+ do wypromowania „magicznego miejsca” w swojej gminie przy pomocy hasła reklamującego daną instytucję, wzbogaconego fotografią biblioteki lub bibliotek działających w danej strukturze.

W konkursie wzięło udział 14 bibliotek samorządowych (na 29 ogólnej liczby bibliotek, w tym: 13 gmin na 15 funkcjonujących na terenie powiatu oraz 3 filie biblioteczne – do organizatora wpłynęło 25 prac fotograficzno-literackich 32 uczestników). Posiedzenie jury oceniające materiały konkursowe odbyło się 17 czerwca 2021 roku w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku. Prace były oceniane przez współpracujących przedstawicieli poszczególnych, wymienionych wcześniej instytucji.

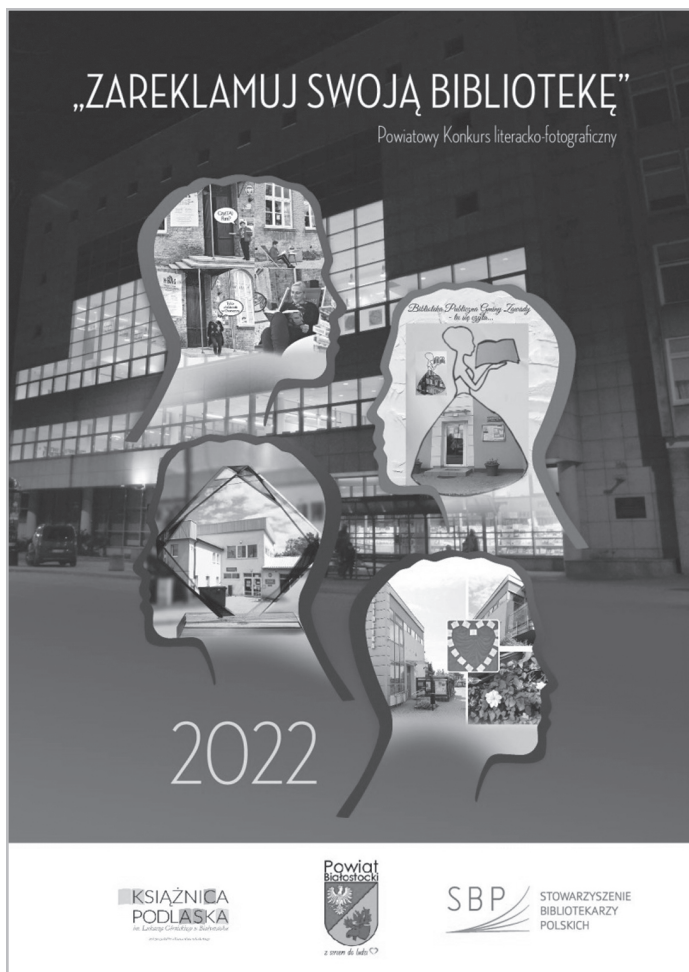
Komisja oceniając prace konkursowe, wzięła pod uwagę walory literackie, plastyczne, a także ich wartość estetyczną. Trzydzieści wybranych prac zostało opublikowanych w Kalendarzu na 2022 rok, który powstał dzięki wsparciu finansowemu i merytorycznemu koalicjantów.

Cztery prace (literacko-fotograficzne) z wybranych placówek najwyżej ocenione przez jury, zostały opublikowane na fanpage'u Książnicy Podlaskiej i współorganizatorów, a także w elektronicznej wersji czasopisma Epea. Ponadto laureatom sfinansowano spotkanie autorskie. Wyróżnione biblioteki: Miejska Biblioteka Publiczna w Choroszczy (I miejsce), Biblioteka Publiczna Gminy Zawady (II miejsce), Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie ex aequo z Centrum Kultury i Rekreacji w Supraślu, Filią Biblioteczną w Sobolewie (III miejsce). Dodatkowo dwie placówki (Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Suraziu oraz Biblioteka Publiczna w Gródku), które typowały do konkursu po kilku uczestników, otrzymały dodatkowo jako wyróżnienie ufundowany wykład literacki zrealizowany przez wykładowcę akademickiego.

Finał konkursu nastąpił w październiku 2021 roku w Książnicy Podlaskiej w Białymstoku.

Organizator dziękuje wszystkim za owocną współpracę we wspieraniu projektu. Uczestnikom składamy podziękowanie za udział w konkursie, kreatywność i pomysłowość, ciekawe i różnorodne prace. Opiekunom merytorycznym (bibliotekarzom) przesyłamy wyrazy wdzięczności za zaangażowanie i fachową opiekę nad konkursowiczami.

Kalendarz na 2022 rok został opracowany graficznie przez Firmę JOTPEG z Białegostoku w oparciu o wybrane przez jury prace konkursowe. Wyróżnione prace przedstawione są na tle fotografii budynku Książnicy Podlaskiej, wykonanej przez Krzysztofa Szymańskiego.

Fot.1 – Pierwsza strona kalendarza pokonkursowego.

Małgorzata Dobkowska

Książnica Podlaska

jury konkursu powiatowego „Zareklamuj swoją bibliotekę”

„Tu się czyta!”

Na konkurs powiatowy „Zareklamuj swoją bibliotekę” dla osób dorosłych (grupa 50+) organizowanego przez Książnicę Podlaską im. Ł. Górnickiego (Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego) oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich – Okręg Podlaski i Starostwo Powiatu Białostockiego napłynęły prace z 14 bibliotek z 13 gmin. Były to zdjęcia i hasła reklamowe, niekiedy dłuższe formy, często rymowane.

Niektóre prace od razu rzucały się w oczy. Komisja konkursowa nie miała większych problemów z uzgodnieniem listy laureatów.

Niniejsza notka nosi tytuł „Tu się czyta”! Jest to fragment dobrego, związanego hasła Pani Henryki Łaskiej dołączonego do świetnego plakatu (odrobinię jednak wzorowanego np. na konkursowym, chodzi o kontury, profile głów, wypełnione książkami, „piśmiennictwem”). Widnieje na nim sylwetka kobiety ubranej w długą, stylową suknię, trzymającą w ręku księgę. Nad nią widnieje napis: „Biblioteka Publiczna Gminy Zawady – tu się czyta”. Obraz ten stanowi bardzo adekwatne wyobrażenie, przedstawienie, które naprawdę można wykorzystać jako szyld, metaloplastykę na gmachu biblioteki. Jest to niezwykle udany projekt wart zrealizowania (czego życzymy)! Zajął II miejsce w konkursie. Gratulacje!

Wspólny, bezpretensjonalny pomysł pań Doroty Wilczyńskiej i Eulalii Rutkowskiej pod hasłem: „Czy(TA) Pani? Tylko z Biblioteki w Choroszczycy” wzbudził uśmiech i sympatię swoją dowcipną formą. Czytelniczki sprytnie wykorzystały leżaczki z „akcji letniej” stojące przed biblioteką i MGCK, pozując na nich z książkami. Hasło kojarzy się bardzo muzycznie, z letnimi, beztrudnymi piosenkami np. „Czy ten pan i pani/ są w sobie zakochani...” lub

„Czy czuje pani cza-czę, czy cza-czę pani zna...”, a nawet starym, przedwojennym przebojem H. Warsa „Czy tutaj mieszka panna Agnieszka...”. Można by zrobić małą wystawę w holu MGCK i bibliotecę z sympatycznych zdjęć zgranego tandemu. – I miejsce. Gratulacje!

Świetny, fotograficzny pomysł miała Pani Bożena Baran, robiąc specjalne zdjęcie Filii Biblioteczej w Sobolewie z siedzibą w Zaściankach. Dzięki jej wyjątkowemu „spojrzeniu” szczególnej modyfikacji uległ jednak niezbyt ciekawy architektonicznie budynek. – III miejsce. Wielkie brawa!

Panie Maria Szczesiul i Agata Bieryło wykonały nieduży kolaż ze zdjęć przedstawiających Miejską Bibliotekę Publiczną w Wasilkowie (z zewnątrz i wewnątrz). Wykorzystały w nim m. in. niedawną, specjalnie ułożoną wystawkę książek i wierszy z okazji Dnia Matki, która była „zaczynem” krótkiego i związłego hasła: „Biblioteka z sercem”. – Również III miejsce.

W gronie wzbudzającym uznanie znalazło się hasło Pani Teresy Łupińskiej z Łap, pomysłowo nawiązujące do nazwy miejscowości: „zŁAPmy się w bibliotecę”. Pomysłowym sformułowaniem było również „Otwieramy książki i umysły!” pań K. Białej i I. Skowrońskiej z Michałowa. Pani W. Karczemna napisała: „Biblioteka Publiczna w Gródku – miejsce do którego zawsze wracasz”. Pani M. Giegiel ukuła zaś sympatyczną frazę „Nasza Biblioteka w Gródku niczym róża w moim ogródku”.

Wśród przesłanych haseł są dość długie (za długie!) teksty i formy wierszowane. Na plakat, zakładkę, reklamę mogą się ewentualnie nadawać po pewnej modyfikacji, zmianach, zastosowaniu skrótów, wydobyciu „esencji”. Trzeba by nad nimi jeszcze odrobinę się zastanowić. Takimi są prace: pań z Juchnowca Kościelnego, p. A. Bystrzewskiej z Gródka, pp. K. Grabowskiej, E. Laskowskiego z Suraza, A. Beneckiej z Zabłudowa. W ulotce, broszurze, folderze można umieścić wypowiedzi p. D. Tracikowskiego z Poświętnego i p. J. Szablowskiego z Suraza, które podobno są już znane wśród lokalnej społeczności. Biblioteki w Gródku i Surazu przesłały największą ilość tekstów.

Nasi Czytelnicy zmobilizowali się. Cieszy ochota z jaką przystąpili do działań. Mamy nadzieję, że ta chęć i entuzjazm, nie tylko do lektury, ale i do innych aktywności społecznych w środowisku pozostaną i że już niedługo spotkamy się przy jakiejś innej, ciekawej i pożytecznej akcji!

Paulina Miłkowska

Książnica Podlaska

„Bajkowe stwory lekiem na wszystkie zmyry”
scenariusz zajęć dla dzieci w wieku przedszkolnym 8-9 lat

Zajęcia przeznaczone są dla dzieci w wieku szkolnym, jako propozycja lekcji bibliotecznej przeprowadzonej on-line i dotyczącej sposobów pokonywania lęków.

Czas trwania zajęć: ok. 30 min

Cele:

Dziecko:

- umie powiedzieć czego się boi i zna sposoby pokonywania lęków,
- umie dopasować bajkowe stwory do ich opisów,
- zna książkę Agnieszki Antosiewicz „Atlas – stwory i potwory”,
- zna wiersz Małgorzaty Strzałkowskiej „Potwór”
- ze zrozumieniem słucha czytanego tekstu,
- zna portal Wordwall.

Formy pracy: indywidualna i grupowa

Metody: swobodna rozmowa, głośne czytanie tekstu, praca na portalu Wordwall.

Pomoce dydaktyczne:

- książka Agnieszki Antosiewicz „Atlas – stwory i potwory”,
- wiersz Małgorzaty Strzałkowskiej „Potwór”,

- przygotowane wcześniej szablony na portalu Wordwalll – połącz w pary, odkryj karty,

Przebieg zajęć:

1. Przywitanie dzieci i swobodna rozmowa wprowadzająca w tematykę zajęć. Dzieci odpowiadają na pytania: Czym jest strach? Czego się boimy? Krótka dyskusja.
2. Zabawa na Wordwall: Czy znasz te stwory – potwory? (Na portalu należy wcześniej przygotować szablon „połącz w pary” – zdjęcie postaci z jej opisem np. smoka wawelskiego, smoka z bajki „Shrek”, bazyliuszka, Mike’a Wazowskiego z „Potwory i spółka”, King Konga itp. Zadaniem dzieci jest dopasowanie postaci do opisu.
3. Każde dziecko kończy zdanie: „Moim ulubionym stworem jest ponieważ...”.
4. Krótkie czytanie tekstu książki Agnieszki Antosiewicz „Atlas – stwory i potwory”. Odpowiedź na pytanie: „Czy znaliście wcześniej te stwory?” „Czy wszystkie stwory są straszne?”
5. Odczytanie wiersza „Potwór”. Dzieci odpowiadają na pytania prowadzącego zajęcia: Czy potwór wyglądał strasznie? Czy należało się go bać? Dlaczego nie spotykał się z ludźmi? Na jaki pomysł wpadł potwór?
6. Wspólne opracowanie metod walki ze strachem. Na portalu Wordwall w szablonie „odkryj karty” przygotowujemy grafikę ze sposobami walki ze strachem, np. przytul misia, zapal światło, zanuć piosenkę, zamknij oczy i wyobraź sobie coś miłego, dodaj do potwora kapelusz z kwiatkami, itp. Dzieci odkrywają numery kart i opisują słownie obrazek.
7. Prezentacja gry planszowej „Potwory do szafy” wyd. Granna.
8. Podziękowanie i zakończenie zajęć.

Anna Źarska-Kopras

Książnica Podlaska

„Miś o czarnym nosku”

scenariusz zajęć dla dzieci w wieku przedszkolnym 5-6 lat

Zajęcia przeznaczone są dla dzieci w wieku przedszkolnym, jako propozycja lekcji bibliotecznej zachęcającej do korzystania z biblioteki z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia.

Czas trwania zajęć: ok. 45-50 min

Cele:

Dziecko:

- zna fragmenty książki „Pamiętnik Czarnego Noska” Janiny Porazińskiej,
- zna historię pluszowego misia,
- umie dopasować bohatera do bajki,
- zapoznaje się z biblioteką i rozumie, że jest to miejsce, gdzie można dowiedzieć się wielu ciekawostek,
- umie opowiadać historię na podstawie ilustracji,
- ze zrozumieniem słucha czytanego tekstu.

Formy pracy: indywidualna

Metody: swobodna rozmowa, głośne czytanie tekstu, zabawa ruchowa, praca plastyczna.

Pomoce dydaktyczne:

- książka „Pamiętnik Czarnego Noska” Janiny Porazińskiej,
- ilustracja (przedstawiająca rysunek, kiedy to ówczesny prezydent Stanów Zjednoczonych, Theodore Roosevelt, będąc na polowaniu, sprzeciwił się zabiciu młodego niedźwiadka),
- ilustracje przedstawiające dowolnie wybrane słynne misie,

- 6 ilustracji przedstawiających przygody misia (mogą to być np. miejsca takie jak plac zabaw, teatr, muzeum lub przedstawiające różne sytuacje np. wizyta u fryzjera, lekarza lub zeskanowane ilustracje z książki „Pamiętnik czarnego noska”),
- przygotowane wcześniej wycięte elementy misia, klej, białe koperty, kredki.

Przebieg zajęć:

1. Przywitanie dzieci i swobodna rozmowa wprowadzająca w tematykę zajęć.
2. Krótkie przedstawienie za pomocą wcześniej przygotowanych plansz historii misia pluszowego.
3. Zabawa: Słynne misie. Prowadzący pokazuje dzieciom ilustracje znanych misi, zadaniem dzieci jest dopowiedzenie w jakiej bajce występował dany miś. Można też dopytać uczestników, czy znają jeszcze inne misie z bajek.
4. Przykładowe ilustracje:
5. Kubuś Puchatek, Niedźwiedź Maszy, Miś Paddington, Gumisie, Baloo z „Księgi Dżungli”, Misie z bajki „Mój brat niedźwiedź”, Po z „Kung Fu Pandy”, Miś Uszatek, Miś Koralgol.
6. Zapoznanie dzieci z Misiem z książki Janiny Porazińskiej i przeczytanie wybranego fragmentu książki np. rozdziału „Kim jestem?”.
7. Zabawa – przygody misia.
8. Prowadzący rozkłada na podłodze 6 ilustracji z miejscami, gdzie udał się miś (mogą to być wybrane miejsca lub zeskanowane ilustracje z książki). Dzieci mogą przechadzać się po sali wokół rozłożonych obrazków. Prowadzący wymienia tylko niektóre elementy znajdujące się na ilustracji. Zadaniem uczestników zabawy jest prawidłowo rozpoznać opisywany obrazek a następnie zatrzymać się przy nim. Przy pomocy prowadzącego chętne dziecko może opisać przygodę misia lub wspólnie wszystkie dzieci opowiadają, co mogło przydarzyć się bohaterowi.

9. Tworzenie własnej pracy plastycznej – list do misia z czarnym noskiem. Na papierowych kopertach dzieci przyklejają wcześniej przygotowane elementy misia i dowolnie kolorują swoją pracę.
10. Podziękowanie i zakończenie zajęć – opcjonalnie rozdanie dzieciom cukierków, naklejek z wizerunkiem misia.

KALENDARZ ROCZNIC 2022

Kalendarz Rocznic 2022 przeznaczony jest dla bibliotek publicznych woj. podlaskiego, jako pomoc przy planowaniu działań kulturalno-oświatowych upowszechniających książki i czytelnictwo.

Opracowano na podstawie materiałów dostępnych w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, „Kalendarium rocznic i wydań” Grażyny Bliskiej oraz stron internetowych – w szczególności portalu Wikipedia.

Wybór i opracowanie: Anna Żarska-Kopras.

Jubileusze:

200. rocznica urodzin Ignacego Łukasiewicza

200. rocznica śmierci Józefa Wybickiego

200. rocznica urodzin Teofila Lenartowicza

100. rocznica urodzin Tadeusza Borowskiego

100. rocznica urodzin Tadeusza Gajcego

100. rocznica urodzin Jerzego Broszkiewicza

STYCZEŃ

1.01. Światowy Dzień Pokoju

1.01. (70) Urodziła się Marta Fox (1952) – poetka, powieściopisarka, eseistka.

2.01. (270) Urodził się Franciszek Zabłocki (1752 – 10.09.1821) – poeta i komediopisarz.

3.01. (130) Urodził się John Ronald Reuel Tolkien (1892 – 2.09.1973) – angielski pisarz i filolog, prekursor literatury fantasy.

- 4.01. (60) Urodził się **Harlan Coben** (1962) – amerykański pisarz, autor powieści kryminalnych.
- 5.01. (90) Urodził się **Umberto Eco** (1932 – 19.02.2016) – włoski pisarz, publicysta i krytyk literacki.
- 6.01. (170) Zmarł **Louis Braille** (4.01.1809 – 1852) – francuski twórca alfabetu dla niewidomych do czytania za pomocą dotyku.
- 7.01. (140) Zmarł **Ignacy Łukasiewicz** (8/23.03.1822 – 1882) – farmaceuta, wynalazca lampy naftowej, pionier przemysłu naftowego (**200. rocznica urodzin**).
- 8.01. (380) Zmarł **Galileusz**, wł. *Galileo Galilei* (15.02.1564 – 1642) – włoski uczonec: astronom, astrolog, matematyk, fizyk doświadczalny, inżynier-wynalazca i filozof, prekursor nowożytnej fizyki.
- 8.01. (55) Zmarł **Zbigniew Cybuski** (3.11.1927 – 1967) – polski aktor teatralny i filmowy, uznawany za jednego z najwybitniejszych i najpopularniejszych polskich aktorów (**85. rocznica urodzin**).
- 8.01. (90) Urodziła się **Anna Zofia Markowa** (1932 – 18.08.2008) – współczesna polska pisarka, poetka, publicystka, autorka tekstów piosenek, laureatka Nagrody Literackiej im. Wiesława Kazaneckiego („Wieczory”, „Matka wiosenna”).
- 9.01. (25) Zmarła **Anna Lisowska – Niepokólczycka** (1.07.1930 – 1997) – autorka powieści oraz słuchowisk dla dzieci i młodzieży.
- 10.01. (130) Urodził się **Melchior Wańkowicz** (1892 – 10.09.1974) – prozaik, publicysta, reporter, mistrz opowieści reportażowej.
- 14.01. (80) Urodził się **Krzysztof Antoni Klenczon** (1942 – 7.04.1981) –kompozytor, wokalista, gitarzysta i akordeonista muzyki rockowej.
- 15.01. (35) Urodził się **Remigiusz Mróz** (1987) – polski prawnik i pisarz, autor powieści.

- 15.01. (185) Urodził się **Walery Łoziński** (1837 – 30.01.1861) – publicysta, powieściopisarz, dramaturg, autor powieści dla młodzieży.
- 15.01. (400) Urodził się **Molier** właśc. Jean Baptiste Poquelin (1622 – 17.02.1673) – najwybitniejszy komediopisarz francuski, aktor i dyrektor teatru.
- 17.01. (290) Urodził się **Stanisław August Poniatowski** (1732 – 12.02.1798) – król Polski w latach 1764–1795, ostatni władca Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
- 18.01. (140) Urodził się **Alan Alexander Milne** (1882 – 31.01.1956) – angielski pisarz, twórca postaci Kubusia Puchatka.
- 21.01. (110) Urodził się **Alfred Szklarski** (1912 – 9.04.1992) – autor książek młodzieżowych, autor cyklu podróżniczo-przygodowego o przygodach Tomka.
- 21.01. **Dzień Babci**
- 22.01. **Dzień Dziadka**
- 22.01. (145) Urodził się **Bolesław Leśmian** (1877 – 5.11.1937) – poeta pochodzenia żydowskiego, czołowy przedstawiciel literatury międzywojnia.
- 23.01. 95. rocznica inauguracji I **Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina** (1927).
- 23.01. (15) Zmarł **Ryszard Kapuściński** (4.03.1932 – 2007) – reportażysta, pisarz, publicysta.
- 25.01. (110) Urodził się **Marian Brandys** (1912 – 20.11.1998) – pisarz, reportażysta, autor książek dla młodzieży.
- 25.01. (140) Urodziła się **Virginia Woolf** (1882 – 28.03.1941) – angielska pisarka i feministka, uważana za jedną z czołowych postaci literatury modernistycznej XX wieku.
- 26.01. (95) Zmarła **Antonina Domańska** (09.1853 – 1917) – powieściopisarka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży.
- 27.01. (190) Urodził się **Lewis Carroll** (1832 – 14.01.1898) – brytyjski pisarz, poeta, autor „Alicji w Krainie Czarów”.

- 28.01. (20) Zmarła **Astrid Lindgren** (14.11.1907 – 2002) – szwedzka autorka literatury dziecięcej (115. rocznica urodzin).
- 28.01. (435) Zmarł **Jan Heweliusz** (28.01.1611 – 1687) – gdański astronom, matematyk i konstruktor instrumentów naukowych.
- 29.01. (60) Urodziła się **Olga Tokarczuk** (1962) – pisarka, eseistka, autorka scenariuszy, poetka, psycholog, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 2018.
- 30.01. (75) Urodził się **Jerzy Plutowicz** (1947) – poeta, eseista.
- 30.01. (115) Urodził się **Jan Kurczab** (1907 – 14.10.1969) – prozaik, publicysta, autor sztuk scenicznych, działacz społeczno – kulturalny.

LUTY

- 1.02. (10) Zmarła **Wisława Szymborska**, właśc. Maria Wisława Anna Szymborska (2.07.1923 – 2012) – polska poetka, eseistka, krytyczka literacka, tłumaczka, felietonistka, laureatka Nagrody Nobla (1996) („Wołanie do Yeti”, „Dwukropek”).
- 2.02. (140) Urodził się **James Joyce** (1882 – 13.01.1941) – angielski pisarz pochodzenia irlandzkiego, autor *Ulisesa*.
- 2.02. (35) Zmarł **Alistair MacLean** (21.04.1922 – 1987) – pisarz szkocki, autor wielu popularnych powieści o tematyce sensacyjnej, kryminalnej i wojennej.
- 6.02. (265) Urodził się **Julian Ursyn Niemcewicz** (1757 – 21.05.1841) – polski dramaturg, powieściopisarz, poeta i pamiętnikarz.
- 7.02. (210) Urodził się **Charles Dickens** (1812 – 9.06.1870) – angielski pisarz, przedstawiciel powieści społ. – obyczajowej.
- 7.02. (155) Urodziła się **Laura Elizabeth Ingalls Wilder** (1867 – 10.02.1957) – amerykańska pisarka, autorka serii książek „Domek”, w której opisała przygody swojej rodziny w okresie wędrówki przez amerykański Dzikie Zachód.
- 7.02. (145) Urodził się **Feliks Nowowiejski** (1877 – 18.01.1946) – polski kompozytor, dyrygent, pedagog, organista-wirtuoz, organizator życia muzycznego, szambelan papieski.

- 7.02. (210) Urodził się **Charles John Huffam Dickens** (pol. Karol Dickens), pseudonim Boz (1812 – 9.06.1870) – angielski powieściopisarz.
- 8.02. (100) Urodził się **Tadeusz Gajcy** (1922 – 16.08.1944) – poeta, prozaik, dramaturg i krytyk literacki.
- 10.02. (60) Zmarł **Władysław Broniewski** (17.12.1897 – 1962) – poeta.
- 14.02. **Dzień Świętego Walentego, Święto Zakochanych**
- 17.02. **Światowy Dzień Kota**
- 19.02. (210) Urodził się **Zygmunt Krasiński** (1812 – 23.02.1859) – poeta romantyczny, dramaturg i filozof.
- 19.02. (100) Urodził się **Władysław Bartoszewski** (1922 – 24.04. 2015) – polski historyk, publicysta, dziennikarz, pisarz, działacz społeczny, polityk oraz dyplomata.
- 19.02. (70) Zmarł **Knut Hamsun**, właśc. Knud Pedersen (1859-1952) – pisarz i dramaturg norweski, laureat Nagrody Nobla (1920).
- 21.02. **Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego**
- 25.02. (180) Urodził się **Karol May** (1842 – 30.03.1912) – niemiecki pisarz, autor powieści dla młodzieży.
- 25.02. (115) Urodził się **Antoni Gołubiew** (1907 – 27.06.1979) – pisarz i publicysta.
- 26.02. (220) Urodził się **Wiktor Hugo** (1802 – 22.05.1885) – francuski poeta, prozaik, dramaturg, członek Akademii Francuskiej.
- 26.02. (130) Urodził się **Julian Ejsmond** (1892 – 29.06.1930) – poeta i bajkopisarz, edytor.
- 26.02. (95) 1927 r. – **Mazurek Dąbrowskiego** został oficjalnie polskim hymnem narodowym.
- 26.02. **Dzień Dinozaura**
- 27.02. (200) Urodził się **Teofil Lenartowicz** (1822 – 3.02.1893) – poeta romantyczny.

- 27.02. (120) Urodził się **John Steinbeck** (1902 – 20.12.1968) – amerykański powieściopisarz, laureat literackiej Nagrody Nobla (1962).
- 27.02. (40) Zmarła **Maria Kownacka** (1894 – 27.02.1982) – autorka książek dla dzieci, tłumaczka z jęz. rosyjskiego, bibliotekarka.
- 28.02. (210) Zmarł **Hugo Kołłątaj** (1.04.1750 – 1812) – działacz i pisarz polityczny, organizator oświaty i reformator bibliotekarstwa polskiego, historyk.
- 29.02. (90) Urodził się **Józef Ratajczak** (1932 – 24.05.1999) – poeta, prozaik, autor książek i sztuk teatralnych dla dzieci.

MARZEC

- 1.03. **Międzynarodowy Dzień Przytulania Bibliotekarza**
- 2.03. (80) Urodził się **John Winslow Irving** (1942) – amerykański pisarz i scenarzysta filmowy.
- 2.03. (40) Zmarł **Philip K. Dick, Philip Kindred Dick** (16.12.1928 – 1982) – amerykański pisarz science fiction.
- 3.03. **Międzynarodowy Dzień Pisarza Światowy Dzień Roweru**
- 4.03. (90) Urodził się **Ryszard Kapuściński** (1932 – 23.01.2007) – reportażysta, publicysta, poeta i fotograf, zwany „cesarzem reportażu”.
- 6.03. (95) Urodził się **Gabriel Garcia Marquez** (1927 – 17.04.2014) – kolumbijski powieściopisarz, dziennikarz i działacz społeczny, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury (1982).
- 7.03. (130) Urodziła się **Maria Niklewiczowa** (1892 – 2.07.1985) – prozaik, autorka książek dla dzieci.
- 7.03. (25) Zmarła **Agnieszka Osiecka** (9.10.1936 – 1997) – poetka, autorka tekstów piosenek, prozaik, dziennikarka, twórcza spektakli teatralnych i telewizyjnych.
- 8.03. **Międzynarodowy Dzień Kobiet**

- 8.03./23.03. (200)** Urodził się **Ignacy Łukasiewicz** (1822 – 7.01.1882) – aptekarz, wynalazca lampy naftowej, pionier przemysłu naftowego (130. rocznica śmierci)
- 10.03. Dzień Mężczyzn**
- 10.03. (200)** Zmarł **Józef Wybicki** (29.09.1747 – 1822) – działacz polityczny, publicysta, autor Mazurka Dąbrowskiego.
- 14.03. (90)** Urodził się **Jerzy Szczygieł** (1932 – 21.08.1983) – pisarz, także dla młodzieży, prozaik.
- 15.03. (35)** Zmarł **Bogusław Kogut** (2.09.1925 – 1987) – prozaik, autor sztuk teatralnych i scenariuszy filmowych.
- 15.03. (90)** Urodził się **Jerzy Hoffman** (1932) – reżyser i scenarzysta filmowy.
- 15.03. (85)** Zmarł **H.P. Lovecraft**, właściwie **Howard Phillips Lovecraft** (20.08.1890 – 1937) – amerykański pisarz, autor opowieści grozy i fantasy, prekursor fantastyki naukowej.
- 16.03. (140)** Urodził się **Jan Antoni Grabowski** (1882 – 19.07.1950) – pisarz, pedagog.
- 19.03. (85)** Urodziła się **Józefa Elżbieta Górską-Dzikowską** (1937) – historyk sztuki, sinolog, podróżniczka, reżyserka i operatorka filmów dokumentalnych, autorka wielu książek, programów telewizyjnych, audycji radiowych, artykułów publicystycznych, a także wystaw sztuki współczesnej.
- 19.03. Międzynarodowy Dzień Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych**
- 19.03. (480)** Urodził się **Jan Zamoyski** (1542 – 3.06.1605) – bibliofil, założyciel bibliotek i drukarni.
- 19.03. (135)** Zmarł **Józef Ignacy Kraszewski** (28.07.1812 – 1887) – pisarz, publicysta, wydawca, historyk, działacz społeczny i polityczny, najpłodniejszy autor w historii literatury polskiej.
- 21.03. (90)** Urodził się **Andrzej Bursa** (1932 – 15.11.1957) – poeta, prozaik, dziennikarz.
- 21.03. Święto Wiosny**

Światowy Dzień Poezji

- 22.03. (190) Zmarł **Johann Wolfgang Goethe** (28.08.1749 – 1832) – niemiecki poeta i dramaturg okresu romantyzmu.
- 22.03. (65) Urodził się **Jacek Kaczmarski** (1957 – 10.04.2004) – poeta, prozaik, piosenkarz.
- 22.03. (75) Urodził się **James Patterson** (1947) – amerykański pisarz, autor thrillerów i powieści kryminalnych.
- 23.03. (65) Zmarł **Juliusz Kleiner** (24.04.1886 – 1957) – historyk i teoretyk literatury, edytor.
- 25.03. **Dzień Czytania Tolkiena**
- 25.03. (90) Urodził się **Wiesław Myśliwski** (1932) – pisarz, dwukrotny laureat Nagrody Literackiej „Nike”
- 27.03. **Międzynarodowy Dzień Teatru**
- 29.03. (85) Zmarł **Karol Szymanowski** (3.10.1882 – 1937) – kompozytor, pianista, pedagog i pisarz (140. rocznica urodzin).
- 30.03. (110) Zmarł **Karol May** (25.02.1842 – 1912) – niemiecki pisarz, autor powieści dla młodzieży.
- 30.03. (165) Urodziła się **Gabriela Zapolska** (1857 – 17.12.1921) – dramatopisarka, powieściopisarka, publicystka.

KWIECIEŃ

- 1.04. (120) Urodził się **Józef Mackiewicz** (1902 – 31.01.1985) – pisarz, publicysta.
- 1.04. (70) Zmarł **Ferenc Molnar** (właśc. Ferenc Neumann) (12.01.1878 – 1952) – węgierski pisarz, autor powieści dla młodzieży.
- 2.04. **Międzynarodowy Dzień Książki Dla Dzieci**
(w rocznicę urodzin Hansa Christiana Andersena)
Światowy Dzień Świadomości o Autyzmie
- 2.04. (90) Urodziła się **Joanna Chmielewska** (właśc. Irena Kuhn) (1932 – 7.10.2013) – pisarka autorka powieści sensacyjnych i satyrycznych.
- 7.04. **Dzień Pamięci o Holokauście**

- Światowy Dzień Służby Zdrowia**
- 9.04 (30) Zmarł **Alfred Szklarski** (21.01.1912 – 1992) – pisarz, autor książek podróżniczo-przygodowych dla młodzieży.
- 11.04. **Dzień Radia**
- 12.04. **Światowy Dzień Czekolady**
- 13.04. **Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej**
Dzień Scrabble
- 14.04. (105) Zmarł **Ludwik Łazarz Zamenhof** (właśc. Eliezer Lewi Samenhof) (15.12.1859 – 1917) – twórca sztucznego, międzynarodowego języka esperanto, lekarz.
- 14.04. (80) Urodziła się **Danuta Wawiłow** (1942 – 29.05.1999) – poetka, prozaik, tłumaczka z jęz. rosyjskiego, autorka książek dla dzieci.
- 15.04. (570) Urodził się **Leonardo da Vinci** (1452 – 2.05.1519) – włoski malarz, rzeźbiarz, architekt, filozof, konstruktor maszyn.
- 15.04. **Światowy Dzień Sztuki**
Międzynarodowy Dzień Rodzin
- 16.04. (50) Zmarł **Yasunari Kawabata** (1899 – 16.04.1972) – japoński pisarz, laureat literackiej Nagrody Nobla (1968).
- 18.04. **Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków**
- 19.04. (140) Zmarł **Karol Darwin** (12.02.1809 – 1882) – angielski biolog, twórca teorii ewolucji.
- 21.04. (40) Zmarła **Halina Rudnicka** (12.10.1909 – 1982) – prozaik, pedagog, autorka podręczników.
- 21.04. (105) Urodziła się **Mira Jaworzakowa** (1917 – 5.10.2009) – pisarka, autorka książek dla dzieci i młodzieży.
- 22.04. **Dzień Ziemi**
- 23.04. **Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich**
- 24.04. (80) Zmarła **Lucy Maud Montgomery** (30.11.1874 – 1942) – kanadyjska pisarka, autorka cyklu o Ani z Zielonego Wzgórza.
- 29.04. **Międzynarodowy Dzień Tańca**

- 29.04. (75) Urodziła się **Stanisława Celińska** (1947) – aktorka i wokalistka.
- 30.04. **Ogólnopolski Dzień Konia**
- 30.04. (390) Zmarł **Zygmunt III Waza** (20.06.1566 – 1632) – król Polski i wielki książę litewski w latach 1587–1632 oraz król Szwecji (panował w latach 1592–1599, zachował tytuł do śmierci w 1632) z dynastii Wazów.

MAJ

- 1.05. **Międzynarodowe Święto Pracy**
- 2.05. (165) Zmarł **Alfred de Musset** (11.12.1810 – 1857) – pisarz francuski.
- Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej**
Dzień Polonii i Polaków za granicą
- 3.05. **Święto Konstytucji 3 Maja**
- 4.05. **Międzynarodowy Dzień Strażaka**
- 4.05. (50) Urodził się **Grzegorz Kasdepke** (1972) – polski pisarz dla dzieci i młodzieży, autor scenariuszy, dziennikarz.
- 6.05. (70) Zmarła **Maria Montessori** (3.08.1870 – 1952) – włoska lekarka, twórczyni systemu wychowania dzieci zw. metodą Montessori.
- 7.05. (155) Urodził się **Władysław Stanisław Reymont** (1867 – 5.12.1925) – właściwie Stanisław Władysław Rejment – pisarz, prozaik, nowelista, laureat literackiej Nagrody Nobla (1924).
- 8.05. (285) Urodził się **Stanisław Trembecki** (1737 – 12.12.1812) – najwybitniejszy polski poeta okresu klasycyzmu, sekretarz królewski.
- 8-15.05. **TYDZIEŃ BIBLIOTEK**
- 8.05. **Dzień Bibliotek i Bibliotekarza**
- 9.05. **Dzień Europy**

- 11.05. (115) Urodziła się **Lucyna Krzemieniecka (właśc. Wiera Zeidenberg)** (1907 – 22.09.1955) – polska pisarka, autorka książek dla dzieci, poetka.
- 14.05. (110) Zmarł **August Strindberg** (22.01.1849 – 1912) – szwedzki powieściopisarz i dramaturg.
- 16.05. (120) Urodził się **Jan Kiepura** (1902 – 15.08.1966) – śpiewak operowy i aktor.
- 16.05. (80) Zmarł **Bronisław Malinowski** (1884 – 16.05.1942) – antropolog, podróżnik, etnolog, socjolog, religioznawca.
- 16.05. (40) Zmarł **Jerzy Krzysztoń** (23.03.1931 – 1982) – prozaik, dramatopisarz, tłumacz.
- 18.05. **Międzynarodowy Dzień Muzeów**
- 19.05. (110) Zmarł **Bolesław Prus (właśc. Aleksander Głowacki)** (20.08.1847 – 1912) – polski powieściopisarz, nowelista, publicysta.
- 23.05. (180) Urodziła się **Maria Konopnicka** (1842 – 8.10.1910) – poetka i nowelistka okresu realizmu, pisarki dla dzieci, publicystki, tłumaczki, działaczki na rzecz praw kobiet.
- 24.05. (50) Urodził się **Michał Choromański** (1904 – 24.05.1972) – prozaik i dramaturg.
- 25.05. (95) Urodził się **Robert Ludlum** (1927 – 12.03.2001) – amerykański pisarz, aktor i producent, autor powieści sensacyjnych.
- 26.05. **Dzień Matki**
- 28.05. (110) Urodził się **Patrick White** (1912 – 30.09.1990) – australijski pisarz, laureat literackiej Nagrody Nobla (1973).
- 29.05. **Dzień Działacza Kultury i Drukarza**
- 31.05. (65) Zmarł **Leopold Staff** (14.11.1878 – 1957) – poeta.

CZERWIEC

- 1.06. **Międzynarodowy Dzień Dziecka**
- 3.06. (120) Zmarł **Adolf Dygasiński** (7.03.1839 – 1902) – powieściopisarz, nowelista, pedagog, publicysta.

- 4.06. (150) Zmarł **Stanisław Moniuszko** (5.05.1819 – 1872) – kompozytor, twórca polskiej opery narodowej.
- 5.06. **Światowy Dzień Środowiska Naturalnego**
- 6.06. (100) Urodził się **Jerzy Broszkiewicz** (1922 – 4.10.1993) – pisarz, autor utworów dla dzieci młodzieży.
- 7.06. (70) Urodził się **Orhan Pamuk** (1952) – turecki pisarz, laureat Nagrody Nobla z dziedziny literatury (2006) („Śnieg”, „Stambuł. Wspomnienia i miasto”).
- 12.06. (25) Zmarł **Bułat Okudźawa** (9.05.1924 – 1997) – rosyjski bard, poeta, prozaik, kompozytor ballad, pieśni lirycznych i satyrycznych, dramaturg.
- 12.06. **Święto Ludowe – Zielone Świątki**
- 19.06. (80) Zmarł **James Matthew Barrie** (9.05.1860 – 1937) – angielski pisarz, dziennikarz i dramaturg pochodzenia szkockiego, autor książek dla dzieci.
- 21.06. **Międzynarodowe Święto Muzyki**
- 23.06. **Dzień Ojca**
- 24.06. (40) Urodził się **Jakub Ćwiek** (1982) – pisarz, publicysta, komik stand-upowy.
- 28.06. (310) Urodził się **Jean-Jacques Rousseau** (1712 – 2.07.1778) – szwajcarski pisarz tworzący w języku francuskim, filozof, pedagog.
- 28.06. (155) Urodził się **Luigi Pirandello** (1867 – 10.12.1936) – dramaturg, powieściopisarz i nowelista włoski, laureat literackiej Nagrody Nobla (1934).
- 30.06. (100) Urodził się **Miron Białoszewski** (1922 – 17.06.1983) – poeta, dramaturg, aktor.

LIPIEC

- 1.07. **Dzień Psa**
- 2.07. (145) Urodził się **Hermann Hesse** (1877 – 8.08.1962) – pseudonim: Emil Sinclair – prozaik, poeta i eseista niemiecki od

- 1919 r. osiadły w Szwajcarii, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury (1946).
- 4.07. (130) Urodził się **Julian Krzyżanowski** (1892 – 19.05.1976) – historyk literatury, folklorysta, edytor.
- 6.07. (60) Zmarł **William Faulkner** (25.09.1897 – 1962) – amerykański powieściopisarz, laureat literackiej Nagrody Nobla (1949).
- 7.07. (30) Zmarła **Seweryna Szmaglewska** (11.02.1916 – 1992) – prozaik, autor książek dla młodzieży i dorosłych.
- 8.07. (90) Zmarł **Aleksander Grin** (23.08.1880 – 1932) – pisarz rosyjski polskiego pochodzenia, syn zesłanego na Syberię polskiego powstańca z 1863 r.
- 11.07. (130) Urodził się **Władysław Anders** (1892 – 12.05.1970) – generał, uczestnik wojny 1920 r. i kampanii wrześniowej 1939 r., dowódca Armii Polskiej w ZSRR, następnie 2. Korpusu, z którym odbył kampanię włoską (Monte Cassino).
- 12.07. (205) Urodził się **Henry David Thoreau** (1817 – 6.05.1862) – amerykański pisarz, poeta i filozof.
- 12.07. (130) Urodził się **Brunon Schulz** (1892 – 19.11.1942) – polski prozaik żydowskiego pochodzenia, grafik, malarz, rysownik i krytyk literacki (80. rocznica śmierci).
- 14.07. (160) Urodził się **Gustaw Klimt** (1862 – 6.02.1918) – austriacki malarz, grafik.
- 16.07. (150) Urodził się **Roald Amundsen** (1872 – 18.06.1928) – norweski badacz polarny, pierwszy zdobywca bieguna południowego.
- 18.07. (65) Urodziła się **Katarzyna Grochola** (1957) – powieściopisarka, dziennikarka.
- 18.07. (205) Zmarła **Jane Austen** (16.12.1775 – 1817) – powieściopisarka angielska.
- 19.07. **Dzień Czerwonego Kapturka**
- 20.07. **Międzynarodowy Dzień Szachów**

- 21.07. (115) Urodził się **Kazimierz Moczarski** (1907 – 27.09.1975) – dziennikarz, pisarz, żołnierz Armii Krajowej.
- 22.07. (70) Urodził się **Marcin Wolski** (1947) – pisarz, dziennikarz, satyryk.
- 23.07. (85) Urodził się **Marian Orłóń** (1932 – 12.12.1990) – prozaik, autor książek dla dzieci.
- 24.07. (220) Urodził się **Aleksander Dumas** (1802 – 5.12.1870) – francuski pisarz i dramaturg.
- 28.07. (210) Urodził się **Józef Ignacy Kraszewski** (1812 – 19.03.1887) – polski pisarz, publicysta, wydawca, historyk, działacz społeczny i polityczny, najpłodniejszy autor w historii literatury polskiej.

SIERPIEŃ

- 1.08. (60) Zmarł **Leon Kruczkowski** (28.06.1900 – 1962) – dramatopisarz, prozaik, publicysta.
- 1.08. (105) Urodziła się **Melania Burzyńska** (1917 – 29.09.2003) – pisarka ludowa.
- 1.08. (35) Zmarła **Pola Negri**, właśc. Apolonia Chałupiec (22.12.1896/3.01.1987 – 1987) – polska aktorka teatralna i filmowa, międzynarodowa gwiazda kina niemego.
- 2.08. (120) Zmarł **Adam Asnyk** (11.09.1838 – 1897) – poeta, dramatopisarz.
- 6.08. (130) Urodziła się **Kazimiera Hłakowiczówna** (1892 – 16.02.1983) – poetka, tłumaczka.
6. 08. (?) (80) Zmarł **Janusz Korczak**, właśc. Henryk Goldszmit (22.07.1878 – 1942) – pedagog, publicysta, pisarz, lekarz, działacz społeczny.
- 8.08. (60) Zmarł **Herman Hesse** (2.07.1877 – 1962) – niemiecki powieściopisarz, eseista, laureat literackiej Nagrody Nobla (1946).
- 8.08. (175) Zmarł **Samuel Bogumił Linde** (11/24. 04. 1771 – 8. 08. 1847) – polski leksykograf, językoznawca i bibliotekarz.

- 9.08. Dzień Miłośników Książek**
- 10.08. (70)** Urodził się **Jerzy Pilch** (1952 – 29.05.2020) – polski pisarz, publicysta, dramaturg i scenarzysta filmowy.
- 11.08. (130)** Urodził się **Władysław Anders** (1892 – 12.05.1970) – generał, polityk, naczelny wódz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.
- 12.08. (320)** Urodził się **Józef Andrzej Załuski** (1702 – 7.01.1774) – biskup kijowski, bibliograf, edytor, pisarz, mecenas nauki i literatury, współzałożyciel pierwszej publicznej biblioteki w Warszawie (Biblioteka Załuskich).
- 13.08. (95)** Zmarł **James Oliver Curwood** (12.06.1878 – 1927) – pisarz amerykański.
- 14.08. (155)** Urodził się **John Galsworthy** (1867 – 31.01.1933) – powieściopisarz i dramaturg angielski, laureat literackiej Nagrody Nobla (1932).
- 14.08. (155)** Urodził się **Artur Oppman** (1867 – 4.11.1931) – poeta okresu Młodej Polski pisujący pod pseudonimem Or – Ot.
- 14.08. (75)** Urodziła się **Danielle Steel**, właśc. **Danielle Fernande Dominique Schuelein-Steel** (1947) – powieściopisarka amerykańska, popularna autorka przeszło stu książek z gatunku literatury dla kobiet, z których duża część doczekała się adaptacji filmowych.
- 15.08. Święto Wojska Polskiego**
- 16.08. (65)** Urodził się **Wiesław Szymański** (1957 – 28.02.2013) – poeta, autor słuchowisk radiowych, publicysta.
- 18.08. (85)** Urodził się **Edward Stachura** (1937 – 24.07.1979) – poeta, prozaik, pieśniarz.
- 19.08. Światowy Dzień Fotografii**
- 20.08. (95)** Urodziła się **Helena Ostaszewska** (1922) – nauczycielka, autorka licznych tomików poetyckich również dla dzieci oraz prozy wspomnieniowej („Dojrzałym spojrzeniem”, „Harcerska dola”).
- 21.08. Światowy Dzień Optymisty**

- 20.08. (175) Urodził się **Bolesław Prus**, właśc. Aleksander Głowacki (1847 – 19.05.1912) – polski pisarz i publicysta okresu pozytywizmu.
- 20.08. (30) Zmarła **Danuta Bieńkowska** (31.01.1920 – 1992) – prozaik, eseistka, autorka książek dla młodzieży, tłumaczka z języka rumuńskiego.
- 22.08. (160) Urodził się **Claude Debussy** (1862 – 25.03.1918) – francuski kompozytor.
- 23.08. (120) Urodził się **Henryk Siemiradzki** (24.10.1843 – 1902) – malarz.
- 23.08. (100) Urodziła się **Zofia Mrozowska** (1922 – 19.08.1983) – polska aktorka
- lub 24.08. teatralna i filmowa, pedagog.
- 24.08. (75) Urodził się **Paulo Coelho** (1947) – brazylijski pisarz i poeta.
- 24.08. (45) Urodził się **John Michael Green** (1977) – amerykański pisarz gatunku young adult i wideobloger.
- 26.08. (45) Urodziła się **Katarzyna Bonda** (1977) – polska pisarka i dokumentalistka, dziennikarka oraz scenarzystka zajmująca się tematyką kryminalną.
- 28.08. **Święto Lotnictwa Polskiego**
Światowy Dzień Czytania Komiksów
- 31.08. (155) Zmarł **Charles Pierre Baudelaire** (9.04.1821 – 1867) – poeta francuski, jeden z prekursorów poezji nowoczesnej.
- 31.08. **Dzień Solidarności i Wolności** obchodzony w rocznicę podpisania porozumień gdańskich.

WRZESIEŃ

- 1.09. **Rocznica wybuchu II wojny światowej (1939).**
- 1.09. (35) Urodziła się **Joanna Myślińska** (1987) – poetka, laureatka licznych konkursów literackich („Wierszobajki Mateuszka”, „Kwiaty”).

- 8.09. Międzynarodowy Dzień Piśmiennictwa**
- 10.09. (65)** Urodził się **Paweł Huelle** (1957) – prozaik, krytyk literacki.
- 14.09. (75)** Urodził się **Jerzy Popiełuszko** (1947 – 19.10.1984) – ksiądz, kapelan „Solidarności” zamordowany przez funkcjonariuszy SB.
- 20.09. Ogólnopolski Dzień Przedszkolaka**
- 21.09. (75)** Urodził się **Stephen Edwin King** (1947) – amerykański pisarz, autor głównie literatury grozy, część swoich książek wydał pod pseudonimem Richard Bachman.
- 21.09. (190)** Zmarł **Walter Scott** (15.08.1771 – 1832) – szkocki adwokat, powieściopisarz i poeta.
- 25.09. (125)** Urodził się **William Faulkner** (1897 – 6.07.1962) – powieściopisarz, nowelista i poeta amerykański, laureat literackiej Nagrody Nobla (1949).
- 26.09. (75)** Zmarł **Hugh Jones Lofting** (14.01.1886 – 1947) – pisarz amerykański, autor książek dla dzieci.
- 27.09. (410)** Zmarł **Piotr Skarga Powęski** (2.02.1536 – 1612) – jezuita, teolog, pisarz i kaznodzieja, czołowy przedstawiciel kontrreformacji, kaznodzieja nadworny Zygmunta III Wazy, rektor Kolegium Jezuitów w Wilnie, pierwszy rektor Uniwersytetu Wileńskiego.
- 27.09. Światowy Dzień Turystyki**
- 29.09. (475)** Urodził się **Miguel de Cervantes Saavedra** (1547 – 23.04.1616) – pisarz hiszpański, autor słynnej satyrycznej powieści o rycerzu – idealistcie Don Kichocie.
- 29.09. (185)** Urodził się **Michał Bałucki** (1837 – 17.10.1901) – powieściopisarz i komediopisarz.
- 29.09. (275)** Urodził się **Józef Wybicki** (1747 – 10.03.1822) – pisarz i polityk, autor słów do Mazurka Dąbrowskiego.
- 29.09. Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania**
- 29.09. (120)** Zmarł **Emil Zola** (2.04.1840 – 1902) – pisarz francuski.

PAŹDZIERNIK

- 1.10. Międzynarodowy Dzień Muzyki
Międzynarodowy Dzień Osób Starszych
- 2.10. Światowy Dzień Zwierząt
- 11.10 (55) Zmarła Halina Poświatowska (9.05.1935 –1967) – poetka.
- 14.10. Dzień Edukacji Narodowej
- 15.10. (205) Zmarł Tadeusz Kościuszko (4.02.1746 – 1817) – polski bohater narodowy, generał, Najwyższy Naczelnik Sił Zbrojnych Narodowych w powstaniu 1794.
- 15.10. Międzynarodowy Dzień Białej Laski
- 16.10. (95) Urodził się Günter Grass (1927 – 13.04. 2015) – pisarz niemiecki, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury (1999).
- 16.10. Dzień Papieski obchodzony w rocznicę wyboru Karola Wojtyły na papieża.
- 17.10. (175) Urodził się Władysław Bełza (1847 – 29.01.1913) – poeta postromantyczny, publicysta, animator życia kulturalnego, oświatowego i prasowego.
- 19.10. (35) Zmarł Igor Newerly, właśc. Igor Abramow-Newerly(24.03.1903 – 1987) – prozaik.
- 20.10. (50) Zmarła Magdalena Samozwaniec (26.07.1894 – 1972) – satyryk, prozaik.
- 24.10. Międzynarodowy Dzień Bibliotek Szkolnych
Światowy Dzień Origami
Dzień Narodów Zjednoczonych, obchodzony w rocznicę uchwalenia Karty Narodów Zjednoczonych w 1945 r.
- 25.10. Dzień Kundelka – nieformalne polskie święto kundelka, czyli wszystkich wielorasowych psów. Data 25 października to również *Dzień Ustawy o Ochronie Zwierząt*, a miesiąc październik jest miesiącem dobroci dla nich.
- 26.10. (45) Urodził się Łukasz Orbitowski (1977) – polski pisarz specjalizujący się głównie w literaturze grozy i fantastycznej.

- 27.10. (90) Urodziła się **Sylvia Plath** (1932 – 11.02.1963) – amerykańska poetka, pisarka i eseistka, zaliczana do grona tzw. *poetów wyklętych*.

LISTOPAD

- 3.11. (90) Urodził się **Zbigniew Cybulski** (1927 – 8.01.1967) – aktor teatralny i filmowy.
- 5.11. **Dzień Postaci z Bajek**
- 5.11. (45) Zmarł **René Goscinny** (14.08.1926 – 1977) – rysownik francusko – polski, jeden z największych twórców komiksu europejskiego.
- 5.11. (85) Zmarł **Bolesław Leśmian**, właśc. Lesman (22.01.1877 podaje się jeszcze datę 1879 – 1937) – poeta, stryjeczny brat Jana Brzechwy.
- 6.11. (70) Urodził się **Michael Cunningham** (1952) – amerykański pisarz i scenarzysta
- 7.11. (155) Urodziła się **Maria Skłodowska-Curie** (1867 – 4.07.1934) – fizyk i chemik, współodkrywczyni polonu i radu, dwukrotna laureatka Nagrody Nobla – w dziedzinie fizyki wraz z mężem P. Curie i H. Becquerelem (1903) i w dziedzinie chemii (1911).
- 10.11. (135) Urodził się **Arnold Zweig** (1887 – 26.11.1968) – niemiecki pisarz i aktywny pacyfista.
- 11.11. **Narodowe Święto Niepodległości Polski**
- 11.11. (510) Urodził się **Marcin Kromer** (1512 – 23.03.1589) – humanista, historyk i pisarz okresu renesansu, teoretyk muzyki, dyplomata, biskup warmiński, jeden z przywódców polskiej kontrreformacji, pisał po łacinie i po polsku.
- 11.11. (100) Urodził się **Kurt Vonnegut Jr.** (1922 – 11.04.2007) – amerykański pisarz i publicysta, tworzący literaturę postmodernistyczną i science fiction (15. rocznica śmierci).
- 12.11. (100) Urodził się **Tadeusz Borowski** (1922 – 3.07.1951) – polski poeta, prozaik, publicysta.

- 12.11. (35) Zmarła **Anna Milska** (14.02.1909 – 1987) – prozaik, publicystka, tłumaczka, autorka licznych adaptacji H. Ch. Andersena oraz baśni i legend różnych narodów świata (wspólnie z W. Markowską).
- 12.11. (120) Urodził się **Jan Marcin Szancer** (1902 – 21.03.1973) – grafika, malarza, scenografa, autora ilustracji w książkach dla dzieci.
- 14.11. **Ogólnopolski Dzień Seniora**
Ogólnopolski Dzień Biblioterapii
- 15.11. (65) Zmarł **Andrzej Bursa** (21.03.1932 – 1957) – poeta, prozaik i dziennikarz.
- 17.11. **Międzynarodowy Dzień Studenta**
- 19.11. (40) Zmarł **Bolesław Mrówczyński** (22.07.1910 – 1982) – prozaik, autor powieści dla młodzieży.
- 20.11. **Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka**
- 21.11. **Światowy Dzień Telewizji**
- 23.11. (95) Zmarł **Stanisław Przybyszewski** (7.05.1868 – 1927) – pisarz okresu Młodej Polski.
- 24.11. (35) Zmarł **Karol Bunsch** (22.02.1898 – 1987) – pisarz historyczny, publicysta i tłumacz literatury angielskiej i niemieckiej.
- 25.11. **Światowy Dzień Pluszowego Misia**
- 28.11. (115) Zmarł **Stanisław Wyspiański** (15.01.1869 – 1907) – dramaturg, poeta, malarz, grafik i architekt.
- 28.11. (80) Urodził się **Jonasz Kofta**, właśc. **Janusz Kafta** (1942 – 19.04.1988) – polski poeta, dramaturg, satyryk, piosenkarz i malarz.
- 30.11. (350) Urodził się **Jonathan Swift** (1667 – 19.10.1745) – irlandzki pisarz, autor utworów satyrycznych.
- 30.11. (205) Urodził się **Theodor Mommsen** (1817 – 1.11.1903) – niemiecki poeta, historyk, prawnik, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury (1902).
- 30.11. **Andrzejki**

GRUDZIEŃ

- 1.12. Światowy Dzień Walki z AIDS**
- 1.12. (155)** Urodził się **Ignacy Mościcki** (1867 – 2.10.1946) – prezydenta RP, chemika, działacza niepodległościowego.
- 3.12. (165)** Urodził się **Joseph Conrad**, właśc. Teodor Józef Konrad Korzeniowski (1857 – 3.08.1924) – brytyjski pisarz polskiego pochodzenia tworzący w języku angielskim.
- 3.12. Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych**
- 4.12. Dzień Górnika-Barbórka**
- 5.12. (115)** Urodziła się **Alina Centkiewicz** (1907 – 11.03.1993) – autorka (wraz z mężem Czesławem Centkiewiczem) książek podróżniczych, głównie o tematyce polarnej.
- 5.12. (155)** Urodził się **Józef Piłsudski** (1867 – 12.05.1935) – polski działacz społeczny i niepodległościowy, żołnierz, polityk, mąż stanu.
- 6.12. Mikołajki**
- 10.12. Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka**
- 13.12. (225)** Urodził się **Heinrich Heine** (1797 – 17.02.1856) – wybitny poeta niemiecki epoki romantyzmu.
- 13.12. Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce (1981-1983)**
- Dzień Księgarza**
- 15.12 Dzień Ludwika Zamenhofa**
- Dzień Herbaty**
- 17.12. (125)** Urodził się **Władysław Broniewski** (1897 – 10.02.1962) – poeta polski, przedstawiciel polskiej liryki rewolucyjnej, uczestnik wojny polsko-bolszewickiej.
- 23.12. (80)** Urodziła się **Krystyna Kofta** (1942) – pisarka, polonistka, plastyczka i felietonistka.
- 24.12. (165)** Zmarł **Stanisław Jachowicz** (17.04.1796 – 1857) – poeta, autor książek dla dzieci, pedagog, dziennikarz, działacz społeczny.
- 25.12. (45)** Zmarł **Charlie Chaplin**, właśc. Charles Spencer Chaplin (16.04.1889 – 1977) – brytyjski aktor i reżyser okresu kina

niemego, później także filmów udźwiękowionych; producent, scenarzysta i kompozytor muzyki filmowej.

- 31.12. (275) Urodził się **Gottfried August Bürger** (1747 – 8.06.1794) – poeta niemiecki, wybitny przedstawiciel okresu „burzy i naporu”.
- (495) Urodził się **Łukasz Górnicki** (1527 – 22.07.1603) – humanista renesansowy, poeta, pisarz polityczny, tłumacz, sekretarz króla Zygmunta Augusta i jego bibliotekarz, starosta tykociński i wasilkowski.

Nagrodzone relacje i recenzje Dyskusyjnych Klubów Książki w województwie podlaskim za II półrocze 2020 r.

Dyskusyjny Klub Książki w Filii Bibliotecznej w Uhowie

Dnia 24 listopada 2020 wraz z czytelniczkami z Filii Bibliotecznej w Uhowie zorganizowałyśmy spotkanie DKK w formie on-line i rozmawiałyśmy o książce Sharon Cameron pt. „Światło ukryte w mroku”.

Jest to zapis autentycznej historii siostr Podgórskich – dziewcząt w wieku 17 i 9 lat – które podczas II wojny światowej, przez kilkanaście miesięcy, ukrywały na strychu swojego domu w Przemyślu trzynaścioro Żydów. W tamtym czasie za taką pomoc groziła im pewna śmierć. Dziewczyny, mimo swojego młodego wieku, odznaczały się niesamowitą odwagą, dojrzałością i codziennie musiały wykazywać się niemałym sprytem, inteligencją oraz zaradnością, aby utrzymać swoich lokatorów przy życiu. Nie było to proste, ponieważ wszyscy ukrywający się Żydzi cierpieli niewygody, powstawały wśród nich konflikty, pojawiały się też problemy zdrowotne oraz finansowe. Każdy z nich chciał dotrzeć do końca wojny. W tych trudnych chwilach sił i otuchy dodawała głównym bohaterkom miłość – zarówno ta siostrzana, jak i uczucie rodzące się między starszą z nich – Stefanią, a Maksem – Żydem.

„Światło ukryte w mroku” dogłębnie nas poruszyło. Sposób narracji prowadzonej z perspektywy starszej z siostr sprawił, że razem z główną bohaterką współodczuwałyśmy strach, ale też niezrozumienie i bezsilność wobec nieludzkich realiów wojny. Byłyśmy również pod niebывałym wrażeniem postawy młodych dziewcząt Podgórskich, które dając schronienie Żydom, każdego dnia

kładły na szali swoje życie i bezpieczeństwo. Jedna z czytelniczek uznała, że siostry stanowiły tytułowe światło ukryte w mroku dla tych Żydów – każda z nas zgodziła się z tym zdaniem. W całej powieści zaskakujący był dla nas obraz społeczności żydowskiej ukazanej w większości w sposób negatywny. Ci, którzy byli ukrywani, mieli podejście roszczeniowe, byli nastawieni tylko na to, aby brać – schronienie, pożywienie, odzież – natomiast od siebie nie wymagali nic, wręcz byli w stanie uprzykrzyć życie Stefanii bezpodstawnymi zarzutami. Co szokujące, w końcowych scenach książki, po wyjściu z ukrycia, niektórzy Żydzi opuszczali dom Podgórskich bez słowa, mimo że dziewczęta ryzykowały dla nich swoje życie przez wiele miesięcy. Czytelniczki były żywo oburzone brakiem wdzięczności za tak niebywały trud i poświęcenie. Wyjątek stanowił Maks Diamant, ponieważ on jeden był w stanie poświęcić siebie dla innych. Jak dowiadujemy się w epilogu, po wojnie został mężem Stefanii. Właśnie epilog z autentycznymi zdjęciami był według Pań bardzo wartościowym dodatkiem, który doskonale uzupełnił historię siostr, Maksa i pozostałych bohaterów powieści.

Lektura zdecydowanie podobała się wszystkim czytelniczkom DKK i wywołała w nas wiele skrajnych emocji. Dlatego czytanie jest takie przyjemne, bo skłania między innymi do dyskusji. Serdecznie polecamy.

Dyskusyjny Klub Książki w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Wasilkowie

Choć nie oszczędza nas pandemia
I bardzo tęsknimy za spotkaniami
Przedszkolaki z „Wesołych robaczków”
Przez komputer spotkały się z nami.

Spotkanie on-line łatwe nie było
Ale wyszło nam znakomicie
Dzieci opowiadań i wierszy słuchały
To było bardzo ciekawe przeżycie!

Nie zabrakło ruchowej rozgrzewki
I rozmowy o walorach czytania
Potem przeszliśmy do dalszej części
Do epiki i poezji słuchania.

Najpierw zimowe opowiadanie
O choince i jej świątecznym zdobieniu
Dzieci chętnie dyskutowały
Każdy w swoim własnym imieniu.

Później był wiersz naszej Podlasianki
O zimie, która samochwałą była
Rozmowa o zimowych wyczynach
Radość wielką dzieciakom sprawiła.

Dyskusja doprawdy fantastyczna była
A na koniec zrobiliśmy małe porównanie
Bo dzieci już dziś mogą się uczyć
Czym różni się od wiersza opowiadanie.

Dyskusje DKK w roku 2020
Tak to właśnie zakończyliśmy
Oby w przyszłym było już lepiej
Tego sobie wszyscy wzajemnie życzyliśmy!

Spotkanie odbyło się 8.12.2020. Omawiane teksty: „Opowieść choinki” ze zbioru Agnieszki Antosiewicz „Jestem przedszkolakiem. Zima” oraz wiersz Jolanty Herman „Zima samochwałą”, ze zbioru „Podlascy twórcy dzieciom”.

Link do fotografii: <https://www.facebook.com/wesolerobachki/posts/4908611482512423>

Dyskusyjny Klub Książki w Dąbrowie Białostockiej

Witam Wszystkich!

Nareszcie wszyscy się doczekaliśmy. Kolejny rok prawie za nami i oto czas na kolejne podsumowanie naszej działalności i spotkań w DKK. Z bardzo aktywną działalnością to może nie jest najlepiej w naszym klubie, za to spotkania są super. Nasze klubowiczki – „babeczki”, jak same o sobie mówią, są wspaniałe. Różni je wiek, wykształcenie, doświadczenia, tak zawodowe jak i rodzinne, ale na spotkaniach dyskutują chętnie na różnorodne tematy. Czasami zastanawiam się nawet skąd one tyle wiedzą. Faktem jest, iż kilka naszych klubowiczek ma za sobą bardzo ciężkie doświadczenia życiowe i osobiste przeżycia, ale to one są między innymi motorem naszego klubu.

Książka, którą polecamy to „Srebrna droga” Stiny Jackson. Książka ciekawa i trochę inna niż wszystkie. Niby to jest kryminał z morderstwem, ale bez policji, prokuratury. Brak w niej całego tego szukania, przesłuchań, dochodzenia prawdy. Jest to historia ludzi niszczonej przez zbrodnie, niewiedzę o losach bliskich, stratę i wynikający z niej ból. Jest to mroczna historia z prowincjonalnej Szwecji. Opowieść stanowi też przestrożę, co może zrobić z ludźmi niewiedza i fanatyzm. Są tu szwedzcy prepersi plus, słuchający amerykańskich podcastów o końcu świata, wierzący w samowystarczalność, stroniący od edukacji i medycyny. Nic jednak nie jest dobre, ani nadmierna wiara w suplementy, ani wiara w społeczeństwo prawie pierwotne. Nikt nie jest samowystarczalny. I to jest piękne przesłanie tej książki, bo bohaterów ratuje... człowieczeństwo, zainteresowanie drugim człowiekiem. Na marginesie jest to ciemny obraz szwedzkiego państwa opiekuńczego.

Anna Lewkowicz, moderatorka DKK w Dąbrowie Białostockiej

Dyskusyjny Klub Książki w Zambrowie

Mimo trwającej epidemii i obowiązujących obostrzeń nasz Dyskusyjny Klub Książki realizuje spotkania w formie stacjonarnej, jeśli to tylko możliwe, albo w formie online.

Jedno ze spotkań w tzw. realu udało nam się zorganizować pod koniec września w gościnnych progach restauracji Cafe Piętro. Uczestniczyło w nim aż dziesięć osób. Taką frekwencję – w dobie zarazy – uznaję za niebywałą odwagę, ale też dowód na to, że ludzie zlaknieni są towarzystwa innych osób, zwłaszcza dzielających podobne zainteresowania i pasje. Dzielenie się nimi w gronie życzliwych osób daje namiastkę normalności i przywraca wiarę w to, że wszystko będzie dobrze i że epidemia kiedyś się skończy. Dużą rolę w podtrzymywaniu morale w tak trudnych czasach odgrywa literatura, która napełnia umysły poczuciem harmonii, jest odtrutką na ponurą codzienność i przenosi w inny wymiar.

W inny wymiar przeniosła nas powieść, o której dyskutowaliśmy we wrześniu podczas spotkania: „Planeta K.” Piotra Milewskiego. Autor zabrał nas bowiem do egzotycznej Japonii, w której spędził kilka lat, pracując w japońskiej korporacji. W książce dzieli się z czytelnikiem swoimi doświadczeniami i obserwacjami, przybliżając japoński etos pracy, nieprzystający do charakterystycznego dla Europejczyków indywidualizmu. Jedną z uczestniczek spotkania, dzieląc się swoją recenzją powieści Piotra Milewskiego, nadała jej motto z Konfucjusza; „Wybierz pracę, którą kochasz, a nie przepracujesz ani jednego dnia więcej w twoim życiu”. Praca jest bowiem głównym motywem, wokół którego koncentruje się życie Japończyków.

Z opisu pięciu lat pracy w japońskiej korporacji bohatera „Planety K.” czytelnik nie dowie się, czy kochał on swoją pracę i jakie miejsce w hierarchii wyznawanych przez niego wartości zajmowała praca. Z korzyścią dla treści przekazu, autor skupił się na szczegółowej, obiektywnej relacji z organizacją i przebiegu działalności korporacji w kulturowo-społecznym kontekście Japonii początków XXI wieku. Z uwagą śledziliśmy codzienne zmagania bohatera, począwszy od dnia rekrutacji do dnia odejścia z firmy. Zszokowała nas uniformizacja, jakiej poddawani są japońscy pracownicy. Służy temu między

innymi strój służbowy, który sprawia, że wszyscy wyglądają identycznie, stając się trybikami w sześciusetosobowym zespole. Tak spuentowała ten aspekt jedna z klubowiczek: „Niepostrzeżenie przyjął rolę strażnika indywidualności, żeby niejako w imieniu bohatera opowieści wyrażać emocje i prowadzić z jego przełożonymi burzliwe rozmowy. Domagałam się prawa do decydowania o sposobie spędzania wolnego czasu, poszanowania prywatności. Walczyłam o uszanowanie życia rodzinnego, które bezduszne dysponowanie czasem bohatera sprowadziło do minimum. Buntowałam się przeciwko zawłaszczaniu kolejnych obszarów jego osobistego życia, nie rozumiejąc potrzeby zdawania szczegółowych relacji z pobyków poza firmą i sensu spędzania weekendów z Prezesem firmy. Poruszona przypadkiem pana B. – który całe życie związał z korporacją i nie umie poza nią żyć, kurczowo trzymając się firmy w obawie, żeby nie podzielić losu tych, którzy odeszli na zasłużoną emeryturę i o których nikt w firmie już nie pamięta – chciałam ostrzec wszystkich pracowników przed skutkami długoletniego poddawania się formowaniu korporacyjnej osobowości. Mimo, że akcja opowieści toczyła się monotonna i w sposób przewidywalny, z zainteresowaniem czytałam kolejne rozdziały, poszerzając moją skromną wiedzę o japońskim społeczeństwie. Emocje powoli opadały. Zrozumiałam, na czym polega fenomen japońskiej pracowitości i zdyscyplinowania. A zaskakujący finał relacji z pięcioletniego pobytu autora na Planecie K. zweryfikował moją ocenę sposobu formowania korporacyjnej społeczności przez zarządzających firmą. Grupy fotografujących się z upodobaniem Japończyków będę odtąd obserwować ze świadomością, że być może jestem świadkiem powstawania dokumentacji do sprawozdania, które po powrocie z wycieczki trzeba złożyć w miejscu pracy” (Zyta Brysacz).

Podczas spotkania nie zabrakło odniesień do polskich realiów i polskiej kultury korporacyjnej. Na korzyść dla japońskiego wzoru pracowitości przemawiała postać prezesa Planety K., który wydał nam się osobowością zaskakująco ludzką, przy całym zatraceniu się w pracy. Z opowiadania bohatera i narratora książki wyłania się obraz szefa jako człowieka o wysublimowanych potrzebach estetycznych, intelektualnych i kulturalnych, rozmiłowanego w sztuce, książkach, podróżach, doceniającego oddanie pracowników, sprawiedliwego i hojnego. Zaskoczył nas jego gest: po wielu latach od odejścia

Piotra z korporacji wysłał mu piękny list z wyrazami wdzięczności za pełną oddania pracę oraz czek będący wyrazem podziękowania, opiewający na niebagatelną dla statystycznego Polaka kwotę. Czy któryś z polskich pracodawców zdobyłby się na taką hojność? Mimowolnie zestawiliśmy ten epizod z tzw. polską zawiścią i mentalnością.

Jak pokazuje zakończenie powieści, nie zawsze możliwe jest jednoznaczne zdefiniowanie czy zaszufładowanie sytuacji i postaw ludzkich, wobec których stawia nas życie. Ten element między innymi przemawia za wartością książki. Autor nie ocenia, nie wydaje opinii, to czytelnik formułuje wnioski.

Na zakończenie wszyscy zgodnie uznaliśmy, że z przyjemnością wzięlibyśmy udział w spotkaniu autorskim z Piotrem Milewskim, autorem „Planety K.”. Tak niejednoznaczna i momentami kontrowersyjna książka domaga się wręcz konfrontacji czytelnika z autorem, który jest jednocześnie jej bohaterem.

Jolanta Chrostowska-Sufa, moderatorka DKK Zambrów

NARODOWY
PROGRAM
ROZWOJU
CZYTELNICTWA

Program Dyskusyjnych Klubów Książki dofinansowano ze środków
Instytutu Książki.

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Okręg Podlaski

Sprawozdanie z działalności ogniw terenowych
Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Okręgu Podlaskiego
w 2020 roku

I. Informacje organizacyjne

1. Liczba członków Okręgu Podlaskiego w 2020 roku – 151 (w tym:
144 kobiet i 7 mężczyzn)

1. Oddział B-stok – 94 (w tym: 87 kobiet, 7 mężczyzn)
2. Oddział Łomżyński – 26 (w tym: 26 kobiet)
3. Oddział Suwalski – 31 (w tym: 31 kobiet)

Do SBP Okręgu Podlaskiego należą bibliotekarze z bibliotek publicznych województwa podlaskiego.

Odnotowano w Okręgu Podlaskim SBP :

- 11 kół, do których należało 151 członków, w tym koło (ilość członków): augustowskie - 8, suwalskie - 23, białostockie - 38, łapskie - 8; powiatowe - 20; monieckie – 10, hajnowskie - 9, bielskie - 4, sokólskie - 5, kolneńskie - 10, łomżyńskie - 16;
- 13 nowo zapisanych członków, a 18 osób odeszło z szeregów SBP (na emeryturę lub zrezygnowało);

- w 2019 – 156 członków , a w 2020 –151 członków , czyli zmniejszyła się liczba członków SBP w stosunku do ubiegłego roku o 5;
- do 35 roku życia – 31 członków czyli 19,3 % (23 w Oddziale Białostockim; 4 w Oddziale Łomżyńskim i 10 w Oddziale Suwalskim).

2. Sprawy organizacyjne

W związku z RODO dokumentacja jest przechowywana w szafie zamkniętej na klucz. Na bieżąco prowadzono aktualizację bazy członków w oparciu o zgłoszone informacje z trzech oddziałów (białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego).

W 2020 roku Zarząd Okręgu Podlaskiego SBP podjął 3 uchwały:

- Uchwała nr 1/2020 z dnia 20.02.2020 roku w sprawie obniżenia wysokości składek członkowskich w Oddziale Białostockim.
- Uchwała nr 2/2020 z dnia 21.03.2020 w sprawie powołania Komisji wyboru Bibliotekarza Roku 2019 województwa podlaskiego.
- Uchwała nr 3/2020 z dnia 22.04.2020 w sprawie powołania Komisji wyboru Bibliotekarza Roku w Polsce 2019, wśród zgłoszonych bibliotekarzy poszczególnych okręgów SBP.

3. Komunikacja pomiędzy strukturami

Na początku 2020 roku zorganizowano spotkanie przedstawicieli Zarządu SBP Oddziału Białostockiego podsumowując 2019 rok, na którym omówiono sukcesy i porażki w działalności. Ponadto przedstawiono wstępne plany na nadchodzący rok.

Kolejne miesiące w roku 2020 były bardzo trudne dla wszystkich. Zaskoczyła nas pandemia SARS-CoV-2, ograniczyła lub utrudniła aktywność bibliotek prawie we wszystkich obszarach ich statutowej działalności. W okresie pandemii kontakty między strukturami ograniczały się najczęściej do rozmów telefonicznych oraz kontaktów e-mailowych.

Najczęstsze kontakty utrzymywano z Oddziałem Suwalskim i Łomżyńskim oraz Miejską Biblioteką w Łomży.

W 2020 roku pomimo zastałej sytuacji staraliśmy się nieco sporadycznie, ale na bieżąco kontaktować z bibliotekami publicznymi miasta Białegostoku oraz samorządowymi województwa podlaskiego. Przedstawicielka Zarządu Okręgu przesyłała cykliczne informacje do poszczególnych struktur SBP Okręgu Podlaskiego, które otrzymywała od Zarządu Głównego SBP. Dodatkowo wysyłano (poczta elektroniczna) do wszystkich bibliotek powiatowych liczne komunikaty branżowe, pozyskiwane z biura SBP. W ostatnim numerze nr 1/2020 biuletynu informacyjno-metodycznego: „Głos Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego”, zamieszczono obszerny materiał, prezentujący wydarzenia zrealizowane w 2019 roku w Okręgu Podlaskim SBP. Nakreślono sylwetki wyróżnionych i nominowanych bibliotekarzy w województwie. Ponadto wybrane informacje o wydarzeniach realizowanych przez Okręg Podlaski wysyłano do Biura SBP z prośbą o zamieszczenie na ich stronie www. Kilka komunikatów SBP opublikowano na podstronie internetowej Książnicy Podlaskiej. Dodatkowo w elektronicznym kwartalniku pt. Serwis Informacyjny Bibliotekarzy Województwa Podlaskiego przekazywano wzmianki nt. działań SBP i polecano wybrane publikacje wydane nakładem stowarzyszenia. Poza tym biblioteki terenowe województwa, które organizowały inicjatywy lokalne, a wspierały je lokalne struktury SBP, zamieszczały wiadomości w swych mediach społecznościowych.

Skarbnik Oddziału Białostockiego był w stałym kontakcie z innymi przedstawicielami SBP Okręgu Podlaskiego, udzielając podpowiedzi w zakresie prowadzenia dokumentacji finansowej.

II. Działalność ogniw terenowych (wg tematów odpowiadającym celom strategicznym SBP)

1. Opiniowanie spraw

W 2020 roku przedstawicielki SBP Okręgu Podlaskiego (w tym: Oddziału Białostockiego oraz Łomżyńskiego) prowadziły z organizatorami oraz dyrektorami instytucji kultury rozmowy telefoniczne, które miały na celu obronę interesów bibliotecznych.

- Prowadzono działania w Oddziale Białostockim w zakresie:
 - opiniowania zamiarów łączenia bibliotek z ośrodkami kultury (gminy: Nowinka, Przerośl, Szypliszki, Szumowo, Suwałki gm. wiejska),
 - opiniowania wniosku w sprawie zamiaru likwidacji Filii Bibliotecznej Gminnej Biblioteki Publicznej w Siemiatyczach, zlokalizowanej w Czartajewie,
 - przygotowano stanowisko w sprawie zamiaru utworzenie Filii Biblioteki Publicznej w Mońkach pod nazwą Mediateka,
 - obrony warunków pracy i płacy zatrudnionych bibliotekarzy oraz utrzymanie liczby placówek sieci bibliotecznej w danej gminie (Suraż, Choroszcz, Gródek),
 - udziału w komisji konkursowej podczas wyboru kandydata na stanowisko dyrektora Biblioteki Publicznej w Suwałkach. Spotkanie przeprowadzono w maju 2020 r.,
 - pozyskania informacji nt. zmian formalno-organizacyjnych w GBP w Michałowie.
- Prowadzono działania w Oddziale Łomżyńskim w zakresie:
 - wydania opinii negatywnej dotyczącej łączenia Biblioteki Publicznej Gminy Łomża z Gminnym Ośrodkiem Kultury;
 - zmiany programu bibliotecznego z Mak+ na Sowę;
 - rozmów dotyczących wsparcia Biblioteki Powiatowej, realizującej swe zadania w MBP w Łomży w zakresie dofinansowania jej działań przez starostwo łomżyńskie.

2. Opiniowanie kandydatów na stanowiska dyrektorów

- Oddział Białostocki
 - przedstawił stanowisko w sprawach związanych z przedłużeniem umów na stanowisku dyrektora biblioteki (Siemiatycze, Grodzisk),
 - wydał dwie pochlebne opinie 2 bibliotekarzom, którzy ubiegali się o stanowisko dyrektora biblioteki terenowej (Łapy),

- Oddział Łomżyński
 - rekomendował na stanowisko dyrektora MBP w Łomży p. Teresy Fromelc-Pawelczyk.

3. Grono przedstawicielek SBP Okręgu Podlaskiego udzieliło anonimowych odpowiedzi na pytania zawarte w sondażu „Sektor książki w okresie pandemii”.

III. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich partnerem instytucji państwowych i samorządowych oraz organizacji pozarządowych w tworzeniu społeczeństwa wiedzy.

1. Formy aktywności struktur SBP

Zaplanowano w 2020 roku 6 szkoleń w Okręgu Podlaskim SBP (w tym: 5 w Oddziale Białostockim i 1 w Oddziale Suwalskim). Zrealizowano jedynie 4 w Oddziale Białostockim pod patronatem SBP. Dwa doskonalenia zawodowe przesunięto na 2021 rok (w Oddziale Suwalskim oraz jedno w kole białostockim).

Oddział Białostocki

Udało się zorganizować doskonalenia zawodowe w trybie stacjonarnym :

- 11.03.2020 w Książnicy Podlaskiej ph. „Budowanie relacji w zespole oraz pozytywna komunikacja z użytkownikiem bibliotecznym”;
- 1.10.2020 w kole sokólskim Oddziału Białostockiego ph.” Partnerstwo między pracownikami. Dobre relacje z czytelnikiem” w Bibliotece Publicznej w Sokółce.

Podczas obu spotkań dodatkowo przedstawiono prezentację multimedialną o przedsięwzięciach SBP Oddziału Białostockiego w latach 2018-2020, aktywizując uczestników do wstąpienia w szeregi stowarzyszeniowe.

Współorganizowano pod patronatem SBP doskonalenia zawodowe wirtualne na platformie Zoom:

- 2.11.2020 konferencję ph. „Literackie inspiracje”
- 4. 12.2020 szkolenie ph. „Region i regionalizm w bibliotekach”.

Zrealizowano „Badanie satysfakcji użytkowników Książnicy Podlaskiej” (przeprowadzone zgodnie z metodą opracowaną przez zespół SBP ds. badania efektywności bibliotek; przygotowano: 700 kwestionariuszy ankiet do wypełnienia, dane surowe i zbiorcze, wykresy i tabele krzyżowe, raport z badań).

Promowano AFBP na dwóch tradycyjnych szkoleniach:

- 12.02.2020 „Badania efektywności bibliotek publicznych – wprowadzone zmiany w 2020 r.” – szkolenie tradycyjne warsztatowe zrealizowane w Książnicy Podlaskiej w Białymstoku, adresowane do nowych pracowników bibliotek publicznych województwa,
- 4.03.2020 przeprowadzono blok szkoleniowy pt. „Wskaźniki funkcjonalności bibliotek publicznych powiatu białostockiego” na spotkaniu bibliotekarzy w powiecie białostockim.

Działania Książnicy Podlaskiej oraz bibliotek terenowych realizowane w partnerstwie z **Oddziałem Białostockim i Okręgiem Podlaskim SBP**:

- konkurs poetycki „Katyń słowo i pamięć” przy udziale: Książnicy Podlaskiej w Białymstoku, Urzędu Marszałkowskiego, SBP (konkurs ogłoszono w lutym, a podsumowano na Ogólnopolskim Czytaniu 5 września w Supraślu);
- wojewódzki konkurs ph. „Literacka gra biblioteczna” (ogłoszony w marcu 2020, a podsumowany w listopadzie) oraz XI E-konferencja Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego „Literackie inspiracje” 2.11.2020 (pod patronatem SBP oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego);
- powiatowy konkurs literacko-plastyczny „Słowo i obraz wokół tożsamości regionalnej” (ogłoszony w czerwcu 2020, a posumowany w grudniu 2020), który zorganizowała Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku (Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego) we współpracy z koalicjantami. Informacje przedstawiono w sieci.

Działania **Oddziału Łomżyńskiego** realizowano w partnerstwie z bibliotekami gminnymi powiatu łomżyńskiego oraz **Miejską Biblioteką Publiczną w Łomży**:

- spotkanie w lutym 2020, podczas którego prezentowano program biblioteczny Sowa; przy okazji omawiano sprawy bieżące i zachęcano bibliotekarzy do wstąpienia w szeregi SBP.

Działania **Oddziału Suwalskiego** realizowano w partnerstwie z Biblioteką Publiczną w Suwałkach. Zrealizowano:

- konkurs „Suwalskie limeryki latem. Edycja XIV” na krótką wierszowaną formę literacką (Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach w czerwcu 2020 r. po raz czternasty ogłosiła wydarzenie wspólnie z Oddziałem Suwalskim, a podsumowanie nastąpiło 05 sierpnia 2020);
- wystawę fotograficzną ph.”Jeszcze będzie przepięknie, jeszcze będzie normalnie” z okazji 75-lecia Biblioteki Publicznej w Suwałkach (realizowano w przestrzeni wirtualnej);
- w ramach akcji Tygodnia Bibliotek przeprowadzono 3 konkursy („Poczytaj bibliotekarzowi...”, „Żywa okładka książki”, „Galeria zwierzaków domowych”); materiały z akcji zamieszczono w sieci;
- działania podczas organizacji Festiwalu Fantastyki „Mroźna Brama”, przygotowano stoisko „Antykwariat pod Szmaragdowym Smokiem”;
- „Noc bibliotek” przygotowano w formie dostępnej online.

Członkowie SBP Oddziału Suwalskiego dbają o grób Jadwigi Towarnickiej (zasłużonej bibliotekarki) pochowanej na Cmentarzu Miejskim.

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Zarząd Oddziału w Łomży aplikował o dofinansowanie projektów :

1. w ramach programu NCK Kultura-Interwencje 2020 na zadanie „Jan Paweł II – Nauczyciel patriotyzmu”;
2. w ramach programu Patriotyzm Jutra realizowanego przez Muzeum Historii Polski w Warszawie na zadanie „Bibliotekarze śladami Jana Pawła II”.

Na oba zadania Oddział w Łomży nie otrzymał dofinansowania.

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Zarząd Oddziału w Białymstoku:

1. było współorganizatorem projektu czytelniczego „Z książką w podróż do świata nauki”, na który Książnica Podlaska pozyskała dofinansowanie z programu MKiDN Partnerstwo dla książki 2020;
2. starało się o dofinansowanie zadania publicznego pt. „Słowo i obraz wokół tożsamości regionalnej”, którego było pomysłodawcą. Wniosek złożono do Zarządu Województwa Podlaskiego Urzędu Marszałkowskiego. Na realizację ww. zadania nie otrzymano dofinansowania.

IV. Integracja środowiska i zwiększenie prestiżu zawodu bibliotekarza.

SBP Okręg Podlaski starał się doceniać zaangażowanie bibliotekarzy w pracy i nie tylko. Dziękował aktywnym bibliotekarzom za ich działania, wydawał pozytywne rekomendacje, nominował do wyróżnień.

Konkurs na Bibliotekarza Roku 2019

Okręg Podlaski SBP przystąpił do organizacji konkursu na Bibliotekarza Roku 2019 (przedsięwzięcie realizowano w dwóch etapach). Do konkursu zgłoszono cztery bibliotekarki bibliotek publicznych. Komisja konkursowa wybrała Bibliotekarzem województwa podlaskiego – Beatę Rogalską. Nie zapomniano również o Dniu Bibliotekarza. Z okazji tego święta wysłano życzenia wszystkim pracownikom bibliotek, a przy sposobności poinformowano o wynikach konkursu Podlaski Bibliotekarz Roku 2019.

Pierwszy etap – w trybie stacjonarnym

21.02.2020 odbyło się posiedzenie Kapituły Okręgu SBP w celu wyłonienia Bibliotekarza Roku 2019. Pięciosobowa komisja oceniła 4 kandydatów. Nominowano do konkursu 3 bibliotekarzy z bibliotek samorządowych i jednego z Książnicy Podlaskiej. Tytuł Bibliotekarza Roku 2019 otrzymała kol. Beata Rogalska z Gminnej Biblioteki Publicznej z Krypna, która uzyskała 15 głosów.

Wszystkim laureatom przekazano dyplomy i upominki, w tym wydawnictwa stowarzyszeniowe. Wysłano do wóldarzy poszczególnych gmin oraz Książnicy Podlaskiej życzenia i gratulacje dotyczące finalistów. Informacje o przebiegu konkursu i jego wynikach przesłano do Starostwa Powiatu Białostockiego, Urzędu Marszałkowskiego oraz zamieszczono na Facebooku Książnicy Podlaskiej.

Drugi etap – w trybie online

Oceny kandydatów do tytułu Ogólnopolski Bibliotekarza Roku 2019 dokonała 3 osobowa kapituła Zarządu Okręgu SBP w trybie pracy zdalnej w dniu 22.04.2020.

Wyróżnienie resortowe

Okręg Podlaski SBP zgłosił do Zarządu Głównego SBP wniosek o nadanie odznaki honorowej SBP/ bibliotekarce z województwa podlaskiego – Małgorzacie Rokickiej-Szymańskiej wnoszącej istotny wkład w rozwój bibliotekarstwa polskiego. Wniosek zostały zaakceptowane przez Zarząd SBP.

Konkurs na hasło Tygodnia Bibliotek 2021

Okręg Podlaski SBP włączył się do propozycji Zarządu Głównego SBP odnośnie stworzenia hasła Tygodnia Bibliotek 2021. Ogłoszono konkurs na ww hasło. Wpłynęło 11 odpowiedzi z 6 bibliotek samorządowych . Najwięcej propozycji wpłynęło z GBP w Krypnie. Powołana trzyosobowa komisja wybrała hasło „Czytaniem zaszczep się na nudę” Wojciecha Muszyńskiego – bibliotekarza Wypożyczalni Głównej Książnicy Podlaskiej.

„Czytaniem zaszczep się na nudę” – Nie ukrywajmy, że głównym tematem poruszonym w mediach (i nie tylko) jest pandemia. Ostatnimi czasy dominują jednak doniesienia o szczepionkach i związanych z nimi nadziejami. W dobie kwarantanny i powszechnej akcji #zostanwdomu króluje inny wirus, a jest nim nuda. Jaka jest na niego szczepionka? Dobra książka. W epoce Netflixa i Social Mediów czytelnicy pokazali, że potrzebują książek. Przekonująco udowodnili to masowymi kolejkami zaraz po pojawieniu się doniesień o zamknięciu Bibliotek, a także telefonami pełnymi pytań o ponowne otwarcie już po zamknięciu. Stąd właśnie taka propozycja hasła.

Tydzień Bibliotek

Tydzień Bibliotek 2020 obchodziliśmy w myśl hasła „Zasmakuj w bibliotece”, które miało szczególne znaczenie w dobie pandemii. Większość przedsięwzięć realizowano on-line, na fanpage’u bibliotek publicznych. Bibliotekarze starali się pracować w nowych okolicznościach, utrzymując więź ze społeczeństwem, odpowiadając na ich potrzeby. Popularyzowano wartości kulturalne, edukacyjne i społeczne, zaznaczając swoją obecność w życiu kulturalnym danego społeczeństwa. Podkreślano rolę bibliotek w rozwoju i edukacji oraz zaprezentowano zawód bibliotekarza. Lansowano nowości wydawnicze, czytano fragmenty utworów, zachęcano do udziału w konkursach, zgaduj-zgadulach, wyświetlano bajki, aktywowano najmłodszych do ilustrowania czytanych utworów (prace były wysyłane do bibliotek zgodnie z założeniami programu).

Oto przykłady :

1. Koło Augustowskie (Oddział Suwalski) publikowało online wiersze pochodzące z tomów poetyckich, które są rezultatem spotkań w ramach cyklu Pogwarki Poetyckie przy Herbatce; ponadto codziennie ukazywało się jedno pytanie dotyczące danej biblioteki (historii, księgozbioru i nas, bibliotekarek). Uczestnicy przesyłali odpowiedzi na adres mailowy; przygotowano nagrody książkowe.
2. Biblioteka w Poświętnem (Oddział Białostocki) prowadziła wiele spotkań, które miały charakter zdalny, podczas których odbiorcom czytano ciekawe historie, przygotowane tematycznie do realizowanego tematu w oparciu o książki Wydawnictwa Literatura. Dodatkowym elementem były różnego rodzaju warsztaty.
3. Biblioteki w gminach: Choroszcz, Krypno (dodatkowo realizowano akcję „Wierszem malowane”), Poświętne, Supraśl, Turośń Kościelna, Zawady (Oddział Białostocki) realizowały akcje „Poczytajki”, „Zostań w domu”.
4. Miejska Biblioteka w Zabłudowie w ramach ogólnopolskiej akcji SBP #Nie zostawiam czytelnika” realizowała działania ph. „Bezpłatne pakiety książek/seniorzy 65+” przekazując paczki książek dla tej grupy odbiorców.

5. Biblioteka w Suwałkach (Oddział Suwalski) bardzo aktywnie realizowała działania na rzecz środowiska lokalnego i promocji biblioteki. Prowadzono akcję „Poczytaj bibliotekarzowi w Tygodniu Bibliotek – tak jak rodzina w dobranocce”, „Żywa okładka książki”, „Stwórz galerię zwierzaków domowych”.

Akcja

Firma Perfekt w koalicji z Okręgiem Podlaskim SBP zrealizowała akcję (od 5-14.XII.2020) „Bądź książkowym Mikołajem”. Pozyskano darczyńców, którzy wsparli biblioteki samorządowe książkami. W sumie w zbiory doposażono 4 biblioteki samorządowe. Zebrane publikacje w ilości ok. 500 egz. przekazano do małych Bibliotek w: Płonce Kościelnej (gm. Łapy, powiat białostocki), Rutce Tartak (powiat suwalski), Filii Bibliotecznej w Drogoszewiczach gm. Śniadowo (powiat łomżyński.) oraz w Jabłonce Kościelnej. Akcja była realizowana przez zaangażowanych członków SBP z Książnicy Podlaskiej. Transportem książek do wytypowanych bibliotek zajęła się Firma Perfekt.

Integracja Oddziału Białostockiego

Grupa 60 osobowa z Oddziału Białostockiego SBP wzięła udział we wspólnym wyjściu na spektakl pt. „Beret – czyli upiór w moherze 2” w Operze i Filharmonii Podlaskiej. Planowaliśmy również w późniejszych terminach inne formy integracji. Jednakże ze względu na zaistniałą sytuację nie doszło do realizacji planów. Zainteresowanym członkom Oddziału Białostockiego SBP zaproponowano w ramach działań kulturalno-oświatowych pakiet dwóch biletów do kina. Osobom, które wyraziły chęć skorzystania z tej oferty zakupiono bilety z półrocznym terminem realizacji. Ponadto w ramach działań edukacyjnych nabyto każdemu członkowi kartę prezentową Empiku, którą należy wykorzystać do końca 2021 roku.

Starano się podtrzymywać nieformalne kontakty z bibliotekarzami, którzy odeszli na emeryturę.

Integracja Oddziału Łomżyńskiego

W marcu 2020 roku zaakcentowano Dzień Kobiet podczas spotkania integracyjnego zorganizowanego w Bibliotece w Podgórzu.

Promocja wizualna SBP

Zarząd Oddziału SBP zdecydował zakupić roll-up SBP służący promocji stowarzyszenia. Opracowaną grafikę wykorzystano do plakatu (który posłużył reklamie), który sukcesywnie przekazano do struktur SBP na Podlasiu. Ponadto we własnym zakresie opracowano „formatkę” SBP do prowadzenia korespondencji na zewnątrz.

V. Zwiększenie dostępu bibliotekarzy do różnych form kształcenia i doskonalenia zawodowego.

Przewodnicząca Okręgu Podlaskiego SBP zachęcała wszystkich do doskonalenia swoich umiejętności, wysyłając komunikaty z Zarządu Głównego SBP służące edukacji, promocji, podnoszące umiejętności zawodowe bibliotekarzy. Pracownicy merytoryczni w miarę możliwości korzystali z przesłanych ofert, chcąc się rozwijać i podążać za zmianami.

Publikacje

Bibliotekarze z obszaru województwa, a wśród nich członkowie SBP, zamieszczali artykuły w periodykach branżowych. Teksty miały charakter informacyjno-metodyczny. W sumie opublikowano 21 artykułów w czasopiśmie: Głos Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego, Bibliotekarzu, Bibliotece Publicznej. Ponadto pracownicy bibliotek samorządowych redagowali informacja o wydarzeniach bibliotecznych w czasopiśmie lokalnych.

Sprawozdanie przygotowano przy współpracy Oddziałów SBP województwa podlaskiego.

Fot. 1 roll-up SBP (źródło archiwum własne)

Katarzyna Węclawska, Paulina Miłkowska

SBP, Książnica Podlaska

Nagrodzeni bibliotekarze województwa podlaskiego

Wiesława Kłosińska

Wiesława Kłosińska pełni obowiązki dyrektora *Biblioteki Publicznej Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu* od 2000 r. Od 2005 r. pełni funkcję przewodniczącej SBP Oddział w Łomży. W 2017 r. weszła w skład Zarządu Głównego SBP.

Aktywnie włącza się w działania inicjowane przez SBP, jak również współpracuje z samorządem, instytucjami kultury, bibliotekami oraz organizacjami pozarządowymi. Wszystkie jej działania służą promocji bibliotekarstwa oraz integracji społeczności lokalnej.

Biblioteka Gminy Łomża w 2020 r. zajęła V miejsce w ogólnopolskim rankingu bibliotek organizowanym przez „Rzeczpospolitą” i Instytut Książek, a także po raz kolejny I miejsce w woj. podlaskim. Wiesława Kłosińska jest organizatorem wielu konferencji, imprez kulturalnych i patriotycznych, konkursów, spotkań promujących książkę oraz bibliotekę. Od 2007 r. w placówkach bibliotecznych na terenie gminy Łomża działają Dyskusyjne Kluby Książki. W ramach projektu „Rozwój usług społecznych w gminie Łomża” w bibliotece funkcjonuje Klub Seniora. Placówka bierze udział w licznych ogólnopolskich akcjach, tj. Narodowe Czytanie, Noc Bibliotek, Cała Polska czyta dzieciom. Od 2013 r. biblioteka gminna wraz z filiami buduje Cyfrowe Archiwum Tradycji Lokalnej.

W 2002 r. Wiesława Kłosińska zapoczątkowała spotkania z sybirakami i od tej pory prężnie współpracuje ze Związkiem Sybiraków. W 2017 r. obok budynku Biblioteki Publicznej odsłonięto pomnik poświęcony pamięci

zesłańców. Wieloletnia współpraca z Sybirakami zaowocowała wydaniem książki pt. „Nieprzemilczana historia” pod redakcją Wiesławy Kłosińskiej.

Z inicjatywy dyrektor biblioteki powstało stowarzyszenie „Nasze Miejsce”, które integruje społeczność lokalną i jest partnerem biblioteki przy realizacji wielu projektów.

Biblioteka Publiczna Gminy Łomża od kilku lat z powodzeniem pozyskuje środki pozabudżetowe na kolejne przedsięwzięcia, m.in. z Programu Rozwoju Czytelnictwa pod hasłem Priorytet 2 Infrastruktura Bibliotek 2016-2020. Działania te pochodzą ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, czy Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

Wiesława Kłosińska dba, aby jej placówka była miejscem upamiętniającym historię małej ojczyzny a jednocześnie nowoczesnym ośrodkiem kulturalnym. Za swoją działalność w zakresie całokształtu dokonań w dziedzinie kultury regionalnej oraz upowszechniania czytelnictwa została uhonorowana w:

2008 r. – Dyplomem Srebrnej Róży (nagroda przyznawana przez Dyрекcję Książnicy Podlaskiej)

2014 r. – Nagrodą Starosty Łomżyńskiego

2016 r. – Odznaką Honorową Sybiraka

2018 r. – Odznaką Honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”

2019 r. – Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków

2021 r. – Odznaką Honorową SBP

Bibliotekarz Roku 2020

Renata Igielska – *Podlaski Bibliotekarz Roku 2020*

Tytuł Podlaskiego Bibliotekarza Roku 2020 trafił do Pani Renaty Igielskiej, członkini Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, która od 2010 kieruje **Oddziałem dla Dzieci Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łomży**. Z MBP związana jest już od 1995 roku. Jak sama stwierdziła: „W bibliotece pracuję już

od ponad 26 lat. Przyszłam tylko na chwilę, zostałam do dnia dzisiejszego”.¹ Za szczególny wkład w edukację dzieci i młodzieży została w 2015 roku uhonorowana, wraz z całym swoim zespołem, Nagrodą Prezydenta m. Łomża. Dwa lata później w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku otrzymała Dyplom Srebrnej Róży za nieustanne zaangażowanie w promocję książki i biblioteki.

Pani Renata Igielska to osoba otwarta na nowe wyzwania i szybko dostosowuje działania Biblioteki do nowej rzeczywistości. Przeniosła do sieci organizowane przez Oddział dla Dzieci coroczne imprezy m. in.: *Lato z Biblioteką 2020*, *Dni Literatury Dziecięcej*, *XVII Ogólnopolski Tydzień Bibliotek* czy *XIX Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom*. Ponadto w mediach społecznościowych regularnie zamieszcza krótkie filmy z zagadkami literackimi, czytаныmi tekstami dla najmłodszych a także recenzje wybranych książek. Zainicjowała również kilka akcji czytelniczych on-line np. *Ciekawostki z życia wielkich ludzi* i konkurs *Literacka Zgaduj-Zgadula* oraz *English Time* – zajęcia edukacyjne, podczas których dzieci mogły uzyskać pomoc w odrabianiu lekcji. Dzięki jej zaangażowaniu stałe imprezy czytelnicze, takie jak *Czytanie na śniadanie*, zostały udostępnione wirtualnie. Uczestniczyła także w nagraniu fragmentów *Balladyny*, które zaistniały w social mediach biblioteki oraz w przestrzeni miejskiej – na monitorach w łomżyńskiej komunikacji.

Pani Renata Igielska zrealizowała również szereg inicjatyw i projektów dedykowanych lokalnemu środowisku. Wymyśliła i koordynowała akcję pod hasłem *HistoGranie* – projekt skierowany do młodzieży z Zespołu Szkół Specjalnych nr 8 w Łomży w ramach 5. Konkursu *Zapraszamy do gry – Lokalne projekty Edukacji Kulturowej*. Współtworzyła i realizowała edukacyjny projekt *Łomżyński Bastion 2020*, który otrzymał dofinansowanie z *Programu Wieloletniego Niepodległa*. Jest również współautorką artykułu *Od Placu Żeglickiego do 3 Maja, czyli o Bibliotece dla Dzieci w Łomży*. Zaangażowała się także w pisanie projektu *Moje miejsce na Ziemi* ph. *Łomżyńskie wędrówki juniora i seniora*.

1 <https://bialystok.tvp.pl/53775599/srebrna-roza-w-bibliotece>
[dostęp dn. 22.08.2021]

Była także organizatorką warsztatów i spotkań dla dzieci w czasie ferii zimowych, a podczas *Nocy Bibliotek* zainicjowała *Ekoquiz* oraz *Nie-ziemskie Koło Fortuny*.

Jako kierownik Oddziału dla Dzieci opracowuje i realizuje wiele inicjatyw promujących czytelnictwo wśród najmłodszych. Nawiązała kontakty z wieloma lokalnymi placówkami edukacyjnymi i instytucjami kultury m. in. Archiwum Państwowym W Białymstoku Oddział w Łomży.

Często bierze udział w szkoleniach zawodowych i konferencjach.

Jest sumienna i bardzo zaangażowana w prace Biblioteki. Dbą zarówno o estetykę, wygląd i funkcjonalność swojej placówki jak i o przyjazną najmłodszym czytelnikom atmosferę. Chętnie podejmuje się nowych wyzwań w związku z promocją czytelnictwa. Jest osobą bardzo życzliwą, troskliwą i pogodną, zawsze chętnie pomaga współpracownikom i czytelnikom.

Serdecznie gratulujemy Pani Igielskiej tytułu Bibliotekarza Roku 2020 i życzymy wielu pomysłów i sukcesów w kolejnych latach pracy.

Jolanta Gąglewska

Jedną z wyróżnionych osób w Ogólnopolskim Konkursie na Bibliotekarza Roku 2020 została Pani Jolanta Gąglewska – główny specjalista ds. metodyki pracy bibliotecznej z **Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w Suwałkach**, członek Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Pani Jolanta jest osobą bardzo kreatywną, kompetentną i otwartą na nowe technologie. Pandemiczne obostrzenia wymusiły na placówkach kultury przeniesienie większości działań do sieci. Bibliotekarze musieli inaczej spojrzeć na promocję czytelnictwa. Prowadzona przez Panią Jolantę strona internetowa suwalskiej biblioteki odnotowała ponad 65 tys. odsłon w samym 2020 roku. Z myślą o najstarszych czytelnikach Jolanta Gąglewska zorganizowała spotkanie on-line pt.: *O ziołowych naparach, herbatkach i naturalnych sposobach na odporność*. Czytelnicy mogli również uczestniczyć w 4 koncertach m.in. z poezją śpiewaną Bolesława Leśmiana. Współorganizowała także w sieci Noc Bibliotek 2020 oraz Tydzień Bibliotek 2020, podczas których przeprowadzono kilka konkursów, wystaw i promocji książek. Wspomniane imprezy miały

ponad 6 tysięcy odsłon na stronie biblioteki i kanale YouTube. Bardzo ciekawą i innowacyjną inicjatywą Pani Jolanty była gra terenowa, w której uczestnicy posługując się GPS-em lub aplikacją poszukiwali na terenie Suwałk skrzynek (tzw. cache) poznając przy okazji główne atrakcje miasta.

Pani Gąglewska zrealizowała również projekty we współpracy ze Stowarzyszeniem Kulturalnym Bibliofil – 75 x biblioteka oraz *Literackie 300-lecie Suwałk*, a także literacko-muzyczne projekty ze środków MKiDN – *Łąka w bibliotece* oraz *Konopnickiej nie czytamy? To zaśpiewajmy!*

Pani Jolanta była także odpowiedzialna za kilka konkursów organizowanych w bibliotece. W *Suwalskich wyliczankach* wzięło udział 37 uczestników. Dzięki jej staraniom Biblioteka po raz pierwszy przeprowadziła eliminacje *Konkursu Recytatorskiego im. Wacława Klejmonta Cudze chwalicie, swego nie znacie... Poeci pogranicza Warmii, Mazur i Suwalszczyzny*.

Dzięki jej staraniom po raz wtóry zorganizowano Piknik na Klonowej, którego uczestnicy jak na prawdziwy piknik przystało, bawili się wspólnie i śpiewali siedząc na kocach

Pani Gąglewska współorganizowała wystawy w suwalskiej Bibliotece np. *Fotografowanie szczęścia. Suwalskie dawne śluby i wesela* – ekspozycję w ramach obchodów 300-lecia Suwałk. Zorganizowała akcję umieszczenia wielkoformatowych plakatów w przestrzeni miejskiej z poezją Marii Konopnickiej a także imprezę *Jeszcze będzie przepięknie, jeszcze będzie normalnie* z okazji 75-lecia Biblioteki. Z kolei dzięki jej współpracy z Biblioteką Śląską w Filii nr 2 pokazano wystawę *Pola widzenia książki*.

We współpracy z Aresztem Śledczym kontynuuje również akcję „Czytam dla Ciebie”, podczas której ojcowie-więźniowie czytają i nagrywają teksty dla swoich dzieci.

Jako metodyk Pani Gąglewska działa również na rzecz lokalnego środowiska bibliotekarskiego. Organizuje liczne szkolenia dla bibliotekarzy z Suwałk i powiatu – m. in. *O promocji ekoczytelnictwa* – w 100-lecie wydania tomu Łąka Bolesława Leśmiana, czy warsztaty w Galerii Fotografii Piotra Malczewskiego w Budzie Ruskiej.

Pani Jolanta Gąglewska jest bardzo zaangażowana w uzupełnianie księgozbiorów, zarówno swojej macierzystej biblioteki, jak i placówek w regionie.

Dzięki współpracy z Ośrodkiem Karta, Uniwersytetem w Białymstoku i wieloma regionalnymi instytucjami, pozyskała ponad 90 publikacji, które wzbogaciły lokalne zbiory. Jej nieustanne zabiegi doprowadziły do zrealizowania remontu w Filii nr 2 i zwiększenia dotacji na działalność biblioteczną przyznawaną przez Starostwo Powiatowe.

Serdecznie gratulujemy Pani Jolancie wyróżnienia i życzymy kolejnych sukcesów!

Monika Turecka

Kolejna ze zgłoszonych do tytułu Bibliotekarza Roku 2020 osób, to Pani Monika Turecka – starszy bibliotekarz **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zabłudowie i Filii Bibliotecznej w Rafałówce**.

W 2020 roku dzięki jej staraniom odnowiono i doposażono Filię w Rafałówce. Pozyskane przez nią fundusze (w wysokości 25.500,00 zł) z programu *Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2020*, pozwoliły na zakup komputerów i tworzenie oraz aktualizowanie bazy on-line zbiorów MBP w Zabłudowie.

Pani Monika Turecka aktywnie promowała książki i czytelnictwo w czasie związanych z pandemią obostrzeń. Koordynowała w sieci *Tydzień Bibliotek* oraz akcję *Cała Polska Czyta Dzieciom*. W ramach inicjatywy *Działajmy razem!* promowała podstawowe zasady bezpieczeństwa w Internecie. We współpracy z Biblioteką Publiczną Powiatu Białostockiego oraz innymi bibliotekami z powiatu realizowała projekt *Kultura w Sieci*, a na stronie www swojej placówki propagowała wydarzenia on-line innych instytucji kultury. Ponadto dzięki jej staraniom MBP w Zabłudowie przystąpiła do Konsorcjum, w którego skład wchodzi Książnica Podlaska i biblioteki powiatu białostockiego, co pozwoliło poszerzyć ofertę Biblioteki o dostęp Legimi.

Monika Turecka pamiętała także o czytelnikach, którzy z różnych przyczyn nie mogli skorzystać z oferty kulturalniej dostępnej w sieci. W ramach ogólnopolskiej akcji SBP *#Nie Zostawiam Czytelnika* zainicjowała bardzo docenioną przez lokalne środowiska akcję skierowaną do seniorów. Projekt

Bezpłatne pakiety książek/Seniorzy 65+ pozwolił wykluczonym cyfrowo czytelnikom, którzy nie mogli uczestniczyć w projektach kulturowych on-line, na stały kontakt z książką. Dzięki jej staraniom zakupiono także wrzutnię biblioteczną, która pozwala na bezpieczny i bezdotykowy zwrot książek. Była również pomysłodawczynią usługi *Książka na telefon*.

W ramach projektu *Kultura na co dzień*, zorganizowała spotkania *Literatura Regionalna* oraz *Film i podróż, czyli jak pokochać miejsca nieoczywiste*. Prowadziła również Kreatywne Soboty oraz zajęcia z cyklu *Kodowanie i programowanie w bibliotece*. Zorganizowała i realizowała także zajęcia terapeutyczne oparte o bajkoterapię i dogoterapię.

Jako moderator Dyskusyjnego Klubu Książki Monika Turecka organizowała bezpieczne spotkania czytelników na świeżym powietrzu. Koordynowała również z ramienia MBP zajęcia i wycieczki dzieci i młodzieży z gminy Zabłudów podczas ferii zimowych i letnich półkolonii. Zachęcała także młodych czytelników do udziału w gminnych i powiatowych konkursach. Jej podopieczni byli laureatami m. in. konkursu *Książnicy Podlaskiej – Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego pod hasłem Słowo i obraz wokół tożsamości regionalnej*.

Bibliotekarka jest bardzo zaangażowana w projekty i otwarta na nowe inicjatywy. W 2020 roku przystąpiła do programu realizowanego przez Fundację Wspierania Zrównoważonego Rozwoju – *Sieć na kulturę w podregionie białostockim*. Aktywnie uczestniczy w szkoleniach i warsztatach stale podnosząc swoje zawodowe kwalifikacje. Publikuje w *Głosie Bibliotek* i regionalnej prasie. Jest doceniana przez środowisko lokalne i ma opinię *niestrudzonego propagatora kultury*.

Pani Monika to niezwykle uprzejma, pogodna, życzliwa osoba, bardzo lubiana zarówno wśród czytelników, jak i innych bibliotekarzy. Serdecznie gratulujemy Pani Monice wyróżnienia i życzymy sukcesów w realizacji kolejnych projektów i planów.

Wiesława Filipkowska

W konkursie na Podlaskiego Bibliotekarza Roku 2020 wyróżniono także Panią Wiesławę Filipkowską – Dyrektora Biblioteki Publicznej w Mońkach, członkini Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Jej wieloletnie starania zaowocowały powstaniem w 2020 roku nowoczesnej Mediateki. Nowa filia powstała ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego oraz funduszy gminnych. W jej wnętrzach funkcjonuje wypożyczalnia dla młodzieży, sala pracy grupowej i konferencyjna, pracownia komputerowa oraz stanowisko z konsolą do gier, a także sala kinowa i hol wystawowy. Zbiory chronione są technologią RFID. Oprócz książek czytelnicy mogą również wypożyczyć gry planszowe, komputerowe oraz filmy.

Z powodu pandemii część działań bibliotecznych przeniesiono do sieci. W 2020 roku w ramach programu *Kultura w sieci* Wiesława Filipkowska zrealizowała projekt *Wirtualna podróż w przeszłość*. Dzięki temu czytelnicy mają do dyspozycji nową stronę www Biblioteki, która dostępna jest także na urządzeniach mobilnych i jest przyjazna dla osób niedowidzących. Pani Dyrektor dbała również o propagowanie lokalnej historii. W ramach w/w projektu Biblioteka nawiązała współpracę z Parafią Matki Boskiej Częstochowskiej i Św. Kazimierza w Mońkach. W efekcie, na stronie biblioteki zamieszczono wirtualny spacer po świątyni z okazji 100-lecia jej istnienia. Ponadto Biblioteka udostępniła mieszkańcom zdigitalizowane dokumenty i wspomnienia a także zorganizowała konferencję naukową.

Zmodernizowana strona internetowa ułatwiła czytelnikom korzystanie z katalogu on-line i zamawianie książek.

W 2020 roku Wiesława Filipkowska zorganizowała 4 imprezy biblioteczne, w których wzięło udział 137 osób a z zajęć edukacyjnych skorzystało ponad 1 000 uczestników. Z powodu wprowadzonych obostrzeń spotkania odbywały się w przedszkolach a lekcje języka angielskiego były prowadzone on-line.

Szczególną uwagę skupiła Pani Dyrektor na projektach skierowanych do młodzieży. Pozyskała środki na kilka ciekawych inicjatyw. Młodzi mieszkańcy

Moniek i okolic wzięli udział w projekcie *Mońki w fotograficznym wehikule czasu*. Z kolei z okazji 55 rocznicy założenia miasta Mońki Biblioteka zorganizowała projekt fotograficzny #55, w ramach którego przeprowadzono warsztaty dla młodzieży, wystawy i sesje fotograficzne oraz stworzono wirtualny album.

Biblioteka w Mońkach zrealizowała również edukacyjne warsztaty „Zaprogramujmy świat!”, „Akademia młodego kodera”. Podczas 4 spotkań dzieci uczyły się programowania robotów Photon, Lego Boost i Ozobot oraz kodowania offline.

Wiesława Filipkowska od wielu lat działa na rzecz lokalnego środowiska. Jest moderatorem Dyskusyjnego Klubu Książki w Mońkach. Dzięki jej staraniom i kontaktom przy Bibliotece działa Uniwersytet Trzeciego Wieku a od 2011 roku są digitalizowane i udostępniane w CATL (obecnie OSA) stare zdjęcia dokumentujące historię Moniek i okolic. Uczestnicząc w programie *Równać Szanse* Biblioteka wydała publikację o przeszłości miasta – *Domy mówią wszystko*. Opublikowano także 4 tomiki poezji monieckich twórców.

Kierowana przez Wiesławę Filipkowską Biblioteka była wielokrotnie nagradzana w konkursach bibliotek publicznych województwa podlaskiego.

Wiesława Filipkowska jest osobą bardzo odpowiedzialną i z powodzeniem współpracuje z lokalnym samorządem i innymi instytucjami kultury. Szereg jej działań ma na celu zachowanie w pamięci lokalnej historii i tradycji. Jest życzliwą osobą i chętnie dzieli się swoim doświadczeniem. Serdecznie gratulujemy wyróżnienia i życzymy dalszych sukcesów zawodowych.

SPRAWOZDANIE CYFROWE Z CZYTELNICTWA ZA 2020 ROK W KSIĄŻNICZY PODLASKIEJ

lp.	NAZWA	Księgozbiór		Liczba tytułów czasopiśm bieżących	Zbiory specjalne	Czytelnicy		Wypożyczenia			Odwiedziny w bibliotece	Liczba udostępnionych czasopiśm	Księgozbiór udostępniony na miejscu	Liczba udzielonych informacji	
		ogółem	przbyło			ubyło	ogółem	do lat 15	ogółem książek	lit. dla dzieci					zb. spec.
1	Filia nr 1	28277	2023	1100	22	350	1935	516	23855	6324	392	10278	288	60	1451
2	Filia nr 2	25469	1289	813	25	266	1716	290	28204	4951	824	11309	982	57	3338
3	Filia nr 3	34422	1919	3028	16	297	1716	404	30338	7102	555	14119	198	6	594
4	Filia nr 4	26841	2928	1074	24	1573	2882	1014	42259	11986	1397	18966	448	251	741
5	Filia nr 5	25302	1643	710	23	835	2295	568	35221	8658	834	14416	996	335	1231
6	Filia nr 6	28268	2137	4329	17	322	2123	349	35354	6010	392	12656	960	39	434
7	Filia nr 7	65007	3131	3185	24	299	3119	1009	46075	14070	471	17888	889	7	5661
8	Filia nr 8	36648	2508	1488	27	800	3108	794	56167	12630	1174	21786	2881	2110	3712
9	Filia nr 9	86872	2512	2680	99	1147	3204	947	63113	12172	823	23329	735	377	2654
10	Filia nr 10	12006	279	517	5	8	526	318	2220	1341	10	1525	45	132	50
11	Filia nr 11	16737	353	1038	14	12	270	154	2044	828	0	3510	413	326	260
12	Filia nr 12	15343	717	280	15	15	508	229	4461	1105	4	3639	388	175	244
13	Filia nr 13	17863	1938	3580	21	270	1772	309	29144	4897	296	10931	988	80	1084
14	Filia nr 14	3250	113	210	4	52	66	0	506	76	0	831	19	305	315
15	Filia nr 15	34114	2610	3056	26	1441	2584	1243	48858	26990	1829	19448	576	165	3094
16	Filia nr 17	18117	1205	700	18	314	1051	250	16295	3412	323	5662	152	24	314
RAZEM/FILIE		474536	27305	27788	380	8001	28877	8394	46114	122552	9324	190193	10958	4449	25177
BIBLIOTEKA GŁÓWNA		707553	24246	2286	3399	115593	10838	133	125205	1781	13903	76830	14411	71721	4936
RAZEM:		11225653	51551	30074	3779	123594	39715	8527	586319	124333	23227	267023	25369	76170	30113

SPRAWOZDANIE CYFROWE ZA 2020 ROK – WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

L.P.	Gmina	Księgozbiór				Zakup książek		Czytelnicy		Wypożyczenia			Odwiedziny w bibliotece	Księg. udost. na miejscu	Zasięg
		ogółem	lit. pięknej dziecięcej	przebyło	użyto	ogółem	na 100 mieszk.	ogółem	do lat 15	ogółem	literatury pięknej dziecięcej	zbiorów specjalnych			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
I.	GRODZKIE														
1.	białostocki	1184101	149540	51551	30074	30413	2,6	39715	8527	586319	124333	23227	267023	76170	3,4
2.	fontyński	207036	48239	5788	2603	4955	2,4	6894	1896	154559	56453	5267	48803	508	3,3
3.	suwalski	176056	39053	5869	10910	4241	2,4	9022	2024	153612	37163	9819	63052	810	5,1
	ogółem	1567193	236832	63208	43587	39609	2,5	55631	12447	894470	197931	38313	378878	77488	3,5
II.	ZIEMSKIE														
1.	Augustów m.	113599	24795	2163	3018	1896	1,7	3770	1197	60981	33049	502	24486	2609	3,3
2.	Augustów (Zarnowo)	45215	15272	1106	1229	947	2,1	1014	574	21260	11179	0	20880	212	2,2
3.	Bargłów	38077	11987	702	445	702	2,5	428	255	7632	2711	0	5744	1172	1,5
4.	Lipsk	21402	6282	593	173	591	2,8	215	36	4053	392	0	1541	101	1,0
5.	Nowinka	23851	7756	632	709	612	2,6	439	230	6255	2940	0	3139	31	1,8
6.	Plaska	19269	6817	416	0	410	2,1	185	44	2525	516	0	2255	13	1,0
7.	Szabin	33393	10467	1058	2139	540	1,6	442	196	11082	3488	0	5708	246	1,3
	augustowski	284806	83376	6670	7713	5698	2,0	6493	2532	113778	54275	502	63753	4293	2,3
1.	Choroszcz	32470	10396	940	1218	940	2,9	859	297	14987	3865	0	5261	139	2,6
2.	Czarna Biał.	46444	11467	1481	1278	1452	3,1	1293	440	33526	11176	48	10487	458	2,8
3.	Dobryzyniewo	11631	2816	393	732	393	3,4	239	49	3180	566	0	612	35	2,1
4.	Grodęk	23521	7044	657	1127	620	2,6	369	146	5070	1022	0	2719	31	1,6
5.	Juchnowiec	36501	10190	1234	5772	973	2,7	1381	465	17722	5827	277	6844	8	3,8
6.	Lapy	109766	22663	1304	7908	1171	1,1	2275	623	29433	9007	1527	17603	1587	2,1
7.	Michałowo	52307	15589	1034	691	1034	2,0	1420	284	11647	2481	0	2803	150	2,7
8.	Poświętne	14611	4421	467	0	419	2,9	361	150	8080	2343	0	5926	25	2,5
9.	Supraśl	39407	11912	4877	2414	3461	8,8	1001	368	13829	2991	109	6338	741	2,5
10.	Suraz	11937	2946	407	810	371	3,1	186	72	4173	1469	0	2575	76	1,6
11.	Turośń Koscielna	23988	7315	294	0	44	0,2	360	161	4305	1683	0	1744	16	1,5
12.	Tykoćcin	26382	7059	693	648	693	2,6	515	148	25962	5830	0	7813	260	2,0
13.	Wasilków	54261	15279	1990	2558	1974	3,6	1647	638	22681	6458	294	8763	0	3,0
14.	Zabłudów	47086	13987	572	547	564	1,2	700	249	10854	2350	0	5611	242	1,5
15.	Zawady	13308	4615	620	0	508	3,8	306	132	3399	868	0	3049	3399	2,3
	białostocki	543002	147699	16923	25703	14617	2,7	12912	4222	208848	57936	2255	88148	7167	2,4
1.	Białsk Podlaski - m.	87679	20320	3248	2470	2977	3,4	2696	1022	47902	13876	657	22664	486	3,1
2.	Białsk P.(Augustowo)	19317	8457	737	13059	737	3,8	528	432	7000	4869	0	5483	472	2,7
3.	Bocki	147709	4387	862	1253	477	3,2	442	184	9202	2749	16	3097	360	3,0

L.P.	Gmina	Kolegobzior				Zakup książek				Czytelnicy				Wypożyczenia				Odwiedziny w bibliotece	Koleg. udost. na miejscu	Załącz
		ogółem	lit. pięknej dziecięcej	przypłyło	użyto	ogółem	na 100 mieszk.	ogółem	do lat 15	ogółem	literatury pięknej dziecięcej	zbiorów specjalnych	ogółem	do lat 15	ogółem	literatury pięknej dziecięcej	zbiorów specjalnych			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18			
4.	Bransk - m.	14496	3227	747	619	747	5,2	488	151	14956	3387	0	5616	250	3,4					
5.	Bransk (Kalinica)	11594	3484	247	2184	247	2,1	145	100	2395	1836	0	1290	227	1,3					
6.	Orla	12500	4709	168	0	168	1,3	190	81	2794	801	0	2114	532	1,5					
7.	Rudka	9539	3548	394	162	390	4,1	232	136	3870	1278	0	2943	183	2,0					
8.	Wyski	18818	6245	522	213	398	2,1	371	166	4798	1827	2	7155	264	2,0					
	bielski	188652	54372	6925	19940	6141	3,3	5092	2272	92917	30623	675	50362	2714	2,7					
1.	Grajewo	52409	12115	1329	1012	1329	2,5	2150	1028	38108	16557	290	9104	601	4,1					
2.	Grajewo (Ruda)	17288	7649	736	435	736	4,1	279	104	5229	2126	0	3808	236	1,6					
3.	Radziłów	18437	4777	527	1621	527	2,9	203	51	2583	562	0	1595	8	1,1					
4.	Radziłów	17123	3764	0	210	210	1,2	582	228	11445	3655	0	5259	315	3,4					
5.	Szczuczyn	29146	7690	932	1349	770	2,6	535	172	6566	1537	0	7417	4190	1,8					
6.	Wąsosz	12907	4002	298	580	295	2,3	247	108	2958	1174	0	1998	14	1,9					
	grajewski	147810	39987	4032	4997	3867	2,6	3996	1689	66889	25591	290	29181	5364	2,7					
	grajewski	86492	19305	2106	1726	1999	2,3	3013	855	55614	13864	5431	24409	67	3,5					
1.	Hajnówka m.	18282	4774	311	753	272	1,5	176	25	3304	311	0	1370	3	1,0					
2.	Białowieża	22444	5517	357	0	357	1,6	402	42	14347	1175	0	2263	43	1,8					
3.	Czeremcha	9748	2694	220	374	220	2,3	136	18	2126	756	0	932	44	1,4					
4.	Czyże	10676	4255	286	629	258	2,4	178	59	2148	521	0	1826	32	1,7					
5.	Dubicze Cerkiew.	11863	3207	233	332	227	1,9	424	128	8333	2220	0	4438	252	3,6					
6.	Kleszczele	7916	2333	449	1998	203	2,6	144	62	2460	429	0	971	0	1,8					
7.	Hajnówka (Dubiny)	27578	7086	569	116	542	2,0	343	105	8211	2053	30	4013	21	1,2					
8.	Narewka	21225	6193	207	2799	167	0,8	256	64	4684	1257	0	2188	24	1,2					
9.	Narewka	216224	55364	4738	8727	4245	2,0	5072	1358	101227	22586	5461	42410	485	2,3					
1.	Końskie	39593	12094	1027	926	1022	2,6	1001	523	13093	5246	94	5737	95	2,5					
2.	Grabowo	10960	3024	156	140	156	1,4	144	80	1920	1098	0	537	2	1,3					
3.	Końskie (Czerwone)	34118	9974	435	505	435	1,3	579	109	8300	3231	0	8335	228	1,7					
4.	Majów Płock	33592	10624	550	693	319	0,9	417	169	4238	1243	0	4717	91	1,2					
5.	Stawiski	12058	4098	225	158	225	1,9	174	55	2426	490	0	783	10	1,4					
6.	Turośl	26300	8495	520	127	497	1,7	659	325	10403	4306	0	7466	63	2,5					
	kołneński	156621	48309	2913	2549	2654	1,7	2974	1261	40380	15614	94	27575	489	1,9					
1.	Jedwabne	20059	7861	356	598	319	1,6	263	118	4154	1730	0	1278	10	1,3					
2.	Łomża (Podgórze)	111951	38143	2198	6401	1685	1,5	1401	609	28969	9494	208	12646	1476	1,3					
3.	Miastkowo	21724	6910	490	4	484	2,2	300	97	4134	1476	0	2829	107	1,4					
4.	Nowogród	19064	6524	445	187	365	1,9	496	179	11336	4010	0	4166	20	2,6					
5.	Piatnica	31738	10043	553	305	545	1,7	784	386	17417	7166	0	9365	157	2,5					

L.P.	Gmina	Księgozbiór				Zakup książek		Czynności		Wypożyczenia				Księg. udotn. na miejscu	Zasięg
		ogółem	lit. pięknej drzewcej	przełożył	użyło	ogółem	na 100 mieszk.	ogółem	do lat 15	ogółem	literatury pięknej dziecięcej	zbiorów specjalnych	Odweźdżiny w bibliotece		
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
6.	Przytuły	12517	4507	209	156	209	1,7	101	40	2008	476	0	546	0	0,8
7.	Śniadowo	28302	12126	911	0	911	3,2	710	487	20473	12457	0	6504	36	2,5
8.	Wilna	27688	8308	567	278	567	2,0	185	62	2568	1085	0	733	15	0,7
9.	Złobina	31310	7577	564	562	388	1,2	544	235	7300	2465	0	4570	152	1,7
	Łomżyński	304353	101999	6293	8491	5473	1,8	4784	2213	98359	40359	208	42687	1973	1,6
1.	Goniadz	15691	4784	373	231	338	2,2	138	35	1873	345	0	982	61	0,9
2.	Jasionówka	14058	3588	340	399	340	2,4	220	94	4495	1793	0	2553	57	1,6
3.	Jaswiły	25123	9608	660	620	627	2,5	271	88	9217	3302	0	4156	108	1,1
4.	Kryszyn	20770	7563	485	342	474	2,3	568	200	7635	3093	0	3559	38	2,7
5.	Krywno	28148	9915	1845	2313	846	3,0	708	273	17668	8128	48	6538	4	2,5
6.	Monki	45825	13415	1596	6363	1534	3,3	1328	511	26559	6974	79	16082	76	2,9
7.	Trzcianne	17470	6365	369	0	369	2,1	225	118	2798	1328	0	4021	452	1,3
	miejscowi	167085	55238	5668	10268	4528	2,7	3458	1319	70245	24963	127	37891	796	2,1
2.	Sejny m.	45481	6871	898	1309	809	1,8	819	188	12564	1958	0	5528	12	1,8
3.	Giby	21260	5372	21	506	21	0,1	71	13	644	126	0	259	22	0,3
4.	Krasnopol	17056	3319	258	0	258	1,5	351	81	3817	860	0	2289	34	2,1
5.	Puńsk	19160	5453	274	2276	239	1,2	209	45	2211	360	1	1163	153	1,1
6.	Sejny gm. sejmicki	15443	3720	617	452	614	4,0	124	66	1846	596	0	589	5	0,8
	sejmicki	118400	24755	2068	4543	1941	1,6	1574	393	21082	3900	1	9828	226	1,3
1.	Sejmiatycki m.	80290	20782	2009	1288	1731	2,2	2598	837	37302	12310	326	20833	141	3,2
2.	Drohiczyn	47372	16189	746	0	746	1,6	437	207	7627	2860	0	2690	53	0,9
3.	Działdowice	12000	3452	121	1217	121	1,0	161	48	1449	715	0	1168	607	1,3
4.	Grodzisk	10513	2395	162	100	162	1,5	110	33	1129	181	0	372	35	1,0
5.	Mielnik	23880	7132	759	770	708	3,0	379	106	15348	3966	246	6222	80	1,6
6.	Milejczyce	14253	4376	205	0	205	1,4	151	38	3124	1248	0	349	30	1,1
7.	Nurzec Stacja	11970	3299	637	1497	475	4,0	356	119	5287	1159	7	6589	8	3,0
8.	Perlejewo	9619	2936	170	671	160	1,7	173	78	4304	1816	0	1320	186	1,8
9.	Sejmiatycki	31660	11317	4648	4338	310	1,0	332	192	7953	4312	0	3541	594	1,0
	sejmiatycki	241577	71878	9457	9881	4618	1,9	4697	1658	83523	28567	579	43084	1734	1,9
1.	Dąbrowa Biał.	52872	14272	1491	880	1401	2,6	1003	356	19796	5632	0	8795	486	2,1
2.	Janowo	18402	4770	647	890	612	3,3	384	149	14943	5057	0	6438	759	2,1
3.	Kopcin	15670	2716	728	523	607	3,9	216	49	4427	906	4	2143	12	1,4
4.	Kuznica	15888	2987	509	0	509	3,2	172	14	4692	593	0	1276	3	1,1
5.	Kuznica	20750	4747	566	0	566	2,7	515	139	8913	1752	31	4005	332	2,5
6.	Nowy Dwór	11860	3484	223	0	223	1,9	201	69	6860	3042	0	3136	56	1,7

L.P.	Gmina	Kolegobzior				Zakup książek		Czytelnicy		Wypożyczenia				Odwiedziny w bibliotece	Koleg. udost. na miejscu	Zasięg
		ogółem	lit. pięknej dziecięcej	przypłyło	użyło	ogółem	na 100 mieszk.	ogółem	do lat 15	ogółem	literatury pięknej dziecięcej	zbiorów specjalnych				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
7.	Sidra	16011	5382	199	0	199	1,2	97	8	3570	733	0	1635	29	0,6	
8.	Sokołka	107858	22118	3325	1835	2856	2,6	2486	784	54827	14653	464	21193	849	2,3	
9.	Stuchnowa	21798	6933	417	317	417	1,9	413	110	4581	956	0	2174	106	1,9	
10.	Studzianowo sokolski	26529	9264	389	742	339	2,5	428	253	8420	4012	0	3194	48	1,6	
1.	Bakalarzewo	307438	76673	8494	5095	7729	2,5	5915	1933	131029	37336	499	53989	2680	1,9	
2.	Filipowo	163895	4368	365	620	365	2,2	379	141	5680	1453	0	2894	9	2,3	
3.	Jeleniewo	132333	3735	308	0	276	2,1	162	56	5711	1623	0	1872	34	1,5	
4.	Przeosił	22672	8365	393	357	392	1,7	299	107	5348	1777	0	2773	203	1,3	
5.	Raczki	26938	8440	1640	3964	1630	6,1	561	187	12559	3586	0	4118	0	2,1	
6.	Rutka Tartak	11425	3944	171	0	144	1,3	167	70	1255	257	0	654	0	1,5	
7.	Suwalki (Płociczno)	33201	10003	658	68	599	1,8	548	218	7488	2495	0	3434	291	1,7	
8.	Szypłiszki	29865	10199	617	1291	560	1,9	470	347	4690	2753	0	6295	334	1,6	
9.	Wiąziny	12730	4010	529	256	451	3,5	435	177	6923	1646	0	7318	1065	3,4	
	suwalski	184838	57625	5504	7944	5013	2,7	3293	1385	60502	20354	0	33016	2003	1,8	
1.	Wysokie Maz. m.	35607	11333	1106	4028	1091	3,1	659	195	9636	1659	0	3747	50	1,9	
2.	Ciechanowice	27981	8528	736	0	526	1,9	823	334	7248	2778	18	6140	14	2,9	
3.	Czyżew	25676	8715	571	1845	513	2,0	503	266	8566	3330	0	3743	0	2,0	
4.	Klukowo	25156	7279	748	594	440	1,7	357	125	3389	799	0	2095	0	1,4	
5.	Kobylin-Borzyny	15540	4284	418	0	418	2,7	219	60	4110	879	0	1289	27	1,4	
6.	Kulesze Koscielne	14195	4100	305	224	297	2,1	100	24	4688	1562	0	1035	30	0,7	
7.	Nowe Piekuty	5907	1633	324	0	261	4,4	138	51	1515	637	0	1512	24	2,3	
8.	Sokoły	21007	6799	731	266	653	3,1	336	147	5337	1460	2	3141	382	1,4	
9.	Szepletowo	21155	5083	520	635	505	2,4	146	25	3327	413	0	848	0	0,7	
10.	Wys. Maz (Jablunka K.)	1595	336	680	0	604	37,9	116	62	1978	1345	0	1050	0	7,3	
	wysokomazowiecki	194119	58090	6139	7592	5308	2,7	3397	1289	49794	14862	20	24600	527	1,7	
1.	Zambrow m.	66849	20163	1868	891	1684	2,5	2002	708	29444	7935	146	10436	1902	3,0	
2.	Kolaki Koscielne	12547	3487	274	274	2,2	2,2	96	19	1275	202	0	605	9	0,8	
3.	Rutki-Kossaki	18642	6442	604	0	604	3,2	160	39	4245	1085	0	1908	47	0,9	
4.	Szumowo	21407	6340	659	195	655	3,1	204	86	3322	1171	0	1225	34	1,0	
5.	Zambrow (Osowiec)	9724	3662	379	0	379	3,0	138	113	2089	1423	0	1169	8	1,4	
	zambrowski	129169	40094	3784	1315	3596	2,8	2600	965	40375	11816	146	15343	1990	2,1	
	ogół.pow.ziemskie	3210082	915454	89608	124758	75428	2,3	66257	24489	1178948	388782	10857	561817	32441	2,0	
	OGÓLEM	4777275	1152286	152816	168345	115037	2,4	121888	36936	2073418	586713	49170	940695	109929	2,6	

SPRAWOZDANIE Z ROZWOJU CZYTELNICTWA ZA PÓŁROCZE 2021 R. – KSIĄŻNICA PODLASKA

Lp.	NAZWA	Czytelnicy		Wypożyczenia		Stan zbiorów				Wpływy (książki)	Ubytki w l półroczu (książki)	Zakup zbiorów ogółem
		ogółem	do lat 15	księgozbiór ogółem	lit. i język specjalnych	Księgozbiór		Zbiory specjalne				
						ogółem	lit. pisma darcieca	ogółem	specjalne			
1.	Filia Biblioteczna nr 1	1 300	360	16 932	5 809	195	28 445	7 304	386	479	311	290
2.	Filia Biblioteczna nr 2	1 227	221	19 609	3 835	446	25 704	4 991	298	548	313	389
3.	Filia Biblioteczna nr 3	1 487	349	21 770	5 456	464	34 491	8 058	356	823	754	451
4.	Filia Biblioteczna nr 4	2 216	770	23 642	7 344	903	27 474	7 625	1 841	923	290	651
5.	Filia Biblioteczna nr 5	1 412	320	18 131	4 992	269	25 417	6 763	887	565	450	406
6.	Filia Biblioteczna nr 6	1 549	207	20 826	3 597	344	28 366	6 110	354	541	443	383
7.	Filia Biblioteczna nr 7	2 536	790	29 660	8 898	274	65 079	22 565	367	922	850	482
8.	Filia Biblioteczna nr 8	2 505	667	31 816	7 700	522	36 222	8 367	871	689	1 115	466
9.	Filia Biblioteczna nr 9	2 525	721	38 083	8 351	551	87 084	32 305	1 189	991	779	500
10.	Filia Biblioteczna nr 10	0	0	0	0	0	12 006	9 124	8	0	0	0
11.	Filia Biblioteczna nr 11	203	92	2 830	701	0	16 956	4 454	12	219	0	130
12.	Filia Biblioteczna nr 12	446	173	4 217	879	0	15 673	5 693	15	330	0	98
13.	Filia Biblioteczna nr 13	1 492	249	20 459	3 553	157	18 089	3 920	295	521	295	312
14.	Filia Biblioteczna nr 14	30	0	80	12	0	3 123	264	52	11	0	1
15.	Filia Biblioteczna nr 15	2 091	931	26 951	16 428	1 296	33 063	16 184	1 631	1 503	2 554	836
16.	Filia Biblioteczna nr 17	776	187	17 222	3 144	123	18 092	4 285	362	479	504	335
RAZEM FILIE		21 795	6 037	292 228	80 699	5 544	475 284	148 012	8 924	9 544	8 658	5 730
BIBLIOTEKA GŁÓWNA		6 744	115	77 679	0	9 184	662 185	3 677	115 969	11 333	1 024	2 074
OGÓŁEM KSIĄŻNICA		28 539	6 152	369 907	80 699	14 728	1 137 469	151 689	124 893	20 877	9 682	7 804

SPRAWOZDANIE Z ROZWOJU CZYTELNICTWA ZA I PÓŁROCZE 2021 ROKU – BIBLIOTEKI WOJ. PODLASKIEGO

Lp.	NAZWA GMINY	CZYTELNICZY		ODWIEDZINY W BIBLIOTECE	WYPOŻYCZENIA		UDOSTĘPNIANIE PREZENCYJNE					STAN KSIĘGOCZEBIORU		WPŁYWY		UŁYTKI W półroczu
		ogółem	do lat 15		ogółem	literatury pięknej/ dziecięcej	odwiedliny w czytelni	korzystający z Internetu	książki na miejscu	udziel. inform.	czasopism biuletynów	ogółem	lit. piękna dziecięca	ogółem	z zakupu	
II. GRODZKIE																
1.	Białostocki	28539	6152	138079	369007	80699	2448	229	10128	15394	3058	1196910	151689	20877	7804	9682
2.	Homżyński	7417	1750	25151	81789	26289	294	85	132	257	950	207508	49053	2123	1757	1651
3.	Suwalski	7376	2148	28739	78019	19169	483	111	431	962	1204	176915	38639	3043	717	2184
	ogółem	43332	10050	191969	529715	126157	3225	425	10691	16613	5192	1581333	239381	26043	10278	13517
III. ZIEMSKIE																
1.	Augustów m.	2439	963	11705	21307	5148	409	0	31	32	29	112189	24596	937	844	2347
2.	Augustów (Zamkowo)	869	478	8873	12648	6397	425	261	90	412	218	45118	15326	353	338	450
3.	Bardziejewski	384	231	2059	4643	2127	1090	0	412	30	1563	28401	12085	324	324	0
4.	Lipski	154	20	865	2363	238	63	5	14	259	214	21620	6353	218	182	0
5.	Nowinki	344	180	1545	3734	1870	313	134	13	105	217	24151	7853	315	299	15
6.	Plaska	151	33	685	1519	342	46	14	7	18	29	19364	6817	95	95	0
7.	Szablin	320	127	3320	8905	2480	129	84	0	75	16	33394	10469	266	205	265
	ogółem	4661	2032	29052	55119	18602	2475	498	567	931	2286	284237	83499	2508	2287	3077
1.	Choroszcz	485	173	2416	8049	2269	268	106	61	216	87	32487	10408	261	261	244
2.	Czarna Biał.	968	347	4776	16367	5346	0	78	0	88	0	46506	11416	568	563	506
3.	Dobryńsk	159	79	336	1457	301	91	19	27	83	0	11774	2826	143	143	0
4.	Gródek	287	132	1341	3614	778	0	0	0	0	0	23588	6877	309	369	332
5.	Juchnowiec	1180	380	4321	13602	4891	0	0	0	1464	0	37183	10410	704	597	22
6.	Lapy	1865	563	10085	19670	6392	3066	953	1405	2283	6299	110805	22884	1138	668	99
7.	Michalowo	190	35	564	2107	207	40	20	18	29	64	31986	7923	1429	0	21750
8.	Poswiętne	289	109	1465	4282	1140	476	83	8	161	0	14527	4454	128	128	212
9.	Supraśl	949	333	3487	9571	2312	0	0	0	467	0	38507	11394	1943	1135	2843
10.	Suraz	167	57	1379	3038	972	311	5	70	103	280	12231	3012	294	71	0
11.	Turośń Kościelna	263	119	869	2463	942	14	0	0	0	21	22565	7173	444	256	1267
12.	Tygodn	269	85	4341	13906	3421	407	86	0	573	0	26726	7124	344	344	0
13.	Wasilków	1376	574	5011	13764	4460	407	86	0	315	36	55141	15607	884	727	4
14.	Zabudów	497	140	2456	6073	1164	35	50	33	218	17	47194	13997	233	206	125
15.	Zawady	237	100	1638	2334	709	33	13	33	20	0	13749	4778	441	300	0
	ogółem	9181	3226	44485	120297	35304	4741	1413	1655	6020	6804	524969	140283	9353	5768	27404
1.	Biełk Podlaski - m.	2090	780	11912	30655	9036	198	57	32	341	205	87832	20036	1315	1152	1162
2.	Biełk P.(Augustowski)	479	379	3567	4187	3059	387	0	333	49	165	19607	8256	290	2920	0
3.	Bocki	379	162	2340	7543	3076	0	0	0	0	0	15174	4585	465	132	0
4.	Branisk - m.	421	123	3042	8250	2488	441	136	188	263	214	14511	3310	420	420	405
5.	Branisk - gm.	118	88	600	1324	1049	92	0	109	92	0	11681	3520	87	87	0

SPRAWOZDANIE Z ROZWOJU CZYTELNICTWA ZA I PÓŁROCZE 2021 ROKU – BIBLIOTEKI WOJ. PODLASKIEGO

Lp.	NAZWA GMINY	CZYTELNICI		ODMIEDZINY W BIBLIOTECE	WYPOŻYCZENIA		UDOSTĘPNIANIE PREZYCENIE						STAN KSIĘGOZBIORU		WPLWY		LICZBA W LUBETKI W LUBETKI
		ogółem	do lat 13		ogółem	literatury pięknej dziecięcej	odwiedzi w czytelni	korzystający z internetu	książki na miejscu	udziel. inform.	czasopism bliskich	ogółem	lit. piękna dziecięca	ogółem	z zakupu		
6.	Orla	156	62	593	949	402	75	35	66	197	61	12593	4744	93	93	0	
7.	Rudka	183	114	973	1999	791	461	81	71	56	22	9645	3583	108	106	2	
8.	Wyszki	253	113	4523	3030	1275	2114	258	266	98	87	19035	6321	217	193	0	
	Bielski	4079	1821	27550	57937	21176	3768	567	1065	1096	754	190078	54355	2995	5103	1569	
1.	Grajewo - m.	1372	552	5126	23828	11321	77	1	328	329	26	51974	12268	608	608	1043	
2.	Grajewo (Ruda)	247	122	1618	3074	1438	371	203	47	61	76	18270	7817	482	482	0	
3.	Radziłów	147	37	588	1353	374	0	0	0	0	0	18544	4810	372	372	265	
4.	Radziłów	345	154	2085	4900	1685	570	255	102	305	160	17316	3769	193	193	0	
5.	Szczuczyn	377	96	1194	3212	703	1487	140	1811	7817	1389	29564	7810	418	399	0	
6.	Wąsosz	159	69	698	1446	557	70	60	1	28	23	13090	4019	183	183	0	
	grajewski	2647	1030	11309	37813	16078	2575	659	2289	8540	1674	148758	40493	2256	2237	1308	
1.	Hajnówka m.	2309	658	12933	34274	10141	837	0	0	0	0	84037	19337	1180	1095	3635	
3.	Czeremcha	133	21	552	1520	51	0	0	0	0	0	18168	4775	73	73	187	
4.	Czyże	261	21	786	5008	505	52	0	0	73	88	22675	5535	231	231	0	
5.	Dubicze Cerkiew.	91	12	466	1444	502	0	0	0	0	0	9851	2706	103	103	0	
7.	Kleszczele	124	34	497	1312	278	333	17	78	34	31	10747	4253	101	71	30	
6.	Hajnówka (Dubiny)	333	109	2076	5024	1718	165	3	159	168	6	11848	3204	136	136	151	
8.	Narew	109	45	521	1015	412	8	5	0	5	8	8018	2360	102	102	0	
9.	Narewka	251	77	1762	4417	736	29	0	0	26	3	27996	7182	431	248	3	
	hajnowski	219	46	815	2703	695	0	0	33	35	806	21391	6276	275	172	109	
	kolno - m.	3830	1023	20408	56717	15028	1424	25	270	341	942	214731	55628	2622	2231	4115	
1.	Kolno - m.	984	388	3054	8497	3251	198	19	113	77	387	39855	12195	562	231	0	
3.	Grabowo	115	72	352	846	560	6	4	2	4	0	11012	3033	52	52	0	
4.	Miły Płock	491	249	2599	5622	2830	3198	692	277	1668	1516	34258	10003	143	140	3	
5.	Stawiski	222	68	878	2188	569	291	0	0	2	308	32409	10216	153	81	1336	
6.	Turośl	108	29	65	175	171	2	0	3	3	0	11711	5995	83	83	430	
	kolneński	521	239	3774	6434	2727	258	8	12	8	302	26606	8635	306	306	0	
1.	Jechabne	2441	1045	10722	23763	10108	3953	723	407	1762	2513	155851	48077	999	893	1769	
2.	Łomża (Podgórze)	166	76	525	2175	880	16	16	3	3	0	19959	7882	160	143	260	
3.	Miastkowo	937	325	3909	13114	3927	762	4	282	123	51	112295	38238	789	714	445	
4.	Nowogród	291	106	1350	2378	923	1477	1130	97	365	41	21949	7016	225	225	0	
5.	Piątnica	468	178	2570	6374	2166	0	0	0	0	0	19288	6579	224	126	0	
6.	Przytuły	568	292	3424	6228	2992	177	66	3	17	0	31673	10207	286	277	351	
7.	Sniadowo	61	22	296	976	152	0	0	0	0	0	12594	4533	77	77	0	
	sniadowski	494	330	3975	12812	7564	477	59	21	268	409	28660	21311	358	358	0	

SPRAWOZDANIE Z ROZWOJU CZYTELNICTWA ZA I PÓŁROCZE 2021 ROKU – BIBLIOTEKI WOJ. PODLASKIEGO

Lp.	NAZWA GMINY	CZYTELNICI		ODWIEDZINY W BIBLIOTECE	WYPOŻYCZENIA		UDOSTĘPNIANIE PRZEZECYFNE						STAN KSIĘGOCZEBNIU		WPŁYWY		UBRTKI W I PÓŁROCZU
		ogółem	do lat 15		ogółem	literatury pięknej dziecięcej	odkładany w czytelni	korzystający z Internetu	książki na miejscu	udziel. inform.	czasopism blaskowych	ogółem	lit. piękna dziecięca	ogółem	z zakupu		
8.	Wizna	177	54	669	1888	574	0	0	0	85	0	27851	8430	226	226	63	
9.	Złotina	446	200	2290	4684	1569	156	139	14	202	194	31354	7589	282	204	238	
	Łomżyński	3628	1583	19008	50629	20747	3065	1414	420	1063	695	305623	111785	2627	2350	1357	
1.	Goniądz	105	24	396	1290	223	179	21	0	21	435	15889	4826	198	173	0	
2.	Jasionówka	174	70	1429	2649	1062	0	0	0	0	0	14004	3616	141	124	195	
3.	Jaswiły	242	79	1974	5121	2104	105	77	45	77	303	25557	9839	434	421	0	
4.	Knyaszyn	362	132	1400	4173	1791	325	325	0	325	0	20959	7656	222	202	33	
5.	Kyprno	630	227	3323	7813	3851	4	0	11	0	0	26236	9519	1275	467	3187	
6.	Łonki	926	431	9015	14356	4118	238	155	33	180	455	46387	13687	802	771	240	
7.	Trzciannoe	140	60	2749	699	296	972	0	765	152	96	17624	6277	154	154	0	
	moniecki	2579	1023	20286	36101	13445	1823	578	854	755	1289	166656	55420	3226	2302	3655	
1.	Sejny m.	489	116	2728	7529	1091	5	0	5	0	0	45621	6832	298	214	158	
2.	Giby	67	9	204	545	146	0	0	0	0	0	21340	5377	90	0	10	
3.	Kranopol	307	70	1175	2341	446	11	20	12	11	0	17155	3328	99	99	0	
4.	Puńsk	130	25	476	1738	337	96	0	189	6	113	19275	5465	125	125	12	
5.	Sejny gm. (Berzniki)	109	57	422	1110	464	0	0	0	0	0	15098	3758	101	101	446	
	sejński	1102	277	5005	13263	2484	112	25	201	22	217	118489	24760	713	539	626	
1.	Siemiatycze m.	2095	720	8691	17586	5973	872	0	49	503	1053	79308	20689	783	717	1765	
2.	Drohiczyn	385	186	1774	5100	2146	0	0	0	0	0	47734	16258	362	362	0	
3.	Działdowice	90	27	717	1616	494	0	0	0	0	0	12000	3452	0	0	0	
4.	Grodzisk	71	27	193	617	176	10	0	15	10	15	10513	2395	0	0	0	
5.	Mielnik	315	89	3152	8259	1965	52	36	0	50	31	24216	7195	336	202	0	
6.	Milejczyce	85	35	524	1124	524	0	0	15	4	0	14321	1385	68	68	0	
7.	Nurzec-Stacja	227	67	2345	3779	804	970	327	3	797	19	12268	3384	298	298	0	
8.	Perlejewo	130	73	869	3209	1191	53	20	29	10	32	7959	2639	36	35	1696	
9.	Siemiatycze gm.	325	170	3048	6421	3980	1149	542	759	1884	1030	24798	8572	2	2	6884	
	siemiatycki	3723	1394	20934	47711	17253	3116	925	870	3258	2180	233117	65969	1885	1684	10845	
1.	Dąbrowa Biał.	850	291	4372	12693	4009	476	133	118	232	538	52534	14612	998	869	1336	
2.	Janów	301	105	2879	9012	2917	17	12	16	0	0	18697	4890	295	295	0	
3.	Konycin	153	36	904	2386	462	69	4	0	15	34	15954	2781	284	284	0	
4.	Krynki	143	15	595	2618	377	0	0	0	7	16	15933	2988	45	45	0	
5.	Kuznica	446	109	1922	5422	786	146	0	156	146	400	20874	4759	124	120	0	
6.	Nowy Dwór	204	67	1236	3398	1983	473	220	34	66	88	11862	5613	2	2	0	
7.	Sida	76	7	756	2363	449	0	0	0	0	0	16158	5392	147	147	0	
8.	Sokołka	1910	532	9488	28666	6929	28	0	58	0	36	106293	21607	928	763	2493	

SPRAWOZDANIE Z ROZWOJU CZYTELNICTWA ZA I PÓŁROCZE 2021 ROKU – BIBLIOTEKI WOJ. PODLASKIEGO

Lp.	NAZWA GMINY	CZYTELNI		ODWIEDZINY W BIBLIOTECE	WYPOŻYCZENIA		UDOSTĘPNIANIE PRZEZ YCZENIE					STAN KSIĘGOZBIORU		WPŁYWY		URTKI w I półroczu
		ogółem	do lat 15		ogółem	literatury pięknoliterat- urycznej	odwiedziny w czytelni	korzystający z Internetu	książki na miejscu	udziel. inform.	czasopism biażących	ogółem	lit. piękna dziecięca	ogółem	zakup	
9.	Sudhowola	292	72	1093	2870	695	44	12	61	9	21544	6921	215	215	469	
10.	Szudziałowo	320	201	1306	3824	1810	0	0	0	0	26497	9325	168	168	0	
	sokołski	4695	1435	24651	73252	20417	1253	381	443	475	306346	78888	3206	2908	4298	
1.	Bakalarzewo	272	98	1166	2985	648	371	4	3	46	5639	16560	4411	171	171	0
2.	Filipów	209	64	983	3418	981	48	37	5	22	10	16904	4600	369	257	1850
3.	Jeleńsk	88	15	1113	2824	569	47	12	34	16	0	12683	3739	30	30	0
4.	Przełęcz	162	50	834	2533	813	0	0	0	0	22137	8405	157	157	692	
5.	Raczk	445	142	2367	8087	2414	0	0	0	0	27634	8602	696	696	0	
6.	Rutka Tarak	178	73	408	486	111	130	117	0	143	2	11146	3996	99	80	378
7.	Stuwalki (Ruczno)	525	211	1740	4533	1790	160	30	137	114	44	31833	9897	368	358	1736
8.	Szymbark	363	248	1658	3215	1930	0	0	0	0	0	29929	10239	64	64	0
9.	Wiżajny	395	148	2078	4203	934	1362	824	454	649	196	12873	4084	329	261	186
	suwalski	2637	1049	12347	32284	10210	2118	1024	633	990	5891	182279	57973	2283	2074	4842
1.	Wysokie Maz. m.	445	134	1867	5898	998	88	0	0	0	137	35301	10842	534	528	840
2.	Giechanowic	493	200	1965	4131	1439	116	36	4	39	194	28174	8608	193	193	0
3.	Czyżew	363	185	2098	5184	2323	3	0	8	166	25916	8796	307	219	67	
4.	Klukowo	337	111	1115	2526	881	185	0	0	0	0	24628	7093	312	242	840
5.	Kobylin Borzymy	123	20	390	1725	277	44	14	7	21	25	15729	4296	189	189	0
6.	Kulesze Kościelne	75	22	547	2822	953	0	0	0	0	0	14196	4153	135	133	134
7.	Nowe Przekuty	110	33	408	678	238	130	1	10	277	0	5947	1644	40	40	0
8.	Sokoły	208	67	945	3115	1203	234	0	25	12	375	15593	4309	555	255	6269
9.	Szapietowo	124	16	431	1493	126	0	0	0	0	0	21410	5404	255	144	0
10.	Wys. Maz. gmn.	134	63	1551	2523	2058	0	0	0	0	0	1760	364	165	77	0
	wysokomazowiecki	2412	851	11317	30095	10496	800	51	54	357	897	188654	55509	2685	2020	8150
1.	Zambrów m.	1387	485	3120	16520	3834	216	1	870	196	686	66291	19356	1070	949	1628
2.	Końsk	53	6	181	414	83	24	0	3	5	28	12635	3487	88	88	0
3.	Rutki	105	3	859	1825	668	10	0	0	0	0	18763	6492	121	121	0
4.	Szumowo	151	47	582	1906	653	14	0	12	2	38	21688	6439	281	281	0
5.	Zambrów (Osowiec) zambrowski	1111	97	438	1035	697	0	0	0	0	0	9408	3675	44	44	360
	ogółem	1807	638	5180	21700	5435	254	1	885	203	752	128785	39449	1604	1483	1988
	OGÓŁEM	92754	28477	454123	1186396	342940	34702	8709	21304	42426	33230	4729906	1151469	65005	44157	88020

